

SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezes Rady Ministrów

RM 10-8-03

Druk nr 1304

Warszawa, 31 stycznia 2003 r.

Pan

Marek Borowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej** wraz z projektami podstawowych aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia 2003 r.

o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dział I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady, warunki i tryb udzielania cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz organy właściwe w tych sprawach.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) Konwencja Genewska – Konwencję dotyczącą statusu uchodźców, sporządzoną w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 i 516);
- 2) Protokół Nowojorski – Protokół dotyczący statusu uchodźców, sporządzony w Nowym Jorku dnia 31 stycznia 1967 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119 poz. 517 i 518);
- 3) cudzoziemiec – cudzoziemca w rozumieniu ustawy z dnia2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr ..., poz.);
- 4) kraj pochodzenia – państwo, którego obywatelem jest cudzoziemiec, a w przypadku cudzoziemca, którego obywatelstwa nie da się ustalić lub który nie posiada obywatelstwa żadnego państwa – państwo, w którym stale zamieszkuje;
- 5) bezpieczny kraj pochodzenia – kraj pochodzenia cudzoziemca, w którym ze względu na system prawa i jego stosowanie oraz ze względu na stosunki polityczne w nim panujące nie występują prześladowania z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub przekonań politycznych, a organizacjom pozarządowym i międzynarodowym umożliwia się działanie na rzecz przestrzegania praw człowieka;

- 6) bezpieczny kraj trzeci – państwo, niebędące krajem pochodzenia cudzoziemca, które ratyfikowało i stosuje Konwencję Genewską oraz Protokół Nowojorski, w szczególności państwo, w którym:
 - a) nie występuje zagrożenie dla życia lub wolności cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zgodnie z art. 33 Konwencji Genewskiej,
 - b) zapewnia się cudzoziemcom dostęp do postępowania o nadanie statusu uchodźcy,
 - c) nie występują faktyczne ani prawne ograniczenia wykonywania zadań organizacji pozarządowych, działających na rzecz przestrzegania praw człowieka,
 - d) zapewnia się organizacjom międzynarodowym udział w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy,
 - e) cudzoziemiec ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy korzysta z ochrony przed wydaleniem, zgodnie z Konwencją Genewską,
 - f) cudzoziemiec ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy nie jest narażony na tortury lub niehumanitarne albo poniżające traktowanie;
- 7) dokument podróży – dokument uznany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej, uprawniający do przekroczenia granicy, wydany przez organ państwa obcego, organ polski lub organizację międzynarodową albo podmiot upoważniony przez organ państwa obcego lub obcą władzę o charakterze państwowym;
- 8) karta pobytu – dokument wydany cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się, status uchodźcy lub zgodę na pobyt tolerowany;
- 9) granica – granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461 z późn. zm.¹⁾);
- 10) ośrodek strzeżony – ośrodek strzeżony w rozumieniu ustawy z dnia 2003 r. o cudzoziemcach.

Art. 3. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi udziela się ochrony przez:

- 1) nadanie statusu uchodźcy;
- 2) udzielenie azylu;
- 3) udzielenie zgody na pobyt tolerowany;
- 4) udzielenie ochrony czasowej.

Art. 4. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 5. Organ może odstąpić od uzasadnienia decyzji lub postanowienia wydanego na podstawie ustawy, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrona porządku publicznego.

Art. 6. Decyzje lub postanowienia wydane w sprawach określonych w ustawie mogą być przekazywane za pośrednictwem urzędów umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym oraz za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych i doręczane cudzoziemcowi w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu.

Art. 7. W postępowaniach i rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy mogą być przetwarzane następujące dane cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko poprzednie;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) płeć;
- 5) imię ojca;
- 6) imię i nazwisko rodowe matki;
- 7) data urodzenia lub wiek;
- 8) miejscowość i kraj urodzenia;
- 9) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
- 10) obywatelstwo;

- 11) narodowość;
- 12) rasa lub pochodzenie etniczne;
- 13) przekonania polityczne, religijne, filozoficzne;
- 14) przynależność wyznaniowa;
- 15) przynależność do określonych grup społecznych;
- 16) stan zdrowia;
- 17) stan cywilny;
- 18) wykształcenie;
- 19) zawód wykonywany;
- 20) miejsce pracy;
- 21) miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu;
- 22) dane o karalności, o prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach karnych i postępowaniach w sprawach o wykroczenia oraz o wydanych w stosunku do niego orzeczeniach w postępowaniu sądowym lub administracyjnym;
- 23) stosunek do służby wojskowej;
- 24) informacje o podróżach i pobytach zagranicznych w okresie ostatnich 5 lat.

Art. 8. Dane cudzoziemca, na podstawie których jest możliwe ustalenie, że:

- 1) postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu lub zgody na pobyt tolerowany wobec cudzoziemca jest w toku lub zakończyło się;
- 2) cudzoziemcowi nadano lub odmówiono nadania statusu uchodźcy;
- 3) cudzoziemcowi udzielono lub odmówiono udzielenia azylu lub zgody na pobyt tolerowany

- mogą być udostępniane władzom oraz instytucjom publicznym kraju jego pochodzenia, jeżeli cudzoziemiec, którego dane te dotyczą wyrazi na to zgodę.

Art. 9. W przypadku gdy w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy bierze udział cudzoziemiec, który nie umie lub nie może pisać, podpis cudzoziemca na dokumencie zastępuje tuszowy odcisk jego palca; obok tego odcisku inna osoba wpisuje imię i nazwisko osoby nieumiejącej lub niemogącej pisać, umieszczając swój podpis z zaznaczeniem, że został on złożony na życzenie nieumiejącego lub niemogącego pisać.

Art. 10. Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, zwany dalej „Prezesem Urzędu” zapewnia, w razie potrzeby, tłumaczenie na język polski dokumentów sporządzonych w języku obcym dołączanych do wniosków w sprawach uregulowanych w ustawie.

Art. 11. Prezes Urzędu i Przewodniczący Rady do Spraw Uchodźców, każdy w zakresie swojej właściwości, do dnia 31 marca każdego roku, przedstawiają właściwej do spraw wewnętrznych komisji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej informację o stosowaniu ustawy w zakresie realizacji, w roku poprzednim, zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego.

Dział II

Status uchodźcy

Rozdział 1

Postępowanie w sprawie nadania i pozbawienia statusu uchodźcy

Art. 12. 1. Status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej nadaje się cudzoziemcowi, który spełnia warunki określone w art. 1A Konwencji Genewskiej i Protokole Nowojorskim.

2. Status uchodźcy nadaje się także małżonkowi i małoletniemu dziecku cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1, jeżeli są objęci wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy oraz małoletniemu dziecku cudzoziemca urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 13. 1. Cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku o nadanie statusu uchodźcy, gdy wniosek ten:

- 1) nie daje jakichkolwiek podstaw do uznania, że istnieje uzasadniona obawa cudzoziemca przed prześladowaniem, o którym mowa w art. 1A Konwencji Genewskiej;
 - 2) ma na celu świadome wprowadzenie w błąd organu lub nadużycie postępowania o nadanie statusu uchodźcy;
 - 3) wskazuje na to, że cudzoziemiec przybył z bezpiecznego kraju pochodzenia lub bezpiecznego kraju trzeciego, do którego ma prawo powrotu;
 - 4) daje podstawy do uznania, że inne państwo, będące stroną Konwencji Genewskiej, jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o nadanie statusu uchodźcy, na podstawie umowy międzynarodowej, którą Rzeczpospolita Polska jest związana.
2. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy nie daje jakichkolwiek podstaw do uznania, że istnieje uzasadniona obawa cudzoziemca przed prześladowaniem, o którym mowa w art. 1A Konwencji Genewskiej, gdy cudzoziemiec, w szczególności:
- 1) podaje inne przyczyny ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy niż obawa przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub swoich przekonań politycznych;
 - 2) nie podaje żadnych informacji o okolicznościach związanych z jego obawą przed prześladowaniem;
 - 3) przedstawia dane w sposób oczywisty niewiarygodne, nieprawdopodobne lub fakty niespójne bądź oczywiście sprzeczne.
3. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy ma na celu świadome wprowadzenie w błąd organu lub nadużycie postępowania o nadanie statusu uchodźcy, gdy cudzoziemiec bez racjonalnego wytłumaczenia, w szczególności:

- 1) nie powiadomił o wcześniejszym złożeniu wniosku o nadanie statusu uchodźcy w innym państwie lub w innych państwach;
- 2) podaje nieprawdziwe informacje o swojej tożsamości, przedstawia fałszywe dowody, w szczególności podrobione albo przerobione dokumenty;
- 3) uszkodził albo zataił dowód istotny w postępowaniu lub pozbył się go;
- 4) mając możliwości wcześniejszego złożenia wniosku, wystąpił o nadanie statusu uchodźcy w celu uniknięcia wydalenia;
- 5) nie wykonuje obowiązków, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1, 3 i 4.

Art. 14. 1. Cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy, jeżeli:

- 1) nie spełnia warunków, o których mowa w art. 1 A Konwencji Genewskiej i Protokole Nowojorskim, w tym w szczególności powołuje się na obawę przed prześladowaniem, którego występowanie ogranicza się do określonych części terytorium jego kraju pochodzenia lub innego kraju, w którym na stałe przebywa, podczas gdy mógł udać się bez przeszkód do innej części terytorium tego kraju oraz korzystać tam z ochrony przewidzianej w art. 33. 1 Konwencji Genewskiej;
- 2) zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 1F Konwencji Genewskiej;
- 3) uzyskał status uchodźcy w innym państwie, zapewniającym mu rzeczywistą ochronę.

2. Cudzoziemcowi, który powołuje się na obawę przed prześladowaniem ograniczonym do części terytorium, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie można tylko z tej przyczyny odmówić nadania statusu uchodźcy, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że nie byłoby zasadne wymagać, aby cudzoziemiec udał się do innej części terytorium kraju, w którym był prześladowany.

Art. 15. 1. W decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy:

- 1) cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt tolerowany, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 96, albo
- 2) orzeka się o wydaleniu cudzoziemca i określa termin opuszczenia przez niego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie dłuższy niż 30 dni.

2. W przypadku gdy cudzoziemiec złoży odwołanie od decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, organ odwoławczy określa nowy termin opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie dłuższy niż 14 dni.

3. Nie orzeka się o wydaleniu cudzoziemca, jeżeli:

- 1) w dniu doręczenia lub ogłoszenia decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, przebywa on na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się;
- 2) wcześniej wydano mu decyzję o wydaleniu.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się do małżonka i małoletniego dziecka cudzoziemca, jeżeli są objęci wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy oraz małoletniego dziecka cudzoziemca urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 16. 1. Postępowanie o nadanie statusu uchodźcy wszczyna się na wniosek złożony osobiście przez cudzoziemca.

2. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy obejmuje także małoletnie dzieci towarzyszące cudzoziemcowi oraz może objąć małżonka za jego zgodą wyrażoną na piśmie.

Art. 17. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy zawiera:

- 1) dane cudzoziemca, towarzyszących mu małoletnich dzieci oraz małżonka, jeżeli są objęci wnioskiem, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania o nadanie statusu uchodźcy;
- 2) określenie kraju pochodzenia cudzoziemca;

- 3) określenie istotnych zdarzeń będących przyczyną ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 18. 1. Cudzoziemiec składa wniosek o nadanie statusu uchodźcy za pośrednictwem Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, zwanych dalej „organami przyjmującymi wnioski”.

2. Cudzoziemiec, który nie posiada prawa wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składa wniosek o nadanie statusu uchodźcy podczas kontroli granicznej przy wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, za pośrednictwem komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej.

Art. 19. 1. Wszczęcie postępowania o nadanie statusu uchodźcy powoduje z mocy prawa:

- 1) unieważnienie wizy wydanej cudzoziemcowi;
- 2) wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) wstrzymanie wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca – do dnia doręczenia mu decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy.

2. Organ przyjmujący wniosek odnotowuje unieważnienie wizy oraz wygaśnięcie decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, w dokumencie podróży cudzoziemca.

3. W przypadku gdy wobec cudzoziemca toczy się jednocześnie postępowanie o nadanie statusu uchodźcy i postępowanie o wydanie lub przedłużenie wizy, postępowanie o wydanie lub przedłużenie wizy umarza się.

Art. 20. 1. Cudzoziemiec, który podaje się za małoletniego, w przypadku wątpliwości co do jego wieku, może być poddany badaniom medycznym mającym na celu ustalenie wieku cudzoziemca.

2. Badania medyczne, o których mowa w ust. 1, mogą być przeprowadzone za zgodą cudzoziemca lub jego przedstawiciela ustawowego.

3. Wyniki badań powinny zawierać informację o wieku cudzoziemca i o dopuszczalnej granicy błędu w ustaleniu tego wieku.

4. Cudzoziemca, podającego się za małoletniego, traktuje się jak osobę pełnoletnią, jeżeli on lub jego przedstawiciel ustawowy nie wyraził zgody na przeprowadzenie badań medycznych, o których mowa w ust. 1.

Art. 21. Organ przyjmujący wniosek poucza cudzoziemca, w języku dla niego zrozumiałym, o zasadach i trybie postępowania o nadanie statusu uchodźcy oraz o przysługujących mu prawach, ciążących na nim obowiązkach i o skutkach prawnych ich niewykonania.

Art. 22. 1. Cudzoziemiec ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy może swobodnie kontaktować się z przedstawicielem Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców oraz z organizacjami zajmującymi się statutowo sprawami uchodźców.

2. Przedstawicielowi Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców umożliwia się w każdym czasie kontakt z cudzoziemcem ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy.

3. Przedstawiciel Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, na swój wniosek i za pisemną zgodą cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1, ma prawo do uzyskiwania od organów prowadzących postępowanie w sprawie o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy informacji o przebiegu tego postępowania oraz przeglądania akt sprawy i sporządzania z nich notatek i odpisów, z wyłączeniem akt, o których mowa w art. 74 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. O prawie wyrażenia zgody cudzoziemca poucza się w chwili składania wniosku o nadanie statusu uchodźcy.

4. Przedstawicielowi Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców nie przysługuje zażalenie, o którym mowa w art. 74 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

5. Opinie, dokumenty i materiały przekazane przez przedstawiciela Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców organowi prowadzącemu postępowanie w sprawie o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy dołącza się do akt sprawy.

6. W postępowaniu w sprawie o nadanie statusu uchodźcy małoletniemu przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez przedstawiciela ustawowego przedstawiciel Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców może wykonywać uprawnienia, o których mowa w ust. 3, bez konieczności uzyskania pisemnej zgody cudzoziemca.

7. Informacje i dane osobowe, uzyskiwane od cudzoziemca i organów prowadzących postępowanie w sprawie o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy, mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów, o których mowa w art. 35 Konwencji Genewskiej.

8. Organy Rzeczypospolitej Polskiej podejmują wszelkie działania w celu ułatwienia Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców wypełnienia jego zadań zgodnie z art. 35 Konwencji Genewskiej.

Art. 23. 1. Organ przyjmujący wniosek o nadanie statusu uchodźcy:

- 1) sprawdza, czy wniosek został prawidłowo wypełniony, w szczególności czy cudzoziemiec podał imię i nazwisko oraz określił kraj pochodzenia;
- 2) przeszukuje cudzoziemca i jego bagaż, pobiera odciski linii papilarnych oraz ustala na tej podstawie tożsamość cudzoziemca;
- 3) fotografuje cudzoziemca;
- 4) uzyskuje informacje dotyczące:
 - a) kraju pochodzenia cudzoziemca,
 - b) danych małżonka i małoletnich dzieci cudzoziemca, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) wiz lub zezwoleń na pobyt wydanych cudzoziemcowi przez organy innych państw,
 - d) trasy przejazdu do granicy i miejsca przekroczenia granicy,

e) faktu ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy w innym państwie.

2. Cudzoziemiec jest obowiązany poddać się czynnościom, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, oraz udzielić informacji, o których mowa w pkt 4.

3. Odciski linii papilarnych pobiera się na kartach daktyloskopijnych od cudzoziemca, który ukończył 14 lat.

Art. 24. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy pozostawia się bez rozpoznania, w przypadku gdy:

- 1) nie zawiera imienia i nazwiska cudzoziemca lub określenia kraju pochodzenia, a braków tych nie można usunąć w wyniku czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2;
- 2) cudzoziemiec odmówi poddania się pobraniu odcisków linii papilarnych lub fotografowaniu.

Art. 25. 1. Organ przyjmujący wniosek przed przekazaniem go Prezesowi Urzędu:

- 1) ustala, czy:
 - a) w chwili złożenia wniosku cudzoziemiec miał prawo wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub czy przebywał na nim legalnie;
 - b) zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 1 F Konwencji Genewskiej;
- 2) zapewnia przeprowadzenie badań lekarskich i niezbędnych zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemca.

2. Przekazanie Prezesowi Urzędu wniosku o nadanie statusu uchodźcy następuje niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 48 godzin od chwili złożenia wniosku przez cudzoziemca.

3. Organ przyjmujący wniosek zawiadamia inspektora sanitarnego, właściwego ze względu na miejsce złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy, o odmowie poddania się przez cudzoziemca czynnościom, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

Art. 26. 1. Cudzoziemiec ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy jest obowiązany:

- 1) stawić się na wezwanie Prezesa Urzędu w celu złożenia zeznań i wyjaśnień;
- 2) udostępnić wszystkie posiadane dowody na potwierdzenie okoliczności uzasadniających nadanie statusu uchodźcy;
- 3) zawiadomić o każdej zmianie miejsca pobytu;
- 4) przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do dnia doręczenia lub ogłoszenia mu decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy.

2. Prezes Urzędu przesłuchuje cudzoziemca i na jego żądanie przekazuje mu kopię protokołu przesłuchania.

Art. 27. 1. Prezes Urzędu przed wydaniem decyzji o:

- 1) nadaniu statusu uchodźcy;
- 2) odmowie nadania statusu uchodźcy, jeżeli udziela cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany

- zwraca się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów, o przekazanie informacji, czy wobec cudzoziemca zachodzą okoliczności, określone w art. 1F Konwencji Genewskiej lub czy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa.

2. W pozostałych przypadkach Prezes Urzędu może zwrócić się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub innych organów o przekazanie informacji, o których mowa w ust. 1.

3. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i inne organy przekazują informacje, o których mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o ich przekazanie.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 2, może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ obowiązany do przekazania informacji, zawiadamia Prezesa Urzędu.

Art. 28. 1. Wydanie decyzji o nadaniu lub odmowie nadania statusu uchodźcy powinno nastąpić w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Wydanie decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku.

Art. 29. 1. Decyzje w sprawach o nadanie i pozbawienie statusu uchodźcy wydaje Prezes Urzędu.

2. Od decyzji Prezesa Urzędu, w sprawach o nadanie i pozbawienie statusu uchodźcy, przysługuje odwołanie do Rady do Spraw Uchodźców.

3. Od decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku cudzoziemcowi przysługuje odwołanie w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji.

Art. 30. 1. Cudzoziemiec, który składa wniosek o nadanie statusu uchodźcy, jest obowiązany przekazać do depozytu Prezesowi Urzędu swój dokument podróży oraz dokumenty podróży towarzyszących mu małoletnich dzieci, a także małżonka, jeżeli wniosek go obejmuje, za pośrednictwem organu przyjmującego wniosek.

2. Jeżeli wniosek o nadanie statusu uchodźcy składa cudzoziemiec, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenia na osiedlenie się, obowiązek przekazania dokumentu podróży do depozytu powstaje z chwilą, gdy zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenie na osiedlenie się, utraci ważność lub zostanie cofnięte.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, dokument podróży przekazuje się do depozytu Prezesowi Urzędu.

4. Prezes Urzędu przechowuje dokumenty podróży w depozycie do czasu wydania decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, a następnie zwraca je cudzoziemcowi, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Cudzoziemcowi, któremu udzielono pomocy w dobrowolnym wyjeździe, na podstawie art. 67, oraz cudzoziemcowi, któremu została wydana decyzja o wydaleniu, dokument podróży zwraca się przy przekroczeniu granicy, za pośrednictwem komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, właściwego ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę.

Art. 31. 1. Cudzoziemcowi, który złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy wydaje się tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca, zwane dalej „zaświadczeniem tożsamości”, na okres ważności 30 dni.

2. Zaświadczenie tożsamości, w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca i uprawnia go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Kolejne zaświadczenia tożsamości mogą być wydawane cudzoziemcowi po upływie okresu ważności pierwszego zaświadczenia tożsamości, na okresy ważności nie dłuższe niż 6 miesięcy, do czasu zakończenia postępowania o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 32. 1. W zaświadczeniu tożsamości zamieszcza się nazwę organu wydającego, datę wydania i termin ważności oraz następujące dane cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko oraz imiona rodziców;
- 2) datę urodzenia lub wiek;
- 3) miejsce urodzenia;
- 4) obywatelstwo;
- 5) imiona i nazwiska oraz daty urodzenia dzieci towarzyszących cudzoziemcowi lub innych osób znajdujących się pod jego opieką.

2. Zaświadczenie tożsamości zawiera również fotografię i podpis jego posiadacza.

3. Zaświadczenie tożsamości może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust.1.

Art. 33. Cudzoziemiec jest obowiązany wymienić posiadane zaświadczenie tożsamości w przypadku:

- 1) zmiany danych w nim zamieszczanych;
- 2) zmiany wyglądu utrudniającego ustalenie tożsamości cudzoziemca;
- 3) utraty lub uszkodzenia zaświadczenia tożsamości w stopniu utrudniającym posługiwanie się nim.

Art. 34. 1. Pierwsze zaświadczenie tożsamości wydaje organ przyjmujący wniosek.

2. Kolejne zaświadczenia tożsamości wydaje i wymienia Prezes Urzędu na wniosek cudzoziemca.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera dane cudzoziemca, towarzyszących mu małoletnich dzieci i innych osób znajdujących się pod jego opieką, w zakresie niezbędnym do wydania zaświadczenia tożsamości oraz określenie kraju pochodzenia cudzoziemca.

4. Cudzoziemiec dołącza do wniosku fotografie osób objętych wnioskiem.

Art. 35. 1. Cudzoziemiec, który utracił zaświadczenie tożsamości, jest obowiązany zawiadomić o tym Prezesa Urzędu w terminie 3 dni od dnia jego utraty.

2. W przypadku znalezienia utraconego zaświadczenia tożsamości, cudzoziemiec jest obowiązany w terminie 3 dni od dnia jego znalezienia, zawiadomić o tym Prezesa Urzędu i zwrócić niezwłocznie znalezione zaświadczenie tożsamości, w przypadku gdy w miejsce utraconego wydano nowe.

Art. 36. Cudzoziemiec jest obowiązany zwrócić zaświadczenie tożsamości:

- 1) komendantowi granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej przy przekraczaniu granicy;
- 2) Prezesowi Urzędu przy odbiorze:
 - a) dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej,
 - b) karty pobytu, wydanej w związku z udzieleniem zgody na pobyt tolerowany, o której mowa w art. 96.

Art. 37. 1. Cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy, można pozbawić tego statusu, jeżeli zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 1C Konwencji Genewskiej.

2. W decyzji o pozbawieniu statusu uchodźcy określa się termin, z którym następuje utrata tego statusu.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, wyznacza się przy uwzględnieniu konieczności załatwienia przez cudzoziemca niezbędnych spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych, związanych z opuszczeniem terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 38. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzory:

- 1) formularza wniosku o nadanie statusu uchodźcy, uwzględniając dane dotyczące cudzoziemca, o których mowa w art. 7, w zakresie niezbędnym

do przeprowadzenia postępowania w sprawie o nadanie statusu uchodźcy oraz dane, o których mowa w art. 17;

- 2) tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca wydawanego przez organ przyjmujący wniosek oraz tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca wydawanego przez Prezesa Urzędu, uwzględniając dane, które powinny być w nim zawarte określone w art. 32 ust. 1 i 2;
- 3) formularza wniosku o wydanie lub wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, uwzględniając dane dotyczące cudzoziemca, o których mowa w art. 7, w zakresie niezbędnym do wydania tymczasowego zaświadczenia tożsamości oraz w art. 34 ust. 3, a także ilość fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku.

Rozdział 2

Zatrzymanie cudzoziemca oraz umieszczenie go w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie aresztu w celu wydalenia w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy

Art. 39. Cudzoziemca:

- 1) który składa wniosek o nadanie statusu uchodźcy:
 - a) podczas kontroli granicznej, nie mając prawa wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) który przed złożeniem wniosku o nadanie statusu uchodźcy:
 - a) niezgodnie z przepisami przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę,
 - b) otrzymał decyzję o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzję o wydaleniu;
 - 3) któremu po złożeniu wniosku o nadanie statusu uchodźcy wydano decyzję o wydaleniu
- zatrzymuje się.

Art. 40. Cudzoziemca, o którym mowa w art. 39, umieszcza się, z zastrzeżeniem art. 46 ust. 5 i art. 53 ust. 3, w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia, z tym że areszt w celu wydalenia stosuje się, gdy z okoliczności ustalonych przez organ Straży Granicznej wynika, że jest to niezbędne ze względu na bezpieczeństwo i obronność państwa oraz bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Art. 41. 1. Sąd wydaje postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia na okres 30 dni.

2. W przypadku gdy wniosek o nadanie statusu uchodźcy złoży cudzoziemiec, który przebywa w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia wskutek wykonania postanowienia sądu, wydanego na podstawie ustawy z dnia r. o cudzoziemcach, sąd przedłuża okres pobytu cudzoziemca o 90 dni, przy czym pierwszym dniem przedłużonego okresu pobytu jest dzień złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy.

3. Jeżeli decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy zostanie doręczona cudzoziemcowi przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1 i 2, okres pobytu w ośrodku strzeżonym lub areszcie w celu wydalenia, może być przedłużony na czas określony, niezbędny do wydania ostatecznej decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy i do wykonania decyzji o wydaleniu.

4. Postanowienie w sprawie przedłużenia okresu pobytu w ośrodku strzeżonym lub areszcie w celu wydalenia wydaje, na wniosek Prezesa Urzędu, organu Straży Granicznej lub Policji, sąd rejonowy, w którego okręgu znajduje się siedziba organu składającego wniosek.

Art. 42. Cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub wobec którego zastosowano areszt w celu wydalenia, informuje się, w języku dla niego zrozumiałym, o organizacjach zajmujących się statutowo sprawami cudzoziemców i zapewnia się kontakt korespondencyjny lub telefoniczny z tymi organizacjami.

Art. 43. 1. Decyzję o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia wydaje się, w przypadkach, o których mowa w art. 106 ust. 1 ustawy z dniar. o cudzoziemcach, oraz gdy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego jest prawdopodobne, że cudzoziemiec spełnia warunki określone w art. 1A Konwencji Genewskiej i Protokole Nowojorskim, chyba że dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, albo dla ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zachodzą wobec niego

okoliczności, o których mowa w art. 1 F Konwencji Genewskiej.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje Prezes Urzędu z urzędu lub na wniosek cudzoziemca.

3. Na decyzję Prezesa Urzędu o odmowie uwzględnienia wniosku o zwolnienie ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia cudzoziemcowi przysługuje odwołanie w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji. Odwołanie wnosi się do sądu rejonowego właściwego ze względu na siedzibę Prezesa Urzędu, za pośrednictwem kierownika strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusza odpowiadającego za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia.

4. Kierownik strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusz odpowiadający za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia przekazuje odwołanie w terminie 2 dni sądowi, który rozpoznaje je niezwłocznie.

Art. 44. Cudzoziemcovi:

- 1) zwolnionemu ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia na podstawie decyzji, o której mowa w art. 43 ust. 1;
- 2) spełniającemu warunki, o których mowa w art. 39, nieumieszczonemu w strzeżonym ośrodku lub wobec którego nie zastosowano aresztu w celu wydalenia z przyczyn określonych w art. 102 ustawy z dnia r. o cudzoziemcach

- Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nakazać przebywanie w określonym miejscu pobytu lub miejscowości, której cudzoziemiec nie może opuszczać bez jego zgody do dnia wydania decyzji ostatecznej w postępowaniu w sprawie o nadanie statusu uchodźcy oraz zobowiązać cudzoziemca do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji.

Art. 45. 1. W przypadku gdy w stosunku do cudzoziemca, w sprawie którego prowadzi się postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, zachodzą okoliczności uzasadniające wydanie decyzji o wydaleniu, decyzję tę wydaje Prezes Urzędu, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta

oddziału Straży Granicznej, komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.

2. Wykonanie decyzji o wydaleniu wstrzymuje się do dnia doręczenia cudzoziemcowi decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy.

Rozdział 3

Postępowanie z udziałem małoletniego przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez przedstawiciela ustawowego

Art. 46. 1. Organ przyjmujący wniosek o nadanie statusu uchodźcy złożony przez małoletniego, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez przedstawiciela ustawowego, zwanego dalej „małoletnim bez opieki”, występuje niezwłocznie do sądu właściwego ze względu na miejsce pobytu małoletniego, z wnioskiem o:

- 1) ustanowienie kuratora do reprezentowania małoletniego w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy;
- 2) umieszczenie małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub ośrodku dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zwanym dalej „ośrodkiem”.

2. Prezes Urzędu występuje z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, jeżeli w toku postępowania przed Prezesem Urzędu lub przed Radą do Spraw Uchodźców wyjdzie na jaw okoliczność, że w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy bierze udział małoletni bez opieki.

3. Małoletniego bez opieki, umieszcza się, do czasu wydania przez sąd orzeczenia o ustanowieniu kuratora, o którym mowa w ust. 1 pkt 1:

- 1) w placówce opiekuńczo wychowawczej, jeśli nie ukończył 13 lat;
- 2) w ośrodku, po ukończeniu przez niego 13 lat.

4. Koszty związane z umieszczeniem i pobytem małoletniego bez opieki w placówce opiekuńczo wychowawczej są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu.

5. Małoletniego bez opieki nie umieszcza się w strzeżonym ośrodku i nie stosuje się wobec niego aresztu w celu wydalenia.

Art. 47. 1. W postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy, małoletniemu bez opieki niezwłocznie wyznacza się opiekuna faktycznego.

2. Opiekun faktyczny wykonuje pieczę nad osobą i majątkiem małoletniego bez opieki, w szczególności:

- 1) czuwa nad zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, dostępu do nauki i opieki medycznej;
- 2) współdziała w organizowaniu czasu wolnego, w tym zajęć kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych;
- 3) udziela pomocy w kontaktowaniu się z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, których statutowym celem jest działanie na rzecz małoletnich lub uchodźców, w celu odnalezienia członków rodziny małoletniego.

3. Zadania, o których mowa ust. 2, opiekun faktyczny wykonuje, kierując się dobrem małoletniego bez opieki oraz biorąc pod uwagę jego opinie, a także względy etniczne, religijne i językowe.

4. Opiekuna faktycznego wyznacza Prezes Urzędu, na okres trwający do dnia zakończenia postępowania o nadanie statusu uchodźcy, spośród pracowników Urzędu.

5. Opiekun faktyczny powinien posiadać kwalifikacje pracownika socjalnego, określone w ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.²⁾).

Art. 48. 1. W postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy odebranie zeznań i wyjaśnień od małoletniego bez opieki następuje:

- 1) w sposób uwzględniający jego wiek, stopień dojrzałości i rozwój umysłowy, a także fakt, że małoletni może mieć ograniczoną wiedzę o faktycznej sytuacji panującej w kraju jego pochodzenia;
- 2) po uprzednim poinformowaniu go o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na wynik postępowania o nadanie statusu uchodźcy;

- 3) po uprzednim pouczeniu go o możliwości zgłoszenia żądania, aby odebranie od niego zeznań i wyjaśnień odbyło się w obecności wskazanej przez niego osoby;
- 4) w języku dla niego zrozumiałym, a w miarę potrzeby z udziałem tłumacza;
- 5) w obecności:
 - a) kuratora, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1,
 - b) opiekuna faktycznego,
 - c) wskazanej przez małoletniego osoby dorosłej, jeżeli nie utrudni to postępowania,
 - d) psychologa lub pedagoga, który sporządza opinię o stanie psychofizycznym małoletniego.

2. Przebieg czynności, o których mowa w ust. 1, może być utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, jeżeli względy techniczne nie stoją temu na przeszkodzie.

Art. 49. Czynności w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy z udziałem małoletniego bez opieki może dokonywać osoba, która posiada:

- 1) ukończone studia wyższe magisterskie na kierunku prawo i 2-letni staż pracy w instytucjach, których zakres działania obejmuje opiekę nad dzieckiem;
- 2) ukończone studia wyższe magisterskie lub wyższe zawodowe i 2-letni staż pracy w administracji publicznej oraz odbyła przeszkolenie w zakresie prowadzenia postępowań o nadanie statusu uchodźcy z udziałem małoletnich;
- 3) ukończone studia wyższe magisterskie na kierunkach: pedagogika, psychologia lub socjologia oraz 2-letni staż pracy w administracji publicznej.

Art. 50. Przepisów art. 55 ust. 3 i art. 63-65 nie stosuje się do udzielania pomocy małoletniemu bez opieki, ubiegającemu się o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 51. Małoletniego bez opieki, któremu odmówiono nadania statusu uchodźcy, pozostawia się w ośrodku lub umieszcza się w miejscu wyznaczonym mu do przebywania przez

sąd opiekuńczy, właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego, do czasu przekazania go organom lub organizacjom kraju pochodzenia, do których zadań statutowych należą sprawy małoletnich.

Art. 52. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, warunki zakwaterowania małoletnich bez opieki w ośrodku i standard opieki obowiązujący w ośrodku, mając na uwadze konieczność zaspokojenia potrzeb małoletniego, w sposób odpowiedni do jego wieku i stanu psychofizycznego i rekompensujący brak kontaktów z rodziną naturalną. Rozporządzenie powinno określać w szczególności warunki usytuowania ośrodka, wyposażenia pomieszczeń, sposób umieszczania małoletnich w ośrodku i sprawowania nad nimi opieki.

Rozdział 4

Postępowanie z udziałem cudzoziemców, których stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że byli poddani przemocy albo będących niepełnosprawnymi

Art. 53. 1. W postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy cudzoziemcowi, którego stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że był poddany przemocy albo jest niepełnosprawny, wykonywanie czynności następuje:

- 1) w warunkach zapewniających swobodę wypowiedzi, w sposób szczególnie taktowny, dostosowany do stanu psychofizycznego cudzoziemca;
- 2) w miejscu jego pobytu;
- 3) w terminie dostosowanym do jego stanu psychicznego i fizycznego, wyznaczonym przy uwzględnieniu terminów korzystania przez cudzoziemca ze świadczeń zdrowotnych;
- 4) z udziałem tłumacza tej samej płci oraz lekarza lub psychologa.

2. Jeżeli stan fizyczny lub psychiczny cudzoziemca umieszczonego w ośrodku tego wymaga, zapewnia mu się przewóz w celu:

- 1) złożenia zeznań i oświadczeń w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy;
- 2) skorzystania ze świadczeń zdrowotnych.

3. Cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1, nie umieszcza się w strzeżonym ośrodku i nie stosuje się wobec niego aresztu w celu wydalenia.

Art. 54. Czynności w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy oraz związane z udzielaniem pomocy w ośrodku, z udziałem cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1, może dokonywać osoba tej samej płci, która odbyła szkolenie przygotowujące do pracy z osobami poszkodowanymi na skutek przestępstwa lub poddanymi przemocy i z osobami niepełnosprawnymi.

Rozdział 5

Pomoc dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy

Art. 55. 1. Cudzoziemcowi, w sprawie którego zostało wszczęte postępowanie o nadanie statusu uchodźcy przyznaje się, na jego wniosek, pomoc na okres postępowania i na okres 14 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji ostatecznej w tej sprawie, z zastrzeżeniem art. 59.

2. Pomoc przyznaje się cudzoziemcowi, który wykaże, że nie posiada środków finansowych wystarczających na pokrycie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada innych możliwości zapewnienia sobie mieszkania i utrzymania.

3. Pomocy:

- 1) nie przyznaje się cudzoziemcowi, który:
 - a) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się,
 - b) został umieszczony w strzeżonym ośrodku lub zastosowano wobec niego areszt w celu wydalenia, został tymczasowo aresztowany lub odbywa karę pozbawienia wolności;

2) można nie przyznać cudzoziemcowi, jeżeli treść jego wniosku o nadanie statusu uchodźcy wskazuje, że wniosek ten może być uznany za dający podstawę do wydania decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy z powodów, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może obejmować małżonka cudzoziemca i jego małoletnie dzieci.

5. Decyzje w sprawach przyznania pomocy wydaje Prezes Urzędu.

Art. 56. 1. Pomoc, o której mowa w art. 55 ust. 1, obejmuje:

- 1) umieszczenie cudzoziemca w ośrodku;
- 2) przyznanie cudzoziemcowi świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „świadczeniem pieniężnym”;
- 3) udzielenie opieki medycznej.

2. Pomoc, o której mowa w art. 55 ust. 1, może również obejmować udzielenie pomocy w dobrowolnym wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 57. 1. Cudzoziemca, o którym mowa w art. 55 ust. 1 i 4, można umieścić w ośrodku tylko jeżeli podda się badaniom lekarskim oraz gdy jest to niezbędne – zabiegom sanitarnym ciała i odzieży.

2. Prezes Urzędu zawiadamia inspektora sanitarnego, właściwego ze względu na miejsce położenia ośrodka, o odmowie poddania się przez cudzoziemca czynnościom, o których mowa w ust. 1.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca, który poddany był badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym ciała i odzieży na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 2.

Art. 58. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres, szczegółowe warunki i sposób wykonywania badań lekarskich i zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemca, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 i art. 57 ust. 1, kierując się w szczególności potrzebą zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.

Art. 59. W przypadku gdy wobec małżonków przebywających wraz z małoletnimi dziećmi w ośrodku prowadzi się odrębne postępowania o nadanie statusu uchodźcy, pobyt żadnego z małżonków w ośrodku nie może zakończyć się wcześniej, niż po upływie 14 dni od dnia wydania decyzji ostatecznej w postępowaniu zakończonym później. Przepisy art. 64 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się.

Art. 60. 1. Cudzoziemcowi umieszczonemu w ośrodku zapewnia się:

- 1) wyżywienie;
 - 2) bilety na przejazd:
 - a) w celu wzięcia udziału w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy,
 - b) w celu stawienia się na badania lekarskie lub szczepienia ochronne,
 - c) w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach;
 - 3) pomoce dydaktyczne dla dzieci korzystających z nauki i opieki w publicznych placówkach, szkołach podstawowych lub gimnazjach oraz pokrycie kosztów wynikających z opłat za naukę w tych szkołach;
 - 4) stałą pomoc pieniężną na:
 - a) zakup środków higieny osobistej,
 - b) pokrycie drobnych wydatków osobistych cudzoziemca.
2. Cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 1, można zapewnić:
- 1) ekwiwalent pieniężny w zamian za wyżywienie, w przypadku gdy:
 - a) stan zdrowia cudzoziemca wymaga zastosowania, przez czas określony w orzeczeniu lekarskim, żywienia dietetycznego, którego ośrodek nie może zapewnić,
 - b) przebywa w ośrodku wraz z dziećmi poniżej 2 roku życia;
 - 2) jednorazową pomoc pieniężną na zakup odzieży i obuwia;
 - 3) bezpłatną naukę języka polskiego i podstawowe materiały niezbędne do nauki tego języka.

3. Ekwiwalent pieniężny w zamian za wyżywienie w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b, przyznaje się na dzieci cudzoziemca.

Art. 61. 1. Cudzoziemiec umieszczony w ośrodku jest obowiązany przestrzegać regulaminu pobytu w ośrodku.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, regulamin pobytu w ośrodku, uwzględniający w szczególności warunki przyjęcia cudzoziemca do ośrodka oraz odwiedzin osób w nim przebywających, sposób wydawania posiłków, sposób utrzymywania czystości oraz porządek wewnętrzny ośrodka.

Art. 62. 1. Prezes Urzędu zapewnia i organizuje prowadzenie ośrodków.

2. Prezes Urzędu może zlecić prowadzenie ośrodków organizacjom społecznym, fundacjom, stowarzyszeniom, osobom fizycznym i prawnym.

3. Ośrodki są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu.

Art. 63. 1. Cudzoziemcowi przyznaje się świadczenie pieniężne, w przypadku gdy pobyt w ośrodku jest dla niego niewskazany ze względu na:

- 1) stan zdrowia stwierdzony orzeczeniem lekarskim;
- 2) konieczność zapewnienia cudzoziemcowi bezpieczeństwa.

2. Cudzoziemcowi przebywającemu w ośrodku, któremu doręczono lub ogłoszono decyzję o nadaniu statusu uchodźcy, może być przyznane, na jego wniosek, świadczenie pieniężne w miejsce dotychczasowej pomocy polegającej na umieszczeniu go w ośrodku, na okres 14 dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia mu decyzji o nadaniu statusu uchodźcy.

Art. 64. 1. Prezes Urzędu, w drodze decyzji, wstrzymuje w całości lub w części pomoc polegającą na umieszczeniu cudzoziemca w ośrodku lub przyznaniu świadczenia pieniężnego, jeżeli cudzoziemiec:

- 1) posiada własne środki, wystarczające do zaspokojenia jego potrzeb;
- 2) po udzieleniu pomocy niezgodnie z przepisami przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę.

2. Wstrzymanie pomocy polegającej na umieszczeniu cudzoziemca w ośrodku, następuje także, gdy cudzoziemiec rażąco naruszył zasady współżycia społecznego w ośrodku.

3. W przypadku gdy wstrzymanie pomocy nastąpiło z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lub ust. 2, Prezes Urzędu może, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, jednorazowo przywrócić udzielanie tej pomocy na dotychczasowych zasadach.

Art. 65. Jeżeli wstrzymanie pomocy z przyczyn, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2, nastąpiło po raz drugi lub jeżeli cudzoziemca nie można umieścić w ośrodku, gdyż odmówił poddania się badaniom lekarskim lub zabiegom sanitarnym ciała i odzieży, Prezes Urzędu może, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, przyznać mu świadczenie pieniężne w wysokości 1/3 świadczenia pieniężnego, przyznawanego na podstawie art. 63.

Art. 66. 1. Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 55 ust. 1 i 4, przyznaje się prawo do opieki medycznej w zakresie przewidzianym w ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.³⁾).

2. Koszty opieki medycznej, o której mowa w ust. 1, w zakresie nie uregulowanym ustawą z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384), są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu.

Art. 67. 1. Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 55 ust. 1, który zrezygnował z ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy, można, na jego wniosek, przyznać pomoc w dobrowolnym wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może obejmować małżonka cudzoziemca i jego małoletnie dzieci.

3. Pomoc w dobrowolnym wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może obejmować:

- 1) zakup biletu na przejazd najtańszym środkiem komunikacji publicznej do wybranego przez cudzoziemca kraju, do którego ma prawo wjazdu;
- 2) pokrycie opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem niezbędnych wiz i zezwoleń;

3) częściowe pokrycie kosztów wyżywienia w podróży.

4. Pomocy w dobrowolnym wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udziela się raz w ciągu 2 lat.

Art. 68. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość jednorazowej pomocy pieniężnej na zakup odzieży i obuwia, stałej pomocy pieniężnej na zakup środków higieny osobistej i na pokrycie drobnych wydatków osobistych cudzoziemca oraz ekwiwalentu pieniężnego w zamian za wyżywienie, przyznawanych cudzoziemcowi przebywającemu w ośrodku, a także wysokość świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pomocy na pokrycie kosztów wyżywienia cudzoziemca w podróży w związku z dobrowolnym wyjazdem z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także termin i sposób ich wypłaty oraz wysokość stawki dziennej wyżywienia w ośrodku, biorąc pod uwagę konieczność zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych cudzoziemca. Rozporządzenie może określać, w jakich przypadkach i do jakiej wysokości może być podwyższona wysokość stałej pomocy pieniężnej na pokrycie drobnych wydatków osobistych cudzoziemca, biorąc pod uwagę jego działania na rzecz ośrodka i przebywających w nim osób.

Rozdział 6

Prawa i obowiązki cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy

Art. 69. Cudzoziemcowi, któremu nadano status uchodźcy, udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej.

Art. 70. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy, przysługują uprawnienia cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o ile przepisy ustawy lub innych ustaw nie stanowią inaczej.

Art. 71. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy nie można wydać decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i decyzji o wydaleniu bez pozbawienia go tego statusu, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 32 i 33 Konwencji Genewskiej.

Art. 72. 1. W przypadku gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 32 i 33 Konwencji Genewskiej, decyzję o wydaleniu cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy wydaje Prezes Urzędu, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.

2. Decyzji o wydaleniu cudzoziemca, który posiada status uchodźcy, nie może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 73. 1. Cudzoziemcowi i jego małżonkowi, którym nadano status uchodźcy wydaje się dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej i kartę pobytu.

2. Małoletniemu dziecku cudzoziemca lub jego małżonka, w tym także urodzonemu po nadaniu im statusu uchodźcy, wydaje się kartę pobytu oraz:

- 1) wpisuje się jego dane osobowe do dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, wydanego cudzoziemcowi lub jego małżonkowi, o których mowa w ust. 1 albo
- 2) wydaje dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, jeżeli jest to niezbędne do realizacji praw dziecka.

3. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej i karta pobytu są ważne przez okres 2 lat.

4. Ważność dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej może być przedłużana na kolejne okresy 2 letnie.

5. W przypadku przedłużenia dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, cudzoziemcowi wydaje się nową kartę pobytu ważną przez okres 2 lat.

6. Okres ważności karty pobytu i dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, wydanych małoletniemu upływa w tym samym terminie, w którym upływa okres ważności karty pobytu i dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, wydanych cudzoziemcowi lub jego małżonkowi, o których mowa w ust. 1.

Art. 74. Cudzoziemiec jest obowiązany wymienić dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, w przypadku gdy:

- 1) dotychczas posiadany uległ uszkodzeniu w stopniu utrudniającym posługiwanie się nim lub został utracony;
- 2) wyczerpały się możliwości jego dalszego przedłużania.

Art. 75. 1. Cudzoziemiec, który utracił dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej jest obowiązany zawiadomić o tym Prezesa Urzędu w terminie 3 dni od dnia jego utraty.

2. W przypadku znalezienia utraconego dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, cudzoziemiec jest obowiązany w terminie 3 dni od dnia jego znalezienia, zawiadomić o tym Prezesa Urzędu i zwrócić niezwłocznie znaleziony dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, w przypadku gdy w miejsce utraconego wydano nowy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, w przypadku utraty karty pobytu.

Art. 76. 1. Cudzoziemiec jest obowiązany zwrócić kartę pobytu i dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej Prezesowi Urzędu, w terminie 7 dni od dnia nabycia obywatelstwa polskiego lub pozbawienia go statusu uchodźcy.

2. Cudzoziemiec, który podlega wydaleniu na podstawie decyzji, o której mowa w art. 72, jest obowiązany zwrócić kartę pobytu komendantowi granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej najpóźniej w chwili przekraczania granicy.

Art. 77. 1. Przedłużenia ważności i wymiany dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej dokonuje się na wniosek cudzoziemca.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane cudzoziemca i małoletnich dzieci towarzyszących cudzoziemcowi, niezbędne do przedłużenia ważności i wymiany dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej oraz do wydania karty pobytu.

3. Cudzoziemiec jest obowiązany dołączyć do wniosku fotografie osób, których ten wniosek dotyczy.

Art. 78. 1. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej wydaje, wymienia oraz przedłuża jego ważność Prezes Urzędu.

2. Kartę pobytu cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy wydaje i wymienia Prezes Urzędu.

Art. 79. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, uwzględniając postanowienia jej załącznika;
- 2) wzór formularza wniosku o przedłużenie ważności lub wymianę dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej oraz ilość fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku, uwzględniając dane, o których mowa w art. 7, w zakresie niezbędnym do przedłużenia ważności lub wymiany dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej i do wydania karty pobytu.

Rozdział 7

Rada do Spraw Uchodźców

Art. 80. 1. Rada do Spraw Uchodźców, zwana dalej „Radą”, jest organem administracji publicznej rozpatrującym odwołania i zażalenia od decyzji i postanowień Prezesa Urzędu w sprawach o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy, z wyjątkiem spraw, o których mowa w rozdziale 5.

2. Radzie przysługują uprawnienia organu wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Rada jest także organem właściwym w sprawach wznowienia postępowania, uchylenia, zmiany lub stwierdzenia nieważności wydanych przez siebie decyzji.

4. Do zadań Rady należy ponadto:

- 1) dokonywanie analiz orzecznictwa w zakresie spraw o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy;
- 2) gromadzenie informacji o krajach pochodzenia cudzoziemców;

- 3) współpraca z organami oraz instytucjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie problematyki migracji i uchodźstwa.

5. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje Radzie statut organizacyjny i regulamin czynności wewnętrznych, w którym określa w szczególności sposób zwoływania i odbywania posiedzeń składów orzekających i posiedzeń plenarnych oraz tworzenia wewnętrznych zespołów Rady, uwzględniając zakres zadań Rady.

Art. 81. 1. W skład Rady wchodzi 12 członków powołanych przez Prezesa Rady Ministrów na pięcioletnią kadencję spośród osób wyróżniających się wiedzą lub doświadczeniem praktycznym w zakresie problematyki uchodźców. Co najmniej połowa członków Rady powinna posiadać wyższe wykształcenie prawnicze.

2. Członkiem Rady może być osoba posiadająca obywatelstwo polskie i korzystająca z pełni praw publicznych.

3. Prezes Rady Ministrów powołuje w skład Rady po cztery osoby spośród kandydatów przedstawianych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych i Ministra Sprawiedliwości. Każdy z ministrów przedstawia 8 kandydatów.

4. W przypadku uzasadnionym istotnym wzrostem liczby spraw o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy Prezes Rady Ministrów może, na wniosek przewodniczącego Rady, złożony na podstawie uchwały Rady, powołać dodatkowych członków Rady na okres do końca danej kadencji. Przepisu ust. 3 nie stosuje się.

Art. 82. 1. Pracodawca zatrudniający członka Rady udziela mu, na jego wniosek, urlopu bezpłatnego na czas sprawowania funkcji w Radzie.

2. Pracownikom urzędów państwowych oraz członkom korpusu służby cywilnej przysługuje, po zakończeniu pracy w Radzie, prawo powrotu na zajmowane poprzednio stanowisko, a jeżeli będzie to niemożliwe – na stanowisko równorzędne.

3. Członkowie Rady w zakresie wykonywania czynności wynikających z zadań Rady, o których mowa w art. 80, korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art. 83. 1. Odwołanie członka Rady następuje w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji z pełnienia funkcji;
- 2) choroby trwale uniemożliwiającej sprawowanie przez niego funkcji;

- 3) skazania prawomocnym wyrokiem orzeczonym za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
- 4) zaistnienia innych okoliczności uniemożliwiających członkowi Rady sprawowanie funkcji lub wywiązywanie się z obowiązków.

2. W przypadku odwołania członka Rady lub jego śmierci, Prezes Rady Ministrów uzupełnia skład Rady, powołując na miejsce opróżnione nowego członka Rady na okres do końca danej kadencji. Przepisu art. 81 ust. 3 nie stosuje się.

Art. 84. 1. Rada dokonuje wyboru przewodniczącego i wiceprzewodniczącego spośród swoich członków w głosowaniu tajnym, większością głosów, w obecności co najmniej dwóch trzecich jej składu. W tym samym trybie Rada może przegłosować odwołanie z funkcji przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady.

2. Po upływie kadencji Rady dotychczasowy przewodniczący pełni swoje obowiązki do czasu powołania nowego przewodniczącego.

3. Pierwsze posiedzenie Rady nowej kadencji zwołuje dotychczasowy przewodniczący w terminie 30 dni od dnia powołania członków Rady nowej kadencji.

Art. 85. Przewodniczący kieruje pracami Rady, w tym w szczególności:

- 1) ustala plan pracy Rady oraz harmonogram działania składów orzekających;
- 2) zwołuje posiedzenia plenarne Rady;
- 3) wyznacza składy orzekające;
- 4) przydziela składom orzekającym sprawy do rozpatrzenia oraz czuwa nad terminowością ich załatwienia;
- 5) reprezentuje Radę przed innymi organami i instytucjami;
- 6) reprezentuje Radę w postępowaniu przed Naczelnym Sądem Administracyjnym lub wyznacza w tym celu innego członka Rady;
- 7) powołuje biegłych lub ekspertów do udziału w postępowaniu toczącym się przed Radą;
- 8) wyznacza członkom Rady zadania związane z działalnością Rady;

- 9) może powoływać zespoły tematyczne lub grupy robocze do opracowania zagadnień oraz dokonania analiz problemów wynikających z działalności Rady;
- 10) prowadzi rejestr złożonych zażaleń i odwołań oraz wydanych przez Radę decyzji;
- 11) wykonuje inne zadania, wynikające z przepisów prawa.

Art. 86. 1. Rada orzeka w składach trzyosobowych, z zastrzeżeniem przypadków, o których mowa w ust. 4 i 5.

2. Orzeczenia zapadają większością głosów. Członek składu orzekającego nie może wstrzymać się od głosu.

3. Członek składu orzekającego, który nie zgodził się z większością, może przy podpisywaniu orzeczenia zgłosić zdanie odrębne, podając, w jakiej części i w jakim kierunku kwestionuje orzeczenie.

4. Przewodniczący Rady może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie jednoosobowym.

5. Rozpoznanie odwołania od decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku następuje w składzie jednoosobowym.

6. Przy orzekaniu członkowie Rady są związani wyłącznie przepisami prawa.

7. Rada przed wydaniem decyzji o nadaniu statusu uchodźcy lub przed udzieleniem cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, gdy odmawia mu nadania statusu uchodźcy, zwraca się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o przekazanie informacji, czy wobec cudzoziemca zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 1F Konwencji Genewskiej, lub czy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, a z akt sprawy wynika, że Prezes Urzędu nie zwrócił się o udostępnienie takich informacji. Do uzyskiwania informacji przez Radę stosuje się przepisy art. 27 ust. 2 i 4.

8. Po zakończeniu postępowania przewodniczący przekazuje Prezesowi Urzędu akta postępowań administracyjnych oraz sądowo-skargowych w celu archiwizacji.

Art. 87. 1. Przewodniczący, wiceprzewodniczący i członkowie Rady otrzymują wynagrodzenie, a także diety, zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na zasadach określonych w

przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

2. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz pozostałych członków Rady, uwzględniając ryczałt miesięczny za udział w posiedzeniach Rady, wynagrodzenie za udział w składach orzekających oraz za udział w postępowaniach przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Wysokość wynagrodzenia uzależnia się od funkcji pełnionych przez członków Rady.

Art. 88. 1. Obsługę administracyjną i kancelaryjną Rady zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

2. Działalność Rady jest finansowana z budżetu państwa, z rozdziału dotyczącego Rady do Spraw Uchodźców, w części dotyczącej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacyjne i finansowe wykonywania obsługi Rady, uwzględniając charakter zadań Rady, określonych w art. 80 ust. 1 i 2.

Dział III

Inne rodzaje ochrony udzielanej cudzoziemcom na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej

Rozdział 1

Azyl

Art. 89. 1. Cudzoziemcowi można, na jego wniosek, udzielić azylu w Rzeczypospolitej Polskiej, gdy jest to niezbędne do zapewnienia mu ochrony oraz gdy przemawia za tym ważny interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cudzoziemcowi, któremu udzielono azylu, udziela się zezwolenia na osiedlenie się.

Art. 90. 1. Cudzoziemca pozbawia się azylu, jeżeli:

- 1) ustały przyczyny, dla których azyl został udzielony;

- 2) prowadzi działalność skierowaną przeciwko obronności, bezpieczeństwu państwa lub porządkowi publicznemu.

2. W decyzji o pozbawieniu azylu nakazuje się cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opuścić to terytorium w terminie w niej określonym.

3. Do decyzji w sprawie pozbawienia azylu, w części dotyczącej nakazu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się przepisy ustawy z dnia r. o cudzoziemcach o decyzji w sprawie wydalenia.

Art. 91. 1. Cudzoziemiec jest obowiązany:

- 1) poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych i fotografowaniu, jeżeli składa wniosek o udzielenie azylu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) dołączyć fotografię, jeżeli składa wniosek o udzielenie azylu za granicą.

2. Pobranie odcisków linii papilarnych oraz fotografowanie cudzoziemca zapewnia Komendant Główny Straży Granicznej.

3. W przypadku gdy cudzoziemiec nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wniosek o udzielenie azylu pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 92. 1. Do postępowania w sprawie o udzielenie azylu stosuje się odpowiednio przepisy art. 16, art. 17, art. 27, art. 28 ust. 1 i działu II rozdziału 4.

2. Do małoletniego bez opieki w postępowaniu o udzielenie azylu stosuje się odpowiednio przepisy działu II rozdziału 3 i rozdziału 5.

3. Do cudzoziemca, który składa wniosek za granicą stosuje się odpowiednio przepis art. 30.

Art. 93. 1. Decyzje w sprawach udzielania i pozbawiania azylu wydaje Prezes Urzędu.

2. Wydanie decyzji o udzieleniu lub pozbawieniu azylu wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych.

3. Zezwolenia na osiedlenie się cudzoziemcowi, któremu udzielono azylu, udziela oraz wydaje kartę pobytu Prezes Urzędu.

Art. 94. Cudzoziemca, któremu udzielono azylu, nie można zobowiązać do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 95. Cudzoziemcowi, któremu udzielono azylu, można wydać decyzję o wydaleniu tylko po uprzednim pozbawieniu go azylu.

Rozdział 2

Pobyt tolerowany

Art. 96. 1. Cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jego wydalenie:

- 1) mogłoby nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, w którym mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu lub być zmuszonym do pracy lub pozbawionym prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukaranym bez podstawy prawnej w rozumieniu Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.⁴⁾);
- 2) jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu wykonującego decyzję o wydaleniu lub cudzoziemca;
- 3) mogłoby nastąpić jedynie do kraju, do którego wydanie cudzoziemca jest niedopuszczalne na podstawie orzeczenia sądu o niedopuszczalności wydania cudzoziemca albo na podstawie rozstrzygnięcia Ministra Sprawiedliwości o odmowie jego wydania.

2. Zgody na pobyt tolerowany udziela się także cudzoziemcowi małżonkowi obywatela polskiego lub cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się, jeżeli wydalenie cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może spowodować rażąco negatywne skutki dla jego rodziny, chyba że dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, albo dla ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 97. Cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany przysługują uprawnienia cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o ile przepisy ustawy lub innych ustaw nie stanowią inaczej.

Art. 98. 1. Cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, wydaje się kartę pobytu.

2. Karta pobytu wydana cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, jest ważna rok.

3. Cudzoziemiec obowiązany jest wymienić kartę pobytu w przypadkach określonych w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia r. o cudzoziemcach, a także po upływie okresu jej ważności, o którym mowa w ust. 2.

Art. 99. Cudzoziemiec jest obowiązany zwrócić kartę pobytu w terminie 7 dni od dnia cofnięcia zgody na pobyt tolerowany.

Art. 100. Cudzoziemcowi, który posiada zgodę na pobyt tolerowany, nie można wydać decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ani decyzji o wydaleniu.

Art. 101. 1. Zgodę na pobyt tolerowany cofa się, jeżeli:

- 1) ustanie przyczyna, dla której została ona udzielona;
- 2) cudzoziemiec dobrowolnie zwrócił się o ochronę do władz kraju pochodzenia;
- 3) cudzoziemiec opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) dalsze jej obowiązywanie mogłoby spowodować poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, obronności lub porządku publicznego.

2. W decyzji o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany orzeka się o wydaleniu cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wcześniej decyzja taka nie została wydana, i określa termin tego wydalenia, nie dłuższy niż 14 dni od dnia, kiedy decyzja stanie się ostateczna.

3. Do decyzji o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany, w której nakazuje się cudzoziemcowi opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia r. o cudzoziemcach o wydaniu decyzji o wydaleniu.

Art. 102. Zgoda na pobyt tolerowany wygasa z mocy prawa z dniem:

- 1) nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy;
- 2) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego;
- 3) zawiadomienia przez cudzoziemca, na piśmie, Prezesa Urzędu o zrzeczeniu się prawa do korzystania ze zgody na pobyt tolerowany;
- 4) uzyskania zezwolenia na osiedlenie się.

Art. 103. Zgody na pobyt tolerowany udziela:

- 1) wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu cudzoziemca na wniosek organu zobowiązanego do wykonania tej decyzji, jeżeli zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 96 ust.1 pkt 2;
- 2) Prezes Urzędu:
 - a) z urzędu, w decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, jeżeli zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 96,
 - b) na wniosek cudzoziemca, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie którego wydano orzeczenie, o którym mowa w art. 96 ust. 1 pkt 3;
- 3) Rada, gdy stwierdzi, w wyniku rozpatrzenia odwołania od decyzji w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, że zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 96.

2. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jest Prezes Urzędu.

3. Decyzję w sprawie cofnięcia zgody na pobyt tolerowany wydaje organ, który jej udzielił, z tym że, gdy decyzję o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany wydała Rada, decyzję w sprawie jej cofnięcia wydaje Prezes Urzędu.

4. Decyzję w sprawie cofnięcia zgody na pobyt tolerowany na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 4 wydaje się z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.

5. Kartę pobytu cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, wydaje i wymienia organ, który udzielił zgody na pobyt tolerowany, z tym że, jeżeli zgody udzieliła Rada czynności tych dokonuje Prezes Urzędu.

Art. 104. 1. Cudzoziemiec, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany w wyniku:

- 1) postępowania odwoławczego w sprawie zobowiązania cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w wyniku postępowania o wydalenie;
- 2) uwzględnienia przez Prezesa Urzędu wniosku, o którym mowa w art. 103 ust. 1 pkt 2 lit. b

- jest obowiązany poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych.

2. Pobranie odcisków linii papilarnych zapewnia, w przypadku, o którym mowa w ust. 1:

- 1) w pkt 1 - Komendant wojewódzki Policji;
- 2) w pkt 2 - Komendant Główny Policji.

3. Pobierania odcisków linii papilarnych dokonuje się na kartach daktyloskopijnych.

Rozdział 3

Ochrona czasowa cudzoziemców

Art. 105. 1. Cudzoziemcom masowo przybywającym do Rzeczypospolitej Polskiej, którzy opuścili swój kraj pochodzenia lub określony obszar geograficzny, z powodu obcej inwazji, wojny, wojny domowej, konfliktów etnicznych lub rażących naruszeń praw człowieka można udzielić ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na to, czy ich przybycie miało charakter spontaniczny, czy też było wynikiem pomocy udzielonej im przez Rzeczpospolitą Polską lub społeczność międzynarodową.

2. Ochrony czasowej udziela się do chwili, gdy możliwy stanie się powrót cudzoziemców do uprzedniego miejsca ich zamieszkania, jednakże nie dłużej niż na okres roku.

3. Jeżeli po upływie roku nie ustaną przeszkody do bezpiecznego powrotu cudzoziemców do uprzedniego miejsca ich zamieszkania, okres ochrony czasowej ulega przedłużeniu na dalsze 6 miesięcy, nie więcej jednak niż dwa razy.

Art. 106. 1. Ochrony czasowej udziela się na podstawie, w granicach i przez okres określony każdorazowo w decyzji Rady Unii Europejskiej.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może udzielić ochrony czasowej cudzoziemcom nieobjętym decyzją Rady Unii Europejskiej, zmuszonym do opuszczenia kraju lub obszaru geograficznego, którego ta decyzja dotyczy, z powodu wystąpienia zdarzeń, o których mowa w art. 105 ust. 1.

3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 2, określa się szczegółowe zasady finansowania ochrony czasowej, limit cudzoziemców, wobec których można sprawować tę ochronę, okres jej trwania lub warunki jej zakończenia, sposób realizacji pomocy, o której mowa w art. 111 ust. 1, a także sposób realizacji zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej, uwzględniając w szczególności rodzaj zagrożenia, na które narażeni byli cudzoziemcy przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, możliwości finansowania tej ochrony oraz zobowiązania wynikające z postanowień umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską.

Art. 107. 1. Ochrony czasowej w razie wystąpienia zdarzeń, o których mowa w art. 105 ust. 1, udziela się na podstawie i w granicach określonych każdorazowo przez Radę Ministrów w rozporządzeniu.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, określa się szczegółowe zasady finansowania ochrony czasowej, limit cudzoziemców, wobec których można sprawować tę ochronę, okres jej trwania lub warunki jej zakończenia, sposób realizacji pomocy, o której mowa w art. 111 ust. 1, a także sposób realizacji zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej, uwzględniając w szczególności rodzaj zagrożenia, na które narażeni byli cudzoziemcy przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, możliwości finansowania tej ochrony oraz zobowiązania wynikające z postanowień umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może przedłużyć okres udzielania ochrony czasowej, zgodnie z art. 104 ust. 3, biorąc pod uwagę istnienie przeszkód do bezpiecznego powrotu cudzoziemców do uprzedniego miejsca ich zamieszkania.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może powierzyć realizację zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej organizacjom pozarządowym, określić zakres powierzanych zadań i okres ich wykonywania, sposób kontroli ich wykonywania, oraz sposób finansowania tych zadań, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia cudzoziemcom należytej ochrony.

Art. 108. Prezes Urzędu może odmówić cudzoziemcowi skorzystania z ochrony czasowej, jeżeli:

- 1) istnieją uzasadnione podejrzenia, że:
 - a) popełnił on zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości w rozumieniu aktów prawa międzynarodowego, opracowanych w celu ustanowienia przepisów odnoszących się do tych zbrodni,
 - b) popełnił, poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a przed przybyciem na to terytorium w celu korzystania z ochrony czasowej, zbrodnię o charakterze niepolitycznym,
 - c) dopuścił się czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych;
- 2) jego wjazd lub pobyt mogą zagrozić bezpieczeństwu państwa;
- 3) został skazany prawomocnym wyrokiem za taką zbrodnię, której charakter wskazuje, że jego obecność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogłaby stanowić zagrożenie dla jej obywateli.

Art. 109. 1. Cudzoziemcowi, korzystającemu z ochrony czasowej, wydaje się wizę, jeżeli jest to niezbędne do jego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Po przyjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi, korzystającemu z ochrony czasowej, Prezes Urzędu udziela zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na okres roku i wydaje kartę pobytu.

3. Jeżeli ochrona czasowa została przedłużona, Prezes Urzędu udziela z urzędu kolejnego zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na okres, na który przedłużono udzielanie ochrony czasowej i wydaje kartę pobytu.

4. Za wydanie wizy, karty pobytu i udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony nie pobiera się opłat.

Art. 110. Cudzoziemca, korzystającego z ochrony czasowej, po przyjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, poucza się, w języku dla niego zrozumiałym, o trybie i zasadach postępowania związanego z ochroną czasową oraz o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach.

Art. 111. 1. Cudzoziemcowi, korzystającemu z ochrony czasowej, Prezes Urzędu zapewnia opiekę medyczną oraz przyznaje pomoc przez zakwaterowanie i wyżywienie, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 1, zapewnia się opiekę medyczną w zakresie przewidzianym w ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.

3. Koszty opieki medycznej, o której mowa w ust. 1, w zakresie nie uregulowanym ustawą z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu.

4. Cudzoziemcowi, korzystającemu z ochrony czasowej, który wykonuje pracę lub prowadzi działalność gospodarczą Prezes Urzędu zapewnia opiekę medyczną i pomoc, o których mowa w ust. 1, uwzględniając wysokość uzyskiwanego przez cudzoziemca dochodu.

Art. 112. 1. Dla małoletniego bez opieki, korzystającego z ochrony czasowej, sąd właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego, na wniosek Prezesa Urzędu, ustanawia opiekę.

2. Do opieki, o której mowa w ust.1, stosuje się przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4

3. Opiekę ustanawia się, gdy małoletniemu, o którym mowa w ust. 1, podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie towarzyszy jego przedstawiciel ustawowy.

4. Opieka ustaje z mocy prawa, gdy małoletni, o którym mowa w ust. 1, opuści terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z upływem okresu, na jaki udzielona mu była ochrona czasowa, albo gdy władzę rodzicielską będzie mógł sprawować nad nim jego przedstawiciel ustawowy.

5. Do czasu ustanowienia opieki przez sąd, małoletniego bez opieki umieszcza się placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Art. 113. 1. Cudzoziemiec, korzystający z ochrony czasowej, jest obowiązany poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych i fotografowaniu.

2. W uzasadnionych przypadkach cudzoziemiec, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany poddać się badaniom lekarskim oraz niezbędnym zabiegom sanitarnym ciała i odzieży.

3. Pobranie odcisków linii papilarnych, fotografowanie oraz przeprowadzenie badań lekarskich i zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemców, o których mowa w ust. 1 i 2, zapewnia Komendant Główny Straży Granicznej.

Art. 114. Cudzoziemcowi, korzystającemu z ochrony czasowej i nieposiadającemu dokumentu podróży, Prezes Urzędu może wydać polski dokument podróży dla cudzoziemca.

Art. 115. 1. Cudzoziemiec, korzystający z ochrony czasowej, może wykonywać pracę oraz prowadzić działalność gospodarczą na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.⁵⁾).

2. Małoletniemu dziecku cudzoziemca, korzystającemu z ochrony czasowej, przysługuje prawo do nauki na zasadach określonych dla obywateli polskich.

Art. 116. 1. Jeżeli małżonek lub małoletnie dziecko cudzoziemca, korzystającego z ochrony czasowej przebywa poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Urzędu podejmuje działania mające na celu połączenie rodziny.

2. Prezes Urzędu może podjąć działania mające na celu połączenie cudzoziemca, korzystającego z ochrony czasowej, z innymi niż określeni w ust. 1, jego bliskimi krewnymi, którzy bezpośrednio przed przybyciem cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe i pozostawali na jego całkowitym lub częściowym utrzymaniu.

3. Krewnym cudzoziemca, o których mowa w ust. 1 i 2, wydaje się wizy i udziela zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na zasadach określonych w art. 109.

Art. 117. 1. Po zakończeniu okresu ochrony czasowej Prezes Urzędu podejmuje działania mające na celu umożliwienie powrotu cudzoziemcom do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybyli.

2. Po zakończeniu ochrony czasowej Prezes Urzędu informuje cudzoziemca, w języku dla niego zrozumiałym, o wszystkich okolicznościach, które mogą mieć znaczenie przy podjęciu przez cudzoziemca decyzji o powrocie do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybył.

3. W przypadku gdy, po zakończeniu ochrony czasowej, powrót cudzoziemca do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybył, jest niemożliwy ze względu na jego stan zdrowia, w szczególności gdy powodowałby konieczność przerwania leczenia szpitalnego, Prezes Urzędu udziela cudzoziemcowi zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony do czasu ustania okoliczności uniemożliwiających jego powrót do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybył.

Dział IV

Rejestry

Art. 118. Rejestry w sprawach cudzoziemców, którym udzielana jest ochrona, prowadzi się w systemie informatycznym w formie następujących zbiorów:

- 1) rejestru w sprawach o nadanie statusu uchodźcy;
- 2) rejestru w sprawach o wydalenie osób posiadających status uchodźcy;
- 3) rejestru w sprawach o udzielenie azylu;
- 4) rejestru w sprawach o udzielenie zgody na pobyt tolerowany;
- 5) rejestru w sprawach o udzielenie ochrony czasowej;
- 6) rejestrów odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca, który:
 - a) złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy,
 - b) złożył wniosek o udzielenie azylu,
 - c) uzyskał zgodę na pobyt tolerowany,
 - d) korzysta z ochrony czasowej.

Art. 119. Rejestry, o których mowa w art. 118:

- 1) w pkt 1, prowadzi Komendant Główny Straży Granicznej, komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, Prezes Urzędu i Rada, każdy w zakresie swojego działania;
- 2) w pkt 2, 3 i 5, prowadzi Prezes Urzędu;
- 3) w pkt 4, prowadzi Prezes Urzędu, wojewoda i Rada, każdy w zakresie swojego działania;
- 4) w pkt 6, prowadzi Komendant Główny Policji.

Art. 120. W rejestrach, o których mowa w art. 118:

- 1) w pkt 1, przechowuje się informacje o wnioskach, wydanych postanowieniach, decyzjach administracyjnych i wyrokach sądu, zaświadczeniach tożsamości, kartach pobytu i dokumentach podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej oraz dane, o których mowa w art. 7, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami, o których mowa w pkt 1;
- 2) w pkt 2, przechowuje się informacje o decyzjach administracyjnych i wyrokach sądu oraz dane, o których mowa w art. 7, dotyczące cudzoziemców, o których mowa w pkt 2;
- 3) w pkt 3, przechowuje się informacje o wnioskach, wydanych postanowieniach, decyzjach administracyjnych i wyrokach sądu, kartach pobytu oraz dane, o których mowa w art. 7, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami, o których mowa w pkt 3;
- 4) w pkt 4, przechowuje się informacje o decyzjach administracyjnych, wyrokach sądu i kartach pobytu oraz dane, o których mowa w art. 7, dotyczące cudzoziemców, objętych postępowaniami, o których mowa w pkt 4;
- 5) w pkt 5, przechowuje się informacje o decyzjach administracyjnych i kartach pobytu oraz dane, o których mowa w art. 7, dotyczące cudzoziemców, którym udzielono ochrony czasowej;

- 6) w pkt 6, przechowuje się podstawę prawną i datę pobrania odcisków linii papilarnych, informacje o kartach daktyloskopijnych oraz następujące dane osobowe cudzoziemca:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) data i miejsce urodzenia,
 - c) obywatelstwo.

Art. 121. Organy pobierające od cudzoziemców, o których mowa w art. 118 pkt 6, odciski linii papilarnych są obowiązane do przekazywania danych, o których mowa w art. 120 pkt 6 oraz kart daktyloskopijnych do Komendanta Głównego Policji.

Art. 122. 1. Dane i odciski linii papilarnych cudzoziemców, o których mowa w art. 118 pkt 6, są przechowywane oddzielnie od zbiorów i rejestrów odcisków linii papilarnych gromadzonych w innych celach.

2. W rejestrach, o których mowa w art. 118 pkt 6, mogą być przechowywane dane i odciski linii papilarnych cudzoziemca, przekazywane przez organy innych państw.

3. Komendant Główny Policji udostępnia dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa w art. 118 pkt 6:

- 1) organom Straży Granicznej;
- 2) organom Policji;
- 3) prokuratorowi;
- 4) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 5) Prezesowi Urzędu.

4. Dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa w art. 118 pkt 6, można udostępniać, bez konieczności składania pisemnego wniosku, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, podmiotom, o których mowa w ust. 3, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;

3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywania zadań.

Art. 123. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych cudzoziemców, o których mowa w art. 118 pkt 6, uwzględniając przyczynę pobrania odcisków linii papilarnych.

Dział V

Przepisy karne

Art. 124. Kto zabiera w celu przywłaszczenia lub przywłaszcza sobie zaświadczenie tożsamości albo dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej lub takiego dokumentu używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 125. 1. Kto:

- 1) opuszcza bez zezwolenia miejsce pobytu lub miejscowość wyznaczoną mu do przebywania na podstawie art. 44;
- 2) nie zawiadamia o utracie zaświadczenia tożsamości w terminie, o którym mowa w art. 35 ust. 1, lub o utracie dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej w terminie, o którym mowa w art. 76 ust. 1;
- 3) nie zwraca znalezionego zaświadczenia tożsamości lub dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, w przypadku gdy wydano mu nowe zaświadczenie tożsamości lub dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej;
- 4) uchyla się od obowiązku wymiany zaświadczenia tożsamości lub dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej;
- 5) nie wykonuje obowiązku poddania się pobraniu odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 104 ust. 1

- podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

3. Nakaz karny wydany w postępowaniu nakazowym jest natychmiast wykonalny.

Dział VI

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 126. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 78, poz. 716) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. Cudzoziemiec dokonujący zameldowania się na pobyt stały, zgłasza wymagane dane do zameldowania, przedstawia kartę pobytu albo zezwolenie na osiedlenie się wydane stosownie do przepisów o cudzoziemcach i potwierdzenie zameldowania na pobyt czasowy”;

2) w art. 44a:

a) w ust. 2 pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) seria i numer karty pobytu, wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na osiedlenie się, data jej wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał,”

b) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) seria i numer karty pobytu, wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zgody na pobyt tolerowany lub nadaniem statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej,”

c) w ust. 7:

- pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) seria i numer karty pobytu, wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na osiedlenie się, data jej wydania, oraz oznaczenie organu, który ją wydał, poprzednie serie i numery kart pobytu, wydanych w związku z udzieleniem zezwolenia na osiedlenie się oraz oznaczenie organu, który wydał karty pobytu,”

- pkt 20 otrzymuje brzmienie:

„20) seria i numer karty pobytu, wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zgody na pobyt tolerowany lub nadaniem statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, data jej wydania i data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał,”.

Art. 127. W ustawie z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm.⁶⁾) w art. 33a w ust. 2:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się,”;

2) po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) cudzoziemcy posiadający status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,

1b) cudzoziemcy korzystający z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,”.

Art. 128. W ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, z późn. zm.⁷⁾) art. 2b otrzymuje brzmienie:

„Art. 2b. Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemcom zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub

status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.”.

Art. 129. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.⁸⁾) w art. 94a w ust. 2 po pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 6 i 7 w brzmieniu:

- „6) osoby posiadające zgodę na pobyt tolerowany,
- 7) osoby korzystające z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art.130. W ustawie z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz. U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2. Za uprawnionego, o którym mowa w ust. 1, uważa się obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej albo korzystającego z ochrony czasowej na jej terytorium, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.”;
- 2) w art. 14 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2. Za uprawnionego, o którym mowa w ust. 1, uważa się obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej albo korzystającego z ochrony czasowej na jej terytorium.”.

Art. 131. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 1 w pkt 9 lit. c i d otrzymują brzmienie:

- „c) powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi nieposiadającemu zezwolenia na osiedlenie się, zgody na pobyt tolerowany lub statusu uchodźcy, nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej lub niekorzystającemu z ochrony czasowej i nieposiadającemu zezwolenia na pracę wydanego przez właściwy organ lub powierzenie wykonywania pracy na innym stanowisku albo na innych warunkach, niż określone w zezwoleniu,
 - d) wykonywanie przez cudzoziemca nieposiadającego zezwolenia na osiedlenie się, zgody na pobyt tolerowany, statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej lub niekorzystającego z ochrony czasowej na jej terytorium, pracy bez zezwolenia na pracę, wydanego przez właściwy organ,”;
- 2) w art. 5 w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
- „7) opiniowanie kryteriów wydawania przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców nieposiadających zezwolenia na osiedlenie się, zgody na pobyt tolerowany, statusu uchodźcy, nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej, ani niekorzystających z ochrony czasowej na jej terytorium,”;
- 3) w art. 6c w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- „3) ustalanie, po zasięgnięciu opinii marszałka województwa, kryteriów wydawania przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców nieposiadających zezwolenia na osiedlenie się, zgody na pobyt tolerowany, statusu uchodźcy, nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej, ani niekorzystających z ochrony czasowej na jej terytorium; kryteria te nie mogą zawierać wymagań dyskryminujących kandydatów ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, narodowość, przekonania, zwłaszcza polityczne lub religijne, ani ze względu na przynależność związkową,”;
- 4) w art. 50 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Cudzoziemiec może wykonywać pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiada zezwolenie na pracę

wydane przez wojewodę właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy. Z obowiązku tego są zwolnieni cudzoziemcy posiadający zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany, status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej lub korzystający z ochrony czasowej na jej terytorium.”;

5) w art. 64 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Cudzoziemiec nieposiadający zezwolenia na osiedlenie się, zgody na pobyt tolerowany, statusu uchodźcy, nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej lub niekorzystający z ochrony czasowej na jej terytorium, który wykonuje pracę bez zezwolenia, o którym mowa w art. 50 ust. 1, podlega karze grzywny lub wydaleniu zgodnie z przepisami o cudzoziemcach.”.

Art. 132. W ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ubezpieczonymi na podstawie przepisów ustawy są osoby posiadające obywatelstwo polskie i zamieszkujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemcy przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizej pobytowej, wydanej w celu wykonywania pracy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, na osiedlenie się lub zgody na pobyt tolerowany, posiadający status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej albo korzystający z ochrony czasowej na jej terytorium, jeżeli:

- 1) podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego,
- 2) ubezpieczają się dobrowolnie.”;

2) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. W Kasach Chorych nie mogą ubezpieczać się cudzoziemcy, przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na innej podstawie niż określona w art. 2, a także, którzy są

zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub międzynarodowych instytucjach, chyba że umowy międzynarodowe, ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską, stanowią inaczej.”;

- 3) w art. 165 ust. 1 po pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 9 w brzmieniu:

„9) art. 116 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”.

Art. 133. W ustawie z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z późn. zm.¹²⁾) w art. 6 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Cudzoziemcy, posiadający zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany, status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej, lub którzy korzystają z ochrony czasowej na jej terytorium, korzystają w zakresie podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z takich samych praw jak obywatele polscy.”.

Art. 134. W ustawie z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 86, poz. 960, z późn. zm.¹³⁾) w załączniku do ustawy wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w części III w pozycji 3 w rubryce „Zwolnienia” pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) odpisy skrócone:

- a) wydawane w sprawach dokumentów stwierdzających tożsamość,
- b) wydawane bezpośrednio po sporządzeniu aktu stanu cywilnego – w liczbie 3 egzemplarzy;

zwolnienie to przysługuje również cudzoziemcom, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się lub nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywatelom tych państw obcych, z którymi Rzeczpospolita Polska zawarła odpowiednie porozumienie.”;

2) w części IV:

- pkt 6 otrzymuje brzmienie:

1	2	3	4
	„6. Od wizy: 1) od wizy wydawanej przez komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej 2) od wizy pobytowej wydawanej przez wojewodę w celu, o którym mowa w art. 33 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U.): a) w pkt a b) w pkt b c) w pkt c d) w pkt d 3) od wizy pobytowej wydawanej przez wojewodę małoletniemu cudzoziemcowi, urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej: a) krótkoterminowej b) długoterminowej	300 100 200”	

- po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

1	2	3	4
	„6a. Od przedłużania wizy pobytowej: 1) krótkoterminowej 2) długoterminowej	200 400”	

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 135. Postępowania administracyjne w sprawach o nadanie statusu uchodźcy i o udzielenie azylu, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy, na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. Nr 127, poz. 1400, z późn. zm.¹⁴⁾) oraz ustawy z dnia 29 marca 1963 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 1992 r. Nr 7, poz. 30, z późn. zm.¹⁵⁾) toczą się według przepisów niniejszej ustawy.

Art. 136. 1. Przed wydaniem decyzji o wydaleniu, w postępowaniu wszczętym przed dniem wejścia w życie ustawy, które nie zostało zakończone do tego dnia decyzją ostateczną,

wojewoda bada, czy zachodzą okoliczności, uzasadniające udzielenie cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, o których mowa w art. 96, a w razie ich stwierdzenia – udziela tej zgody i umarza postępowanie w sprawie wydalenia.

2. W postępowaniach w sprawach zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, które nie zostały zakończone do tego dnia decyzją ostateczną, dotyczących cudzoziemców, w stosunku do których zachodziły okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, wojewoda bada, czy zachodzą okoliczności, uzasadniające udzielenie cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, o których mowa w art. 96, i w razie ich stwierdzenia – wydaje decyzję o udzieleniu tej zgody.

Art. 137. 1. Decyzje wydane na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które w dniu wejścia w życie ustawy nie stały się decyzjami ostatecznymi, stają się z mocy prawa decyzjami wydanymi na podstawie art. 13 niniejszej ustawy.

2. Decyzje w sprawie pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, wydane na podstawie art. 85f ust.1 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, zachowują moc, z tym że realizacja świadczeń przysługujących tym cudzoziemcom odbywa się według zasad określonych w niniejszej ustawie.

Art. 138. Pozostają w mocy decyzje o nadaniu statusu uchodźcy oraz decyzje o udzieleniu azylu wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 139. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy wygasają zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony wydane cudzoziemcom, którym nadano status uchodźcy na podstawie art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach.

2. Z dniem wejścia w życie ustawy zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony wydane cudzoziemcom, w stosunku do których zachodziły okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, stają się decyzjami w sprawie udzielenia zgody na pobyt tolerowany w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 140. 1. Dokumenty wydane cudzoziemcom, do których stosuje się przepisy niniejszej ustawy, wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach zachowują ważność do czasu ich wymiany, nie dłużej jednak niż do końca okresu ich ważności.

2. Karty pobytu wydane cudzoziemcom, o których mowa w art. 139, przed wejściem w życie ustawy, podlegają nieodpłatnej wymianie w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Cudzoziemcom, o których mowa w art. 139:

- 1) w ust. 1, wydaje się kartę pobytu, o której mowa w art. 73 ust. 1;
- 2) w ust. 2, wydaje się kartę pobytu, o której mowa w art. 98 ust. 1.

4. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, wymiana kart pobytu następuje za opłatą stosowaną przy wydaniu karty pobytu na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 141. Członkowie Rady powołani przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, działają do końca kadencji, na którą zostali powołani, na warunkach określonych w niniejszej ustawie i przepisach wydanych na jej podstawie.

Art. 142. Wpisy do rejestrów prowadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów z dniem wejścia w życie stają się wpisami do rejestrów prowadzonych na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 143. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień, przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, zachowują moc przepisy dotychczasowe.

Art. 144. 1. Przepis art. 106 stosuje się od dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

2. Przepis art. 128 w zakresie, w jakim dotyczy cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany stosuje się od dnia 1 stycznia 2004 r.

3. Przepis art. 107 uchyla się z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Art. 145. Ustawa wchodzi w życie z dniem 15 czerwca 2003 r.

- 1) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 6, poz. 31 i Nr 43, poz. 271, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 498.
- 2) Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238 oraz z 2001 r. Nr 72, poz. 748, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 973, Nr 111, poz. 1194, Nr 122, poz. 1349 i Nr 154, poz. 1792.
- 3) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050, Nr 126, poz. 1382 i 1384 i Nr 154, poz. 1796 i poz. 1801 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 83, poz. 749, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1679, Nr 230, poz. 1920 i Nr 241, poz. 2074.
- 4) Zmiany wymienionej Konwencji zostały ogłoszone w Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 285, z 1995 r. Nr 36, poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. Nr 147, poz. 962 oraz z 2002 r. Nr 127, poz. 1084.
- 5) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115 i Nr 147, poz. 1643 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 115, poz. 995, Nr 130, poz. 1112.
- 6) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1991 r. z 1991 r. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 121, poz. 591, z 1996 r. Nr 5, poz. 34 i Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 96, poz. 590, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 50, poz. 310, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1115 i 1118, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 103, poz. 1129, Nr 111, poz. 1193 i 1194 i Nr 126, poz. 1383 oraz z 2002 r. Nr 4, poz. 33 i 34, Nr 150, poz. 1239, Nr 153, poz. 1271 i Nr 200, poz. 1683.
- 7) Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały wymienione w odnośniku 2.
- 8) Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683.
- 9) Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 60, poz. 636 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 104, poz. 1104, z 2001 r. Nr 122, poz. 1349, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1791 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 181, poz. 1515.
- 10) Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 42, poz. 475, Nr 89, poz. 973, Nr 100, poz. 1080, Nr 122, poz. 1323 i 1325, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1793 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 675, Nr 113, poz. 984, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679.
- 11) Zmiany ustawy zostały wymienione w odnośniku 3.
- 12) Zmiany ustawy zostały wymienione w odnośniku 5

- ¹³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 Nr 5, poz. 43, Nr 60, poz. 610, Nr 76, poz. 811, Nr 87, poz. 954, Nr 100, poz. 1085 i Nr 129, poz. 1441 oraz z 2002 r. Nr 71, poz. 655, Nr 135, poz. 1143 i Nr 141, poz. 1178 i 1180.
- ¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 1, poz. 731, Nr 89, poz. 804, Nr 141, poz. 1180 i Nr 153, poz. 1271.
- ¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1992 r. Nr 25, poz. 112 oraz z 1995 r. Nr 23, poz. 120.

UZASADNIENIE

I. Wprowadzenie (potrzeba i cel projektowanych regulacji)

Od początku lat 90-tych obserwuje się znaczny napływ cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym procesem Polska przekształciła się z kraju emigracyjnego w kraj emigracyjno-immigracyjny. Wśród cudzoziemców przyjeżdżających do Polski znajdują się między innymi osoby poszukujące stałej ochrony w postaci statusu uchodźcy lub azylu. Niektórzy imigranci traktują nasz kraj jako kraj tranzytowy w celu przedostania się do państw Europy Zachodniej, gwarantujących lepsze warunki bytowe. W związku z powyższym zaistniała potrzeba stworzenia skutecznych mechanizmów zwalczania nielegalnej imigracji, a jednocześnie zapewnienia właściwej ochrony dla osób, które znalazły się w szczególnie trudnym położeniu ze względu na sytuację panującą w ich krajach pochodzenia.

Nowe wyzwania pojawiły się w związku z planowanym wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej i koniecznością dostosowania naszego prawa do wymogów prawa wspólnotowego. Na skutek przeniesienia problematyki wizowej, azylowej i imigracyjnej z III do I filaru Unii konieczne stało się opracowanie na poziomie Wspólnot takich aktów prawnych w tym zakresie, które mają charakter prawnie wiążący. Ma to na celu stworzenie jednolitych instrumentów dotyczących postępowania państw członkowskich wobec osób przybywających z krajów trzecich. Do czasu wejścia w życie Traktatu Amsterdamskiego przeważały akty prawne dotyczące kwestii migracyjnych, które nie miały wiążącego charakteru, w związku z czym państwa członkowskie nie były zobligowane do wprowadzenia przyjętych w nich rozwiązań do własnych porządków prawnych. Obecnie sytuacja ta uległa zasadniczej zmianie. Tematyka migracyjna staje się przedmiotem rozporządzeń, dyrektyw i decyzji, z czego wynika obowiązek państw członkowskich, a także państw ubiegających się o członkostwo, wdrożenia proponowanych w nich regulacji. Prace legislacyjne trwają i trudno określić, kiedy poszczególne zagadnienia dotyczące

problematyki migracyjnej zostaną opracowane w ostatecznej wersji, stąd należy na bieżąco wprowadzać zmiany do polskiego ustawodawstwa. Przedmiotowy projekt ustawy uwzględnia wszystkie najnowsze przepisy prawa wspólnotowego w tym zakresie. Szczególne zadania stoją przed Polską również z tego powodu, że nasze granice, zwłaszcza wschodnie, po przystąpieniu do Unii Europejskiej staną się jej granicami, co w konsekwencji doprowadzi do nasilenia zjawisk imigracyjnych. Spowoduje to również zwiększenie liczby osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, gdyż według przepisów Konwencji Dublińskiej z dnia 15 czerwca 1990 r. Polska stanie się krajem odpowiedzialnym także za rozpatrywanie wniosków o nadanie statusu uchodźcy, złożonych w innych państwach członkowskich przez cudzoziemców, którzy wjadą na terytorium Unii Europejskiej przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Obecnie powinniśmy mieć na uwadze problemy wiążące się z implementacją regulacji dublińskich i wprowadzić zmiany przepisów o postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy. Należy w tym miejscu podkreślić, że na potrzebę opracowania nowej ustawy, skoncentrowanej jedynie wokół kwestii azylu i ochrony czasowej, zwróciła uwagę Komisja Europejska w ostatnim (z dnia 9 października 2002 r.) raporcie okresowym o postępach Polski na drodze do członkostwa. Projekt przedmiotowej ustawy wychodzi naprzeciw tym postulatam. W podobny sposób konstruuje swoje prawo o cudzoziemcach także i inne kraje kandydujące do Unii Europejskiej; oddzielne ustawy dotyczące ochrony pewnych kategorii cudzoziemców wprowadziły już wcześniej, np. Republika Czeska, Republika Słowacka, czy Węgry.

Problemy migracyjne w dzisiejszych czasach osiągnęły tak dużą skalę i złożoność, że konieczne stało się uregulowanie przedmiotowych zagadnień w trzech odrębnych ustawach, co powinno zapewnić większą czytelność i przejrzystość przyjętych rozwiązań, a także ułatwić podejmowanie działań w tym zakresie przez organy stosujące prawo oraz pozwolić na uniknięcie wątpliwości pojawiających się przy interpretacji obowiązujących dotychczas przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. Nr 127, poz. 1400 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 89, poz. 804, Nr 141, poz. 1180 i Nr 153, poz. 1271). Nowelizacja ustawy o cudzoziemcach z dnia 11 kwietnia 2001 r. miała na celu dostosowanie polskiego prawa do regulacji obowiązujących w tym zakresie w Unii Europejskiej. Nie było wówczas możliwe wydanie nowej ustawy, a tym bardziej kilku ustaw dotyczących cudzoziemców ze względu na znaczne obciążenie Parlamentu pracą w związku z koniecznością dostosowania do prawa wspólnotowego w krótkim czasie polskich unormowań w wielu dziedzinach. Dokonano zatem jedynie zmiany ustawy o cudzoziemcach, przez co jednak zmniejszyła się czytelność tego aktu prawnego, który ze względu na swą konstrukcję i tak był trudny w stosowaniu. Obecnie nadszedł właściwy moment na uporządkowanie problematyki cudzoziemców w nowy sposób, przez regulując ją trzy odrębne akty prawne. Zabieg ten ułatwi w przyszłości dokonywanie zmian przepisów, co będzie niezbędne w miarę pojawiania się nowych aktów unijnych z tego zakresu, czy też dokonywania zmian w regulacjach wspólnotowych już obowiązujących. Proponowane przez projektodawcę unormowania wychodzą ponadto naprzeciw zobowiązaniu zawartemu w stanowisku negocyjnym Unii Europejskiej, zamykającym obszar negocyjny „Wymiar sprawiedliwości i sprawy

wewnętrzne”. Niezbędne są także zmiany polegające na dostosowaniu przepisów o cudzoziemcach do nowych reguł konstruowania aktów prawnych. Akty rangi ustawowej powinny bowiem rozstrzygać wszystkie sprawy o charakterze zasadniczym.

Wprowadzenie nowych uregulowań jest ponadto związane z potrzebą rozstrzygnięcia problemu osób, które nie uzyskały statusu uchodźcy, ale nie mogą być wydalone z terytorium Polski do kraju pochodzenia, gdyż zostałyby wówczas naruszone postanowienia Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 i 285, z 1995 r. Nr 36, poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. Nr 147, poz. 962 oraz z 2002 r. Nr 127, poz. 1084). Ustawa o cudzoziemcach przewiduje wprawdzie możliwość występowania przez takie osoby o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, jednak długa i skomplikowana procedura z tym związana powoduje, że przepis ten jest praktycznie martwy. Z tego powodu, jak również w związku z koniecznością dostosowania polskich przepisów do rozwiązań przyjętych w krajach Unii Europejskiej, istnieje potrzeba wprowadzenia do regulacji o cudzoziemcach nowej instytucji, tzn. zgody na pobyt tolerowany. Ponadto przepisy o ochronie czasowej wymagają dostosowania do nowych przepisów wspólnotowych z tego zakresu. A zatem zmiany wymagają wszystkie przepisy dotyczące ochrony udzielanej cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Niezbędne jest także wprowadzenie środków, które zapobiegą wykorzystywaniu przez nielegalnych imigrantów liberalnych przepisów dotyczących wjazdu do Polski osób, które mają zamiar ubiegać się o nadanie statusu uchodźcy. Wreszcie dotychczasowe doświadczenia w stosowaniu ustawy, a także orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego z tego zakresu i wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich, wskazują na potrzebę wprowadzenia zmian, które przyspieszyłyby i usprawniły postępowanie o nadanie statusu uchodźcy. Powyższe uzasadnione jest też wzrastającą liczbą osób ubiegających się o nadanie takiego statusu.

Biorąc pod uwagę pojawiające się problemy w stosowaniu przepisów obecnie obowiązującej ustawy o cudzoziemcach, jak również konieczność dostosowania istniejących już rozwiązań do przepisów Unii Europejskiej, projektodawca przewidział unormowanie spraw cudzoziemców w trzech odrębnych ustawach, które składają się na spójny zespół norm regulujących sprawy cudzoziemców w Polsce. A zatem w celu pełnego ujęcia spraw związanych z wjazdem, pobytem, przejazdem i wyjazdem cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wprowadza się w jednym akcie prawnym ogólne regulacje odnoszące się do ogółu cudzoziemców (ustawa z dnia o cudzoziemcach), natomiast w dwóch odrębnych – szczególne rozwiązania dotyczące dwóch wyodrębnionych grup cudzoziemców, tj. osób, którym powinna zostać udzielona ochrona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ustawa z dnia o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) oraz obywateli Unii Europejskiej (ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o zasadach i warunkach wjazdu i pobytu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 141, poz. 1180).

II. Dotychczasowe regulacje ustawowe dotyczące udzielania cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Ustawa z dnia 29 marca 1963 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 1992 r. Nr 7, poz. 30, Nr 25, poz. 112 oraz z 1995 r. Nr 23, poz. 120) nie zawierała przepisów dotyczących postępowania o nadanie statusu uchodźcy. Sytuacja zmieniła się po przemianach ustrojowych, które miały wpływ na wysokość wskaźników migracyjnych, a tym samym na napływ cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Istotne znaczenie w tym względzie miało ratyfikowanie przez Polskę w 1991 r. Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119 poz. 515 i 516) oraz Protokołu Nowojorskiego dotyczącego statusu uchodźców, sporządzonego w Nowym Jorku dnia 31 stycznia 1967 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119 poz. 517 i 518), a przez to przyjęcie na siebie zobowiązań międzynarodowych w zakresie realizowania praw przysługujących cudzoziemcom ubiegającym się o udzielenie ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pierwszym aktem prawnym, który wyszedł naprzeciw wymogom prawa międzynarodowego, była ustawa o cudzoziemcach, która obowiązuje obecnie w kształcie nadanym jej przez ustawę z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 41, poz. 475). W swoim pierwotnym brzmieniu ww. ustawa nie odpowiadała w pełni wymogom prawa Unii Europejskiej. Stało się więc konieczne dokonanie odpowiednich zmian w jej przepisach odnoszących się do problematyki uchodźczej i azyłowej, co zostało dokonane ustawą nowelizującą z dnia 11 kwietnia 2001 r. Jednakże w trakcie stosowania ustawy w nowym kształcie, okazało się, że jej przepisy wymagają nie tylko uzupełnienia i doprecyzowania, ale także wyodrębnienia w osobnym akcie prawnym regulacji odnoszących się do tematyki udzielania ochrony cudzoziemcom, w celu nadania im większej przejrzystości.

Obecnie ustawa o cudzoziemcach reguluje całość zagadnień dotyczących wjazdu, wyjazdu, przejazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na cel wjazdu i pobytu. W swej treści odnosi się także do cudzoziemców poszukujących ochrony na terytorium naszego kraju. Ustawa przewiduje 3 rodzaje ochrony: nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu i objęcie ochroną czasową.

Kwestie dotyczące postępowania o nadanie statusu uchodźcy są uregulowane w rozdziale 5 ustawy o cudzoziemcach. Obowiązujące w tym zakresie przepisy zawierają rozwiązania zaczerpnięte ze źródeł prawa międzynarodowego tj. Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego oraz prawa wspólnotowego – m.in. Rezolucji Rady z dnia 20 czerwca 1995 r. w sprawie minimalnych gwarancji dla procedur azyłowych, Rezolucji z dnia 30 listopada 1992 r. w sprawie wniosków oczywiście bezzasadnych, a także z prawa wewnętrznego – Kodeks postępowania administracyjnego (w odniesieniu

do aspektów formalnych). Ustawa nie definiuje pojęcia uchodźcy, jak i nie formułuje merytorycznych przesłanek nadania statusu uchodźcy oraz przesłanek jego pozbawienia, odsyłając w tej mierze bezpośrednio do Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego. Przewiduje dwuetapowe postępowanie w sprawach uchodźczych, które obejmuje: postępowanie wstępne, mające na celu eliminację wniosków złożonych przez osoby podające najczęściej nieprawdziwe dane lub w sposób oczywisty niekwalifikujące się do uzyskania statusu uchodźcy, zakończone wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania lub decyzji o odmowie wszczęcia postępowania oraz właściwe postępowanie, zakończone decyzją o nadaniu lub odmowie nadania statusu uchodźcy. Organem właściwym w sprawach o nadanie statusu uchodźcy jest Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, a organem odwoławczym Rada do Spraw Uchodźców. Należy przy tym podkreślić, że ustawa rozróżnia organy prowadzące postępowanie o nadanie statusu uchodźcy od organów uprawnionych do przyjęcia wniosku, które są jednocześnie kompetentne do wydania postanowienia o wszczęciu postępowania. Aktualna ustawa zawiera ponadto szczególne przepisy dotyczące nadawania statusu uchodźcy, a mianowicie: konieczność osobistego złożenia wniosku przez cudzoziemca w wyznaczonych do tego miejscach (w trakcie kontroli granicznej lub jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do Komendanta Głównego Straży Granicznej) i poddania się określonym czynnościom m.in. identyfikacyjnym, a przed wydaniem ostatecznej decyzji prawo osobistego złożenia zeznań i oświadczeń, możliwość objęcia jednym wnioskiem małoletnich dzieci cudzoziemca i jego małżonka, ale tylko wówczas, gdy wyrazi on na to zgodę, możliwość korzystania ze świadczeń w ośrodku dla cudzoziemców, kontaktowania się z organizacjami, w których zakresie działania pozostają sprawy uchodźców, przede wszystkim z przedstawicielem Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców. Ustawa reguluje również kwestie związane z wydawaniem tymczasowych zaświadczeń tożsamości cudzoziemca i dokumentów podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej, a także udzielaniem zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwoleń na osiedlenie się w przypadku pozytywnego wyniku postępowania. Zawiera również przepisy nakładające na organ prowadzący postępowanie obowiązek podjęcia decyzji w sprawie nadania lub odmowy nadania statusu uchodźcy w terminie 6 miesięcy od daty wszczęcia postępowania oraz przesłanki odmowy nadania statusu uchodźcy, w tym m.in. z powodu oczywistej bezzasadności wniosku. W obowiązującej ustawie postępowanie o nadanie statusu uchodźcy jest traktowane priorytetowo w stosunku do innych toczących się wobec cudzoziemca postępowań, mających na celu zalegalizowanie jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które ulegają zawieszeniu do momentu zakończenia postępowania o nadanie statusu uchodźcy.

Inną formą ochrony, przewidzianą przez rozdział 6 ustawy o cudzoziemcach jest azyl terytorialny. Udzielenie azylu może nastąpić, jeśli spełnione są łącznie 2 przesłanki: istnieje potrzeba zapewnienia cudzoziemcowi ochrony przed prześladowaniem oraz ważny interes Rzeczypospolitej Polskiej. Udzielenie jak i pozbawienie azylu zostało pozostawione do swobodnego uznania organu podejmującego decyzję w tej sprawie, czyli Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, który jest

zobowiązany uzyskać zgodę ministra właściwego do spraw zagranicznych. Istotnym mankamentem obowiązujących przepisów o azylu jest brak regulacji dotyczących trybu postępowania w tych sprawach.

Ustawa o cudzoziemcach w rozdziale 6a odnosi się do ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielanej cudzoziemcom masowo opuszczającym swój kraj z powodu sytuacji tam istniejącej, o czym każdorazowo decyduje Rada Ministrów w drodze rozporządzenia. Należy jednak zauważyć, że powyższa problematyka została w obecnie obowiązującej ustawie jedynie zasygnalizowana i przepisy w tym względzie nie odpowiadają w pełni przepisom nowej Dyrektywy Rady o minimalnych standardach przyznawania ochrony czasowej z dnia 20 lipca 2001 r.

W dalszych rozdziałach ustawa normuje problematykę wydalenia cudzoziemców, zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz umieszczenia w strzeżonym ośrodku lub zastosowania aresztu w celu wydalenia. Przepisy te mają również zastosowanie do osób objętych postępowaniem uchodźczym lub azylowym. Ustawa przewiduje także prowadzenie przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców rejestrów spraw uchodźczych i azylowych.

W aktualnym stanie prawnym nie są natomiast regulowane w ustawie kwestie dotyczące postępowania wobec małoletnich cudzoziemców pozbawionych opieki oraz wobec innych osób, które ze względu na stan zdrowia lub traumatyczne przeżycia, powinny być traktowane w trakcie postępowania o nadanie statusu uchodźcy w sposób uprzywilejowany, umożliwiający skorzystanie w pełni z przysługujących im praw. Brak jest także podstawowych przepisów dotyczących organizacji ośrodków dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Zagadnienia te są obecnie przedmiotem aktów wykonawczych, choć ze względu na ich rangę, wymagają uregulowania w ustawie.

III. Różnice między dotychczasowym a proponowanym stanem prawnym

Projekt ustawy w sposób kompleksowy reguluje problematykę postępowania w stosunku do osób, które poszukują ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przyjęto bowiem koncepcję wyodrębnienia z obowiązującej ustawy, która odnosi się do wszystkich cudzoziemców, przepisów dotyczących tych osób, które wymagają szczególnego traktowania, określonego przede wszystkim w normach prawa międzynarodowego. W stosunku do obowiązującej obecnie ustawy o cudzoziemcach zmianie uległa konstrukcja przepisów obejmujących określoną problematykę. Otóż dana materia jest regulowana w poszczególnych działach projektu ustawy w sposób całościowy, bez rozdziału na przepisy określające prawa i obowiązki cudzoziemców na początku ustawy i przepisy dotyczące właściwości organów i trybu postępowania we wszystkich sprawach w końcowej części ustawy, jak to zostało ujęte w dotychczasowej ustawie. W projekcie ustawy, zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, najpierw zostały wprowadzone przepisy materialne, a następnie przepisy proceduralne, ale w obrębie działów lub rozdziałów, regulujących poszczególne instytucje.

Jedną z ważniejszych zmian jest uproszczenie postępowania o nadanie statusu uchodźcy przez rezygnację z pierwszej fazy tego postępowania, toczącej się przed organami uprawnionymi do przyjęcia wniosku, a zakończonej postanowieniem w sprawie wszczęcia lub decyzją o odmowie wszczęcia postępowania, co jest rozwiązaniem korzystniejszym dla cudzoziemców, dającym im jednocześnie możliwość szybszego, a zarazem wnikliwszego rozpatrzenia sprawy.

Projekt ustawy zawiera przepisy dotyczące postępowania wobec małoletnich pozbawionych opieki oraz wobec cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, w stosunku do których zachodzi domniemanie, że byli ofiarami przestępstw lub przemocy albo będących niepełnosprawnymi, przyznając w ten sposób gwarancje ustawowe realizacji przysługujących im uprawnień. Zagadnienia te choć dotyczą praw cudzoziemców lub stanowią uzupełnienie kodeksowych zasad postępowania administracyjnego znajdowały się dotychczas w aktach wykonawczych. Pewnym novum wprowadzonym do projektu ustawy jest instytucja opiekuna faktycznego, ustanawianego dla małoletniego ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy.

Do ustawy zostały także wprowadzone przepisy określające zasady udzielania i wstrzymywania pomocy w postaci świadczeń w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy lub w postaci stałego świadczenia pieniężnego, jak również zasady świadczenia pomocy w organizacji dobrowolnych wyjazdów cudzoziemców, którzy zrezygnowali z ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy. Kwestie te dotychczas regulowało rozporządzenie. Wprowadzone do ustawy przepisy w tym zakresie uległy ponadto znacznym modyfikacjom. Określono okres przyznawania pomocy na czas trwania postępowania oraz dodatkowo na 14 dni po dniu otrzymania ostatecznej decyzji o nadaniu statusu uchodźcy, podczas gdy decyzje w sprawie przyznania świadczeń wydawane na podstawie dotychczasowych przepisów odnosiły się jedynie do okresu trwania postępowania, przy czym okres ten, w uzasadnionych wypadkach można było przedłużyć o 3 miesiące. Zawężony został również katalog przesłanek uprawniających do wstrzymania świadczeń. Zrezygnowano także z alternatywnej formy udzielania świadczeń, w postaci pieniężnej lub rzeczowej, gdyż takie rozwiązanie prowadziło do częstych nadużyć. Obecnie cudzoziemiec będzie otrzymywał, z niewielkimi wyjątkami, świadczenia wyłącznie w jednej formie, wskazanej w projekcie ustawy, co ograniczy uznaniowość organu w tym zakresie, zapewniając przez to skuteczniejszą kontrolę wydatków ze środków publicznych. W projekcie znalazł się ponadto zapis wskazujący Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców jako organ zapewniający prowadzenie ośrodków dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy i upoważniający go do przekazania ośrodków do prowadzenia organizacjom społecznym, fundacjom, stowarzyszeniom lub osobom fizycznym i prawnym na podstawie umowy zlecenia.

Kolejną różnicą w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów, jest rezygnacja z zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielanego cudzoziemcom, którym nadano status uchodźcy. Sama bowiem decyzja o nadaniu statusu uchodźcy jest podstawą przyznania tej kategorii cudzoziemców liczących uprawnień na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast dodatkowa decyzja o udzieleniu zezwolenia na zamieszkanie na czas

oznaczony w żaden sposób tych uprawnień nie modyfikuje. Cudzoziemcom tym wydawana będzie karta pobytu jako dokument potwierdzający uzyskanie statusu uchodźcy i na podstawie którego cudzoziemiec będzie mógł korzystać z praw związanych z posiadaniem tego statusu, dlatego też będzie różnić się od kart pobytu wydawanych na podstawie ustawy o cudzoziemcach przez wyraźne wskazanie podstawy jej przyznania (nadanie statusu uchodźcy).

Wprowadzono ponadto możliwość umieszczenia nielegalnych imigrantów, niejednokrotnie, jak wykazuje praktyka, wykorzystujących ułatwienia, wynikające z wszczęcia postępowania o nadanie statusu uchodźcy do przedostania się na terytorium innych krajów, w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia czy też w określonym w decyzji Prezesa Urzędu miejscu pobytu lub miejscowości. Zgodnie z przepisami projektu ustawy możliwe jest wydalenie cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy, ale wyłącznie przy zaistnieniu wyjątkowych okoliczności, przewidzianych w Konwencji Genewskiej, związanych z bezpieczeństwem państwa lub innych osób.

W projekcie ustawy została po raz pierwszy uregulowana instytucja pobytu tolerowanego. Dzięki uzyskaniu zgody na taki pobyt cudzoziemiec może legalnie przebywać na terytorium naszego kraju, gdy jego powrót do kraju pochodzenia byłby niedopuszczalny m.in. ze względu na wiążące Polskę akty prawa międzynarodowego. Ponadto znacznie rozwinięto i doprecyzowano regulacje dotyczące ochrony czasowej, co pozwoli wyeliminować istniejące w tym zakresie luki prawne oraz dostosować nasze przepisy do prawa Unii Europejskiej, które w sposób szczegółowy określają obowiązki państw członkowskich w przypadku masowego napływu cudzoziemców.

IV. Charakterystyka projektu ustawy

1. Przepisy projektu ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostały pogrupowane w poszczególne działy, które z kolei zostały podzielone tematycznie na rozdziały. Dział I zawiera postanowienia ogólne, obejmujące zakres przedmiotowy regulacji, definicje ustawowe, przepisy kolizyjne oraz zasady przetwarzania danych osobowych cudzoziemców, w stosunku do których mają zastosowanie przepisy ustawy. W projekcie ustawy zostały wyjaśnione pojęcia: kraju pochodzenia, bezpiecznego kraju pochodzenia, bezpiecznego kraju trzeciego, w sposób odpowiadający przepisom prawa Unii Europejskiej oraz pojęcie granicy, przez odwołanie się do ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461, z 1997 r. Nr 6, poz. 31 i Nr 43, poz. 271, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 498), jak również cudzoziemca i ośrodka strzeżonego, odwołując się do ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. Nr , poz.). W związku z tym, że projekt ustawy w dalszej części często odsyła do międzynarodowych aktów prawnych odnoszących się do problematyki uchodźczej tj. Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego, akty te zostały wskazane w przepisie zawierającym definicje ustawowe. W

przepisach ogólnych wskazano również możliwe sposoby udzielania cudzoziemcom ochrony. Ochrona może być udzielona przez nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, ochrony czasowej oraz, co jest nowym rozwiązaniem, przez udzielenie zgody na pobyt tolerowany. W projekcie wyraźnie stwierdzono, że przedmiotowa ustawa stanowi *lex specialis* w stosunku do Kodeksu postępowania administracyjnego, natomiast w projekcie ustawy o cudzoziemcach jest zawarty zapis, zgodnie z którym podstawowym aktem w sprawach cudzoziemców jest ustawa o cudzoziemcach i dopiero w zakresie w niej nieuregulowanym stosuje się przepisy przedmiotowej ustawy. Stąd, w przypadku gdy określone kwestie nie są regulowane w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, należy sięgnąć do ustawy o cudzoziemcach, a następnie do Kodeksu postępowania administracyjnego. W przepisach ogólnych znalazła się również klauzula upoważniająca organ do odstąpienia od uzasadnienia wydanych decyzji i postanowień ze względów obronności, bezpieczeństwa państwa lub ochrony porządku publicznego, a także przepis umożliwiający przekazywanie i doręczanie cudzoziemcowi decyzji i postanowień, w sprawach objętych ustawą, za pomocą urzędzeń służących do przekazywania informacji pisemnych na odległość. Określono także sposób postępowania, w przypadku gdy w postępowaniu uczestniczy cudzoziemiec, który nie może lub nie umie pisać. Kolejne przepisy dotyczą zakresu danych osobowych przetwarzanych w sprawach regulowanych w projekcie ustawy oraz zasad udostępniania tych danych.

2. Dział II zatytułowany „Status uchodźcy” reguluje kwestie związane z postępowaniem w sprawie nadania statusu uchodźcy. Projektowane przepisy w tym względzie w pełni odpowiadają standardom międzynarodowym, nawiązują bowiem do Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego oraz Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. W pracach nad projektem ustawy wykorzystano także tę część *acquis communautaire*, która dotyczy problematyki azylowej, w tym m.in. Rezolucję Rady z dnia 20 czerwca 1995 r. o minimalnych gwarancjach dla procedur azylowych, Rezolucję Rady z dnia 30 listopada 1992 r. w sprawie oczywiście bezzasadnych wniosków o udzielenie azylu, czy też Rezolucję Rady z dnia 26 czerwca 1997 r. w sprawie małoletnich pozbawionych opieki, którzy są obywatelami państw trzecich. Wzorowano się również na projekcie Dyrektywy dotyczącej minimalnych standardów w procedurach państw członkowskich w sprawie nadania i uchylania statusu uchodźcy, opracowanym przez Komisję na podstawie uzgodnień osiągniętych na szczycie w Tampere, tzw. Action Plan, a także Rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie dokumentu roboczego Komisji pt. Przegląd wspólnych standardów procedur azylowych (Towards common standards on asylum procedures).

Rozdział 1 normuje przesłanki nadania i odmowy nadania statusu uchodźcy oraz postępowanie w tych sprawach. Projekt wprowadza zasadę nadania statusu uchodźcy zgodnie z treścią wniosku w przypadku spełnienia warunków przewidzianych w art. 1A Konwencji Genewskiej tzn. jeżeli

wniosek obejmuje dzieci i współmałżonka cudzoziemca - także te osoby otrzymują status uchodźcy. Szczegółowo natomiast zostały wskazane okoliczności powodujące wydanie decyzji odmownej, odwołując się m.in. do koncepcji wniosków oczywiście bezzasadnych, przyjętej w Rezolucji z dnia 30 listopada 1992 r. w sprawie wniosków oczywiście bezzasadnych o udzielenie azylu oraz do przesłanek zawartych w Konwencji Genewskiej. Prezes Urzędu jest zobligowany do wydania decyzji odmownej z powodu oczywistej bezzasadności wniosku, niezwłocznie po stwierdzeniu okoliczności uzasadniającej powyższe rozstrzygnięcie. Wydanie tej decyzji następuje zatem w trybie przyspieszonym. Konsekwencją negatywnego wyniku postępowania jest wydalenie cudzoziemca, chyba że przebywa on na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się. Odmowa nadania statusu uchodźcy nie zawsze oznacza konieczność opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Prezes Urzędu w decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy jest upoważniony do udzielenia zgody na pobyt tolerowany, oczywiście, jeżeli istnieją podstawy do udzielenia tego rodzaju ochrony, co jest całkowicie nowym rozwiązaniem.

W dalszej części projekt normuje kwestie proceduralne: zasady wszczęcia postępowania o nadanie statusu uchodźcy i jego prowadzenia. Postępowanie to zostało znacznie uproszczone, przez rezygnację z I etapu postępowania, które toczyło się dotychczas przed organami uprawnionymi do przyjęcia wniosku i kończyło się wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania lub wydaniem decyzji o odmowie wszczęcia postępowania o nadanie statusu uchodźcy. Obecnie większa część zadań, będących następstwem złożenia wniosku, a w szczególności wydawanie rozstrzygnięć, leżałaby praktycznie w gestii Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Takie rozwiązanie ma na celu nie tylko usprawnienie i przyspieszenie postępowania, które w oparciu o dotychczasowe przepisy przedłużało się niejednokrotnie ponad wymagany do rozpatrzenia sprawy okres, ale także jest korzystniejsze dla samych cudzoziemców, których wnioski o nadanie statusu uchodźcy, w znacznie większym, niż dotąd zakresie, podlegają rozpatrzeniu pod względem merytorycznym przez Prezesa Urzędu i nie są odrzucane na wstępie z innych powodów, niż braki formalne, co daje pełniejsze gwarancje zabezpieczenia praw cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony przewidzianej przez prawo międzynarodowe. Rozstrzygnięcie sprawy w normalnym trybie powinno nastąpić w ciągu 6 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Wydłużenie czasu trwania postępowania do 6 miesięcy jest wprawdzie odstępstwem od przepisów K.p.a., dotyczących terminów załatwienia sprawy, ale jest to podyktowane skomplikowaniem przedmiotowych spraw, koniecznością uzyskania rzetelnych i aktualnych informacji o warunkach panujących w krajach pochodzenia cudzoziemców, a także o ich sytuacji osobistej, co jest procesem długotrwałym, wymagającym zaangażowania wielu instytucji, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Złożenie wniosku, który spełnia podstawowe wymogi formalne (art. 24 w zw. z art. 23) powoduje wszczęcie postępowania o nadanie statusu uchodźcy. Cudzoziemiec jest zobowiązany złożyć wniosek osobiście. Niedopuszczalne jest dokonanie powyższej czynności za pośrednictwem pełnomocnika. Wniosek z zasady obejmuje małoletnie dzieci towarzyszące cudzoziemcowi i może dotyczyć także jego współmałżonka, ale pod warunkiem, że wyrazi on na to pisemną zgodę. W przypadku wątpliwości dotyczących wieku cudzoziemca można przeprowadzić badania medyczne w celu ustalenia jego prawdziwego wieku, ale tylko wówczas, gdy sam cudzoziemiec podający się za małoletniego lub jego przedstawiciel ustawowy zgodzą się na to. Jeżeli powyższy warunek nie zostanie spełniony, przyjmuje się, że cudzoziemiec osiągnął pełnoletniość.

Art. 19 wskazuje na priorytet postępowania o nadanie statusu uchodźcy w stosunku do innych postępowań toczących się wobec cudzoziemca, a nawet wpływ wszczęcia tego postępowania na prawomocne już decyzje. Otóż wszczęcie postępowania o nadanie statusu uchodźcy skutkuje unieważnieniem wizy wydanej cudzoziemcowi, wstrzymaniem wykonania decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz decyzji o wydaleniu. Istotnym uprawnieniem cudzoziemca ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy jest możliwość kontaktowania się z przedstawicielem Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców i innymi organizacjami pozarządowymi, o czym należy cudzoziemca pouczyć, przy czym wszystkie te organizacje mogą uzyskiwać informacje jedynie na zasadach określonych w projekcie ustawy. Uprawnienie to przysługuje również cudzoziemcowi, którego wolność została w pewien sposób ograniczona i wobec którego toczy się postępowanie o pozbawienie statusu uchodźcy.

W dalszej treści projekt odnosi się do poszczególnych etapów postępowania. Cudzoziemiec składa wniosek, zawierający dane niezbędne do przeprowadzenia postępowania, oraz informacje wskazane w art. 17, albo za pośrednictwem Komendanta Głównego Straży Granicznej, albo komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej. Według projektu ustawy do obowiązków organu przyjmującego wniosek należy: pouczenie cudzoziemca w języku dla niego zrozumiałym o trybie i zasadach postępowania, a także o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach oraz konsekwencjach niedopełnienia ustawowych obowiązków, a także zbadanie wniosku pod względem formalnym oraz ustalenie tożsamości cudzoziemca przez jego fotografowanie, pobranie odcisków linii papilarnych za pomocą specjalnych kart daktyloskopijnych (tu wymóg ukończonych 14 lat), przesłuchanie oraz przeszukanie osoby i bagażu. Jeżeli cudzoziemiec odmówi poddania się powyższym czynnościom, jego wniosek pozostawia się bez rozpoznania. Takie same konsekwencje wiążą się ze stwierdzeniem braków formalnych wniosku, których nie da się usunąć. Jeśli brak jest przesłanek uzasadniających pozostawienie wniosku bez rozpoznania, organ przyjmujący wniosek jest zobowiązany do ustalenia okoliczności związanych z wjazdem i pobytem cudzoziemca na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej oraz czy dana osoba dokonała czynów, przewidzianych w art. 1 F Konwencji Genewskiej, jak również do zapewnienia przeprowadzenia badań lekarskich i niezbędnych zabiegów sanitarnych ciała i odzieży, a w razie zaistnienia podejrzenia choroby zakaźnej, do zawiadomienia o tym właściwego inspektora sanitarnego, a następnie do niezwłocznego przekazania wniosku wraz z odebranymi dokumentami podróży Prezesowi Urzędu, przed którym toczy się dalsze postępowanie. Dalsze przepisy dotyczą obowiązku Prezesa Urzędu przesłuchania cudzoziemca i przekazania mu na jego żądanie kopii protokołu przesłuchania oraz zasięgnięcia opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego co do zasadności nadania statusu uchodźcy. Cudzoziemiec zaś jest zobowiązany do stawienia się na wezwanie Prezesa Urzędu i złożenia osobistych zeznań i wyjaśnień. Projekt ustawy po raz pierwszy umożliwia umorzenie postępowania o nadanie statusu uchodźcy, jeżeli jego prowadzenie jest bezprzedmiotowe oraz gdy nie jest możliwe skontaktowanie się z cudzoziemcem. Dotychczas stosowało się w tym zakresie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Konsekwencją złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy jest również konieczność złożenia do depozytu dokumentów podróży, z wyjątkiem sytuacji, gdy cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się. Natomiast kiedy zezwolenie utraci ważność, cudzoziemiec jest zobowiązany złożyć dokumenty podróży bezpośrednio do Prezesa Urzędu. W zamian cudzoziemiec powinien otrzymać dokument potwierdzający jego tożsamość i uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwany tymczasowym zaświadczeniem tożsamości cudzoziemca, o okresie ważności 30 dni, który wydaje komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej. Kolejne zaświadczenie tożsamości o okresie ważności nieprzekraczającym 6 miesięcy, wydaje Prezes Urzędu, przy czym jeżeli postępowanie o nadanie statusu uchodźcy przedłuża się, możliwe jest wydanie przez Prezesa Urzędu następnych zaświadczeń tożsamości do czasu zakończenia postępowania. Projekt normuje treść wskazanego zaświadczenia (art. 32), zasady jego wymiany oraz wprowadza obowiązek zawiadomienia Prezesa Urzędu o utracie zaświadczenia tożsamości i jego zwrotu, bądź w chwili odbioru dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej w przypadku nadania statusu uchodźcy, bądź przy przekraczaniu granicy jeżeli cudzoziemiec utracił prawo legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei przekazane dokumenty podróży są przechowywane w depozycie przez Prezesa Urzędu do czasu wydania ostatecznej decyzji w sprawie nadania statusu uchodźcy, po czym następuje ich zwrot cudzoziemcowi lub przekazanie organowi wykonującemu decyzję o wydaleniu, czy też organizującemu dobrowolny powrót cudzoziemca.

Projekt ustawy określa także przesłanki pozbawienia cudzoziemca statusu uchodźcy, czego konsekwencją jest nakaz opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepisy rozdziału 2 umożliwiają zastosowanie szczególnego środka zapobiegawczego wobec cudzoziemca, który składając wniosek nie miał prawa wjazdu lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nielegalnie, przekroczył nielegalnie granicę bądź przed złożeniem wniosku został zobowiązany do opuszczenia terytorium naszego kraju lub otrzymał decyzję o wydaleniu, w postaci umieszczenia go w strzeżonym ośrodku lub, jeśli wymagają tego przyczyny porządkowe, zastosowania wobec niego aresztu w celu wydalenia do momentu zakończenia postępowania o nadanie statusu uchodźcy. Wprowadzenie tych regulacji ma na celu zapobieganie sytuacjom, gdy cudzoziemiec, nielegalnie przebywając na terytorium Polski, wykorzystuje postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, aby uniknąć konsekwencji swego nielegalnego wjazdu lub pobytu oraz umożliwić sobie dalszą nielegalną migrację do innych krajów. Przewiduje się, że powyższe zaostrenie spowoduje ograniczenie zjawiska nielegalnej imigracji w Polsce. O umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu w celu wydalenia, a także o przedłużeniu jego pobytu w tym miejscu postanawia sąd. Projekt ustawy określa maksymalny okres przebywania w miejscach, gdzie ograniczona jest wolność cudzoziemca, chyba że Prezes Urzędu, na wniosek cudzoziemca lub z urzędu, wyda postanowienie o jego zwolnieniu. Prezes Urzędu może ponadto, gdy zachodzą okoliczności wskazane w art. 39, w drodze decyzji, nakazać cudzoziemcowi przebywanie w określonym miejscu pobytu lub miejscowości. Zasady te nie dotyczą jednak małoletnich bez opieki.

Projekt ustawy odnosi się także do kwestii wydalenia cudzoziemca ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy, określając inne organy właściwe w tych sprawach, niż w projekcie ustawy o cudzoziemcach. Decyzję w sprawie wydalenia wydaje tu Prezes Urzędu, albo z własnej inicjatywy, albo na wniosek innych organów, wskazanych w art. 45 ust. 1. Jednakże wykonanie tej decyzji, jak też decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia Rzeczypospolitej Polskiej ulega wstrzymaniu do czasu zakończenia postępowania o nadanie statusu uchodźcy. Do tego momentu cudzoziemca najpierw zatrzymuje się, a następnie umieszcza w strzeżonym ośrodku, a w razie konieczności należy zastosować wobec niego areszt w celu wydalenia.

W dziale II, rozdziałach 3 i 4 projektu ustawy znajdują się przepisy dotyczące postępowania wobec osób, które wymagają szczególnego traktowania, czyli wobec małoletnich pozbawionych opieki oraz wobec innych osób, w szczególności niepełnosprawnych, torturowanych itp. Powyższe rozwiązanie, jak i sama treść przepisów w pełni odpowiadają wymogom prawa Unii Europejskiej w tym zakresie tj. regulacjom zawartym w uchwale Rady z dnia 26 czerwca 1997 r. w sprawie małoletnich pozbawionych opieki, którzy są obywatelami państw trzecich, odwołującej się do standardów międzynarodowych zawartych m.in. w Europejskiej Konwencji o

Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz – przyjętej w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych – Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515) Zjawisko występowania w procedurach uchodźczych ww. osób, wymagających szczególnego traktowania, jest coraz częściej odnotowywane. Stąd w ostatnich latach zarówno instytucje Unii Europejskiej, jak i Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców coraz silniej podkreślają potrzebę wprowadzenia przepisów ułatwiających tym osobom korzystanie z przysługujących im uprawnień, mających rangę gwarancji ustawowych, dających możliwość ich skutecznego dochodzenia, również na drodze sądowej. Dlatego też okazało się niewystarczające wskazanie szczególnych praw, przysługujących ww. osobom w aktach wykonawczych do ustawy. Przedmiotowy projekt ustawy wychodzi zatem naprzeciw wymogom stawianym przez instytucje międzynarodowe w tym zakresie.

Przepisy projektu ustawy zobowiązują organ przyjmujący wniosek, złożony przez małoletniego cudzoziemca pozbawionego opieki, do niezwłocznego wystąpienia do sądu o ustanowienie dla niego kuratora do reprezentowania interesów dziecka w trakcie postępowania oraz do umieszczenia małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej (do 13 roku życia) lub ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (po ukończeniu 13 lat). Projekt ustawy przewiduje, wzorem innych krajów europejskich np. Finlandii, możliwość wyznaczenia opiekuna faktycznego dla małoletniego, co wypełnia istniejącą dotychczas lukę prawną w tym względzie. Z uwagi bowiem na fakt, że rodzice dziecka byli najczęściej nieznanymi, nie można było wyznaczyć opiekuna zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a tym samym zapewnić dziecku należytej opieki.

W dalszej części projekt ustawy określa kwalifikacje osób prowadzących postępowanie o nadanie małoletniemu statusu uchodźcy oraz zapewniających świadczenia, miejsce i sposób dokonywania czynności administracyjnych z udziałem małoletniego uwzględniając jego wiek, stopień dojrzałości, rozwój umysłowy oraz fakt, że może posiadać ograniczoną wiedzę o sytuacji panującej w jego kraju pochodzenia. Podstawowym celem, jaki powinien przyświecać osobom mającym kontakt z małoletnimi, jest ich dobro.

Rozdział 4 ustawy normuje szczególny tryb postępowania wobec cudzoziemców, których stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że byli ofiarami przemocy albo będących niepełnosprawnymi. Treść przepisów dotyczących tej problematyki opiera się na zaleceniach i standardach postępowania wypracowanych przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców oraz materiałach opracowanych w ramach spotkań z udziałem ekspertów Unii Europejskiej. Wprowadzone regulacje mają na celu zapewnienie pełnego udziału w postępowaniu w sprawie o nadanie statusu uchodźcy cudzoziemcom, w stosunku do których zachodzi domniemanie, że z uwagi na dotychczasowe traumatyzujące doświadczenia mogą mieć trudności w pełnym korzystaniu ze swoich praw. Aby cel ten został zrealizowany projekt ustawy przewiduje liczne

ułatwienia: możliwość dokonywania czynności administracyjnych w miejscu pobytu cudzoziemca, w terminach nie kolidujących z planowanymi zabiegami medycznymi, w sposób odpowiedni do stanu psychicznego i fizycznego cudzoziemca, w warunkach zapewniających swobodę wypowiedzi. Projekt ustawy wskazuje ponadto osoby, które powinny brać udział w czynnościach administracyjnych tj. lekarza, psychologa, tłumacza tej samej płci oraz osoby udzielające świadczeń, wobec których istnieje wymóg odbycia szkolenia przygotowującego do pracy z ofiarami przestępstw lub przemocy i z osobami niepełnosprawnymi, a także umożliwia zorganizowanie przewozu w celu złożenia zeznań i oświadczeń lub skorzystania ze świadczeń zdrowotnych.

W projekcie ustawy rozwinięto i doprecyzowano regulacje dotyczące pomocy udzielanej cudzoziemcom, ujmując je w odrębny rozdział 5. Pomoc jest udzielana przede wszystkim przez umieszczenie cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Korzystają oni wówczas z określonych praw natury osobistej i materialnej, ale podlegają także pewnym rygorom obowiązującym w ośrodku ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz prawa innych osób przebywających w ośrodku. Korzystanie z powyższych praw do pomocy państwa pociąga za sobą pewne ograniczenia swobody cudzoziemców, stąd pożądanym jest, aby zasady umieszczenia cudzoziemca w ośrodku były regulowane w ustawie, co spełnia konstytucyjny wymóg, wynikający z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Cudzoziemiec ma prawo ubiegać się o przyznanie pomocy na czas trwania postępowania o nadanie statusu uchodźcy i na 14 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia ostatecznej decyzji w tej sprawie, z wyjątkiem sytuacji, gdy przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się oraz gdy został umieszczony w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia. W jednym przypadku pomoc udzielana jest przez dłuższy, niż ww. okres – ma to miejsce w przypadku, gdy w ośrodku przebywa rodzina z małoletnimi dziećmi, wówczas aby jej nie rozłączać, w ośrodku mogą przebywać oboje rodzice do czasu zakończenia postępowania w obydwu sprawach. Pomocy udziela się albo przez umieszczenie cudzoziemca w ośrodku, wypłatę stałego świadczenia pieniężnego na pokrycie kosztów pobytu, udzielenie opieki medycznej, albo też udzielenie pomocy w dobrowolnym wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym ostatni rodzaj pomocy ma charakter fakultatywny. We wszystkich tych przypadkach decyzję wydaje Prezes Urzędu na wniosek cudzoziemca.

Warunkiem otrzymania pomocy w postaci świadczeń udzielanych w ośrodku dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy oraz stałego świadczenia pieniężnego jest wykazanie przez cudzoziemca braku środków niezbędnych na pokrycie kosztów pobytu oraz braku innych możliwości zapewnienia sobie mieszkania. Cudzoziemiec ma prawo do otrzymania pomocy jedynie w formie określonej w ustawie. Projekt ustawy w odróżnieniu od wcześniejszych uregulowań, nie przewiduje alternatywnej formy świadczenia (rzeczowej lub pieniężnej),

wskazując konkretną postać udzielanej pomocy. Zrezygnowano w ten sposób z uznaniowości organu w tym zakresie, co umożliwi bardziej racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi, przeznaczonymi na ten cel i zwiększoną kontrolę nad ich wydatkowaniem. Projekt ustawy określa następujące obowiązki cudzoziemca, który będzie korzystał lub korzysta ze świadczeń w ośrodku: obowiązek poddania się badaniom lekarskim i w razie potrzeby zabiegom sanitarnym ciała i odzieży oraz obowiązek przestrzegania regulaminu pobytu w ośrodku. W przypadku odmowy poddania się badaniom lekarskim lub zabiegom sanitarnym cudzoziemiec nie może zostać umieszczony w ośrodku, a Prezes Urzędu zawiadamia właściwego inspektora sanitarnego. Pomoc w ośrodkach, które prowadzi Prezes lub, na podstawie umowy zlecenia, organizacje społeczne lub inne osoby prawne czy nawet fizyczne, polega na zapewnieniu cudzoziemcowi i członkom jego rodziny: wyżywienia lub jeśli jest to konieczne ze względu na zalecenia dietetyczne, czy potrzeby dziecka poniżej 2 lat, ekwiwalentu pieniężnego, a także środków higieny osobistej, biletów na przejazd we wskazanych w ustawie okolicznościach, środków na zakup pomocy dydaktycznych, czy pokrycie kosztów nauki, jednorazowej pomocy na zakup odzieży i obuwia oraz tzw. „kieszonkowego”. Wysokość przyznawanej pomocy zostanie określona w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Według przedmiotowego projektu nie umieszcza się w ośrodku cudzoziemca, któremu ze względu na okoliczności, określone w art. 63 projektu ustawy, przyznano pomoc w formie stałego świadczenia pieniężnego. W przypadkach gdy okaże się, że cudzoziemiec posiada niezbędne środki lub gdy nielegalnie przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę Rzeczypospolitej Polskiej, czy też jeśli przebywając w ośrodku rażąco naruszył zasady współżycia społecznego, Prezes Urzędu wstrzymuje przyznaną pomoc, w drodze decyzji, na którą wprawdzie nie przysługuje odwołanie do Rady do Spraw Uchodźców, ale cudzoziemiec może skorzystać ze środka przewidzianego w art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego i złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Istnieje jednak możliwość przywrócenia tej pomocy, ale tylko jeden raz. Mniejsze rygory obowiązują przy wstrzymywaniu pomocy w formie świadczenia pieniężnego, które można wypłacać cudzoziemcowi, nawet po wstrzymaniu tej pomocy po raz drugi, w wysokości 1/3 przysługującego mu świadczenia, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że nie posiada on niezbędnych środków. Należy podkreślić, że przesłanki wstrzymania udzielonej pomocy zostały znacznie ograniczone w stosunku do obecnie obowiązujących postanowień rozporządzenia z dnia 18 lutego 2002 r. w sprawie wysokości, warunków przyznawania i wstrzymywania oraz sposobu korzystania ze świadczeń przez cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 18, poz. 183 i Nr 203, poz. 1717). Projekt przewiduje również pomoc dla cudzoziemców, którzy zrezygnowali z ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy w postaci pokrycia kosztów dobrowolnego wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tj. zakupu biletu na przejazd najtańszym środkiem

komunikacji, pokrycie opłat administracyjnych oraz pokrycie kosztów wyżywienia w podróży, ale wyłącznie raz w ciągu 2 lat. Ograniczenie czasowe zostało wprowadzone w celu zmniejszenia możliwości wielokrotnego korzystania przez cudzoziemców z tego rodzaju pomocy. Praktyka pokazała bowiem, że pod pozorem dobrowolnej rezygnacji z ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy, cudzoziemcy powracali do krajów pochodzenia za środki pochodzące z budżetu państwa, w celu załatwienia spraw osobistych, po czym ponownie składali wnioski o nadanie statusu uchodźcy, który musiał być rozpatrzony merytorycznie, skoro poprzednie postępowanie uległo umorzeniu, a następnie występowali o udzielenie kolejnej pomocy w dobrowolnym wyjeździe do kraju pochodzenia. Takie działania powtarzały się wielokrotnie. Należy zaznaczyć, że istnieją odmienności w przyznawaniu pomocy małoletnim bez opieki, wobec których nie stosuje się przepisów o przyznaniu stałego świadczenia pieniężnego zamiast umieszczenia w ośrodku recepcyjnym oraz o wstrzymywaniu świadczeń.

W rozdziale 6 projektu ustawy znalazły się regulacje dotyczące praw i obowiązków cudzoziemców, którym nadano status uchodźcy. Cudzoziemiec, któremu nadano status uchodźcy, korzysta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony polegającej na tym, że nie może on zostać zobowiązany do opuszczenia terytorium naszego kraju, ani wydany, z wyjątkiem sytuacji określonej w art. 32 i 33 Konwencji Genewskiej. Ale nawet wówczas projekt ustawy przewiduje pewne ograniczenie tzn. takiej decyzji nie można nadać rygoru natychmiastowej wykonalności. Decyzję o wydaleniu cudzoziemca, który korzysta z uprawnień wynikających z nadania statusu uchodźcy Prezes Urzędu wydaje z urzędu lub na wniosek organów wskazanych w art. 72 ust. 1 projektu ustawy. Kwestie związane z wydaleniem cudzoziemca posiadającego status uchodźcy zostały uregulowane w prawie polskim po raz pierwszy. Cudzoziemiec posiadający status uchodźcy ma prawo do swobodnego kontaktowania się z przedstawicielem Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców i innymi organizacjami zajmującymi się statutowo sprawami cudzoziemców, otrzymania pomocy w celu integracji ze społeczeństwem polskim, otrzymania dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, który wydaje się z urzędu, również małoletnim dzieciom towarzyszącym cudzoziemcowi, a także karty pobytu. Okres ważności dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej i karty pobytu jest taki sam i wynosi 2 lata, przy czym dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej podlega przedłużaniu na kolejne okresy 2 letnie i po każdym takim okresie cudzoziemcowi wydaje się nową kartę pobytu. Są to prawa pochodne, wynikające z przyznania cudzoziemcowi statusu uchodźcy, a ich wykonywanie umożliwia normalną egzystencję cudzoziemca w naszym kraju. Zrezygnowano natomiast z udzielania cudzoziemcowi posiadającemu status uchodźcy zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony. Bowiem to właśnie decyzja o nadaniu statusu uchodźcy stanowi podstawę przyznania określonych uprawnień, w tym prawa do legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej. Stąd okazało się zbędne wydawanie cudzoziemcowi dodatkowej decyzji. Istniejące dotychczas rozwiązanie rodziło bowiem problemy interpretacyjne, która z decyzji wydawanych cudzoziemcowi, o nadaniu statusu uchodźcy, czy o udzieleniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony jest podstawą korzystania przez niego z określonych praw. Cudzoziemiec natomiast będzie dysponował kartą pobytu, wydaną w związku z nadaniem statusu uchodźcy, różniącą się od karty pobytu, określonej w ustawie o cudzoziemcach, przez zapis wskazujący na przyczynę wydania karty (nadanie statusu uchodźcy). Organem zobowiązanym do wydania dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej i jego przedłużania oraz wydawania karty pobytu jest Prezes Urzędu.

W rozdziale 7 projekt ustawy reguluje kompetencje, skład i organizację oraz tryb działania Rady do Spraw Uchodźców, która jest kolegialnym organem administracji publicznej rozpatrującym odwołania od rozstrzygnięć Prezesa Urzędu w sprawach o nadanie statusu uchodźcy. Spod kompetencji Rady zostało wyłączone odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu w sprawie przyznania określonego rodzaju pomocy oraz wstrzymującej świadczenia dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Aby zapewnić niezależność Rady od Prezesa Urzędu, czy też Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, który nadzoruje Prezesa Urzędu, obsługę kancelaryjną i administracyjną Rady zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

3. Dział III reguluje inne niż status uchodźcy rodzaje ochrony udzielanej cudzoziemcom: azyl, pobyt tolerowany i ochronę czasową.

Rozdział 1 dotyczy warunków udzielenia i pozbawienia azylu przez Prezesa Urzędu. W porównaniu z obecnie obowiązującą ustawą, przepisy w tym względzie zostały znacznie rozbudowane. Wskazano przepisy dotyczące postępowania o nadanie statusu uchodźcy, które należy stosować odpowiednio w postępowaniu o udzielenie azylu, określające: elementy wniosku, maksymalny czas trwania postępowania, obowiązek zasięgnięcia przez organ prowadzący postępowanie opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego przed wydaniem właściwej decyzji oraz warunki postępowania w stosunku do małoletnich bez opieki i osób, wobec których istnieje domniemanie, że były ofiarami przemocy lub będących niepełnosprawnymi, jak również zasady udzielania pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o udzielenie azylu. W odniesieniu do cudzoziemców, którzy składają wniosek o udzielenie azylu, przebywając na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzono obowiązek poddania się pobraniu odcisków linii papilarnych oraz fotografowaniu. Przeprowadzenie tych czynności zapewnia Komendant Główny Straży Granicznej. Określone zostały szczególne przesłanki pozostawienia wniosku o udzielenie azylu bez rozpoznania. Stanowi to istotną różnicę w stosunku do obecnych regulacji dotyczących azylu. W zakresie postępowania o udzielenie azylu, wobec braku przepisów ustawy w tym względzie, stosowane były przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, uzupełnione przepisami rozporządzenia Ministra Spraw

Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu postępowania oraz wzorów dokumentów w sprawach cudzoziemców (Dz. U. z 2001 r. Nr 68, poz. 716 i Nr 138, poz. 1562 oraz z 2002 r. Nr 189, poz. 1586). Takie rozwiązanie okazało się jednak niewystarczające, gdyż osoby ubiegające się o udzielenie azylu znajdują się w szczególnej sytuacji, wymagającej określonego postępowania organu administracyjnego w celu pełnego zabezpieczenia ich praw.

Sytuacja tych cudzoziemców jest podobna do sytuacji, w jakiej znajdują się cudzoziemcy ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy, stąd projekt ustawy odsyła w tej kwestii do przepisów o postępowaniu w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, precyzując przez to przedmiotowe regulacje i gwarantując tej grupie cudzoziemców korzystniejsze, niż dotąd warunki ubiegania się o ten rodzaj ochrony. W odróżnieniu od sytuacji uchodźcy, któremu udziela się tylko zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, azylantowi udziela się zezwolenia na osiedlenie się. Do projektu ustawy wprowadzono również przepisy zakazujące wydalenia oraz zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca, któremu udzielono azylu, bez uprzedniego pozbawienia go tego rodzaju ochrony. Podobnie jak w przypadku cudzoziemców, którym nadano w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, wydalenie lub zobowiązanie do opuszczenia naszego kraju we wskazanym w decyzji terminie, jest możliwe tylko wówczas, gdy cudzoziemiec nie korzysta z ochrony, legalizującej jego pobyt na terytorium Polski.

Projekt ustawy wprowadza w rozdziale 2, nieznaną dotychczas polskiemu prawu o cudzoziemcach, instytucję pobytu tolerowanego, która jest regulowana przez przepisy prawne dotyczące cudzoziemców w państwach Unii Europejskiej (np. Dania, Finlandia, Niemcy, Irlandia, Portugalia). Instytucja ta, określana mianem „ochrony uzupełniającej” (subsidiary protection), stała się w ostatnich latach przedmiotem analiz prowadzonych zarówno przez wyspecjalizowane w sprawach migracji Komitety Rady Europy (od 2001 r. jest to jeden z priorytetowo traktowanych tematów przez CAHAR – Komitet Ekspertów do Spraw Prawnych Problemów Azylu Terytorialnego, Uchodźców i Bezpaństwowców), jak i przez instytucje Unii Europejskiej (problematyka „ochrony uzupełniającej” została wprowadzona do projektu Dyrektywy Rady w sprawie minimalnych standardów kwalifikowania i statusu uchodźcy oraz osoby wymagającej międzynarodowej ochrony w innych przypadkach, nadawanych obywatelom państw trzecich i bezpaństwowcom – COM/2001/0510 final – CNS 2001/0207). Efektem tych analiz są zarówno działania podejmowane w celu harmonizacji rozwiązań prawnych w zakresie ochrony uzupełniającej, jak i – w przypadku Unii Europejskiej – zapowiedź uregulowania tej kwestii w sposób jednolity na terytorium unijnym.

Rozwiązanie to stanowi kolejny krok w procesie rozwoju prawnej ochrony cudzoziemców, przybywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ochrony wynikającej zarówno z międzynarodowych zobowiązań Polski, jak i z dotychczasowych doświadczeń zdobytych w pracy

z cudzoziemcami. Przepisy rozdziału 2 mają także na celu przeciwdziałanie zjawisku nielegalnego pobytu tych cudzoziemców, którzy znaleźli się w szczególnej sytuacji życiowej. Wprowadzenie pobytu tolerowanego wychodzi także naprzeciw oczekiwaniom społecznym – już w trakcie prac nad ustawą o cudzoziemcach z 1997 r. oraz jej nowelizacją z 2001 r. organizacje pozarządowe wskazywały potrzebę wprowadzenia ochrony udzielanej cudzoziemcom w szczególnych przypadkach i rozszerzenia w ten sposób zakresu pomocy, udzielanej cudzoziemcom.

W polskich przepisach o cudzoziemcach można dopatrzeć się początków regulacji pobytu tolerowanego w art. 17 ust. 2 pkt 7 i 8 obecnie obowiązującej ustawy o cudzoziemcach, który to przepis dotyczy możliwości udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w przypadku stwierdzenia okoliczności uniemożliwiających wydalenie cudzoziemca. Wprowadzenie pobytu tolerowanego jest rozwinięciem tej koncepcji, mającej na celu pełne przestrzeganie zobowiązań wynikających z Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a w przypadku osób, którym odmówiono nadania statusu uchodźcy, art. 33 ust. 1 Konwencji Genewskiej.

W projekcie ustawy określono przesłanki udzielenia, cofnięcia i wygaśnięcia zgody na pobyt tolerowany. W zależności od okoliczności uzasadniającej wydanie decyzji w tych sprawach, organem kompetentnym jest Prezes Urzędu, gdy udzielenie zgody na pobyt tolerowany wiąże się z postępowaniem o nadanie statusu uchodźcy oraz gdy wydalenie cudzoziemca mogłoby nastąpić wyłącznie do kraju, do którego wydalenie jest niedopuszczalne na podstawie orzeczenia sądu lub rozstrzygnięcia Ministra Sprawiedliwości, a także Rada do Spraw Uchodźców, gdy podejmie decyzję w tej sprawie w postępowaniu odwoławczym w sprawie o nadanie statusu uchodźcy. Natomiast wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu cudzoziemca udziela zgody na pobyt tolerowany, na wniosek organu dokonującego wydalenia, jeżeli wydalenie to jest niewykonalne. Następnym udzielenia zgody na pobyt tolerowany jest konieczność wydania przez organ, który udzielił zgody, karty pobytu, której okres ważności wynosi 1 rok, chyba że zgody udzieliła Rada do Spraw Uchodźców, wówczas kompetencje te przechodzą na Prezesa Urzędu. Po upływie okresu ważności karta pobytu podlega wymianie, a w przypadku cofnięcia zgody na pobyt tolerowany cudzoziemiec ma termin 7-dniowy na zwrot karty. Projekt ustawy przewiduje zakaz wydalenia i zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca, który posiada zgodę na pobyt tolerowany.

Rozdział 3 zawiera przepisy stanowiące podstawę do udzielania cudzoziemcom ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przyznające im pewne uprawnienia wynikające z objęcia tą ochroną. Rozwiązania przyjęte w projekcie ustawy w pełni odpowiadają wymogom prawa Unii Europejskiej, określonym w Decyzji Rady z dnia 4 marca 1996 r. w sprawie postępowania w nagłych przypadkach oraz w sprawie obciążeń w związku z

przyjmowaniem i czasowym pobytem osób masowo opuszczających swój kraj, a przede wszystkim w Dyrektywie z dnia 20 lipca 2001 r. o minimalnych standardach przyznawania ochrony czasowej w przypadku masowych napływów cudzoziemców i środkach zmierzających do zapewnienia równowagi między wysiłkami podejmowanymi przez państwa członkowskie w celu przyjęcia tych osób a ponoszeniem konsekwencji tego przyjęcia. Instytucja ta została wprowadzona do polskiego systemu prawnego ustawą z dnia 11 kwietnia 2001 r., nowelizującą ustawę o cudzoziemcach z 1997 r., której przepisy sygnalizowały jedynie możliwość zaistnienia sytuacji, w wyniku której należałoby wprowadzić szczególne zasady postępowania z cudzoziemcami. Przepisy dotyczące powyższych zagadnień zostały, w porównaniu z obecnymi regulacjami, znacznie rozwinięte. Podstawą prac legislacyjnych nad przedmiotową problematyką była ww. Dyrektywa, która nie obowiązywała w trakcie prac nad poprzednią ustawą, zmieniającą ustawę o cudzoziemcach, gdyż ukazała się w lipcu 2001 r. Wejście w życie jednolitych przepisów unijnych w zakresie ochrony czasowej umożliwiło pełne ich wdrożenie do polskiego systemu prawnego dopiero przy okazji prac nad przedmiotową ustawą.

Według projektu ustawy ochrony czasowej udziela się cudzoziemcom masowo opuszczającym nie tylko swój kraj pochodzenia, ale również zagrożony obszar geograficzny. Przybycie na terytorium naszego kraju może być zarówno wynikiem udzielonej przez Rzeczypospolitą Polską lub społeczność międzynarodową pomocy, jak i może mieć charakter spontaniczny. Podstawą udzielenia ochrony czasowej, podobnie jak w dotychczasowych przepisach, jest: do czasu uzyskania członkostwa Polski w Unii Europejskiej, rozporządzenie Rady Ministrów, wydawane każdorazowo w przypadku odnotowania masowych migracji z powodu zaistniałej sytuacji, a po uzyskaniu członkostwa w Unii Europejskiej organem kompetentnym w tychże sprawach będzie Rada Unii Europejskiej, natomiast Rada Ministrów będzie mogła objąć ochroną czasową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dodatkowe kategorie cudzoziemców, którzy nie będą korzystać z tej ochrony na podstawie decyzji Rady Unii Europejskiej. W projekcie ustawy znalazły się przepisy dotyczące warunków zakończenia ochrony czasowej oraz zostały wskazane maksymalne okresy, na jakie ochrona może być udzielona, w przypadku gdy nadal będą istniały przeszkody do bezpiecznego powrotu cudzoziemców. Projekt ustawy przewiduje możliwość odmowy przez Prezesa Urzędu udzielenia ochrony czasowej cudzoziemcowi, wobec którego istnieje podejrzenie popełnienia wskazanych w art. 108 pkt 1 przestępstw oraz gdy jego wjazd lub pobyt stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, czy też został skazany prawomocnym wyrokiem za zbrodnię o charakterze wskazującym na to, że może on stanowić zagrożenie dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

Sformułowane zostały prawa cudzoziemca, któremu udzielono ochrony czasowej, a mianowicie: prawo do otrzymania informacji w języku dla niego zrozumiałym o trybie i zasadach postępowania związanego z ochroną czasową oraz przysługujących mu prawach i ciążących na

nim obowiązkach, z czym wiąże się obowiązek organu administracji pouczenia cudzoziemca, a także prawo małoletniego do opieki, ustanowionej przez sąd polski, jeśli nie towarzyszy mu przedstawiciel ustawowy, prawo do nauki, prawo cudzoziemca do wykonywania pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej na zasadach przewidzianych dla osoby, której udzielono zezwolenia na osiedlenie się, prawo do połączenia z członkami rodziny pozostającymi poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (czyli zarówno korzystającymi z ochrony czasowej udzielanej przez inne państwa członkowskie, jak i nieobjętymi tą ochroną w ogóle) oraz już po zakończeniu okresu ochrony czasowej, prawo do otrzymania od Prezesa Urzędu pomocy umożliwiającej bezpieczny powrót. Należy zaznaczyć, że jeżeli cudzoziemiec po zakończeniu ochrony czasowej nie może powrócić do kraju, z którego przybył, z powodu np. złego stanu zdrowia, Prezes Urzędu wydaje mu zezwolenie określone w art. 143 ust. 1 projektu ustawy o cudzoziemcach. Zezwolenie to może zostać wydane, jeśli wymagają tego względy humanitarne lub interes Polski, nawet jeśli cudzoziemiec nie spełnia warunków dotyczących wjazdu lub pobytu.

Powyższe kwestie nie były w ogóle regulowane w obecnie obowiązującej ustawie o cudzoziemcach. Natomiast w pozostałym zakresie przepisy dotyczące problematyki ochrony czasowej zostały rozwinięte i doprecyzowane.

Projekt ustawy, wzorem dotychczasowej regulacji, przewiduje, w celu zalegalizowania wjazdu i pobytu cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej, możliwość bezpłatnego wydania wizy i udzielenia przez Prezesa Urzędu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz wydania karty pobytu, a w przypadku gdy cudzoziemiec nie posiada dokumentu podróży, również możliwość wydania mu przez Prezesa Urzędu polskiego dokumentu podróży. Cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej, podobnie jak cudzoziemiec ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy, ma prawo do otrzymania pomocy. W przypadku osób objętych ochroną czasową pomoc udzielana przez Prezesa Urzędu polega na zapewnieniu zakwaterowania, wyżywienia oraz opieki medycznej. Przy udzielaniu tej pomocy cudzoziemcom, którzy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas ochrony wykonują pracę lub prowadzą działalność gospodarczą, uwzględnia się wysokość uzyskiwanych przez tych cudzoziemców dochodów. Do obowiązków cudzoziemca należy: poddanie się pobraniu odcisków linii papilarnych i fotografowaniu, a w uzasadnionych przypadkach badaniom lekarskim oraz niezbędnym zabiegom sanitarnym ciała i odzieży. Wykonanie powyższych czynności zapewnia Komendant Główny Straży Granicznej.

4. Dział IV reguluje problematykę rejestrów prowadzonych w sprawach objętych projektem ustawy. Zostały tu określone rodzaje rejestrów, organy zobowiązane do ich prowadzenia i informacje, które są przechowywane w poszczególnych rejestrach. Rejestry te, z wyjątkiem rejestrów odcisków linii papilarnych wchodzi w skład Systemu Pobyt, będącego ogólnokrajową ewidencją

w sprawach cudzoziemców. Należy również zaznaczyć, że dane gromadzone w rejestrze odcisków linii papilarnych cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, zgody na pobyt tolerowany i ochrony czasowej są przechowywane oddzielnie od zbiorów odcisków linii papilarnych gromadzonych w innych celach, zwłaszcza kryminalistycznych. Wskazano ponadto organy, które mają dostęp do informacji przechowywanych w tym rejestrze, natomiast sposób udostępniania danych i wzór karty daktyloskopijnej, za pomocą której pobiera się odciski linii papilarnych zostaną określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

5. W dziale V zostały umieszczone dwa przepisy karne. Pierwszy z nich penalizuje czyny polegające na zabranii w celu przywłaszczenia, przywłaszczaniu lub używaniu tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, a także dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej. Drugi natomiast wprowadza karalność niewykonywania obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji, z której wynika taki obowiązek, a także obowiązku zawiadomienia Prezesa Urzędu o utracie lub odzyskaniu utraconego tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, czy też dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej we wskazanym w projekcie ustawy terminie, obowiązku wymiany tychże dokumentów i zwrotu znalezionych oraz przewiduje ukaranie cudzoziemca w przypadku opuszczenia przez niego bez zezwolenia, wyznaczonego mu do przebywania, miejsca pobytu lub miejscowości. Karze podlega również cudzoziemiec uchylający się od obowiązku poddania się pobraniu odcisków linii papilarnych. Postępowanie w tych sprawach toczy się według przepisów w sprawach o wykroczenia, a wydany nakaz karny określający wysokość kary grzywny jest, z uwagi na problemy związane z wyegzekwowaniem jej od cudzoziemca, z którym trudno się skontaktować, natychmiast wykonalny.
6. W dalszej części (dział VI) ustawa wskazuje w rozdziale 1 przepisy innych ustaw (ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 78, poz. 716), ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z 1991 r. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 121, poz. 591, z 1996 r. Nr 5, poz. 34 i Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 96, poz. 590, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 50, poz. 310, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1115 i 1118, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 103, poz. 1129, Nr 111, poz. 1193 i 1194 i Nr 126, poz. 1383 oraz z 2002 r. Nr 4, poz. 33 i 34, Nr 150, poz. 1239, Nr 153, poz. 1271 i Nr 200, poz. 1683), ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238 oraz z 2001 r. Nr 72, poz. 748, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 973, Nr 111,

poz. 1194, Nr 122, poz. 1349 i Nr 154, poz. 1792), ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683), ustawy z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz. U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 60, poz. 636 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 104, poz. 1104, z 2001 r. Nr 122, poz. 1349, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1791 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 181, poz. 1515), ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, Nr 42, poz. 475, Nr 89, poz. 973, Nr 100, poz. 1080, Nr 122, poz. 1323 i 1325, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1793 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 675, Nr 113, poz. 984, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679), ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050, Nr 126, poz. 1382 i 1384 i Nr 154, poz. 1796 i 1801 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 83, poz. 749, Nr 153, poz. 1271, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679), ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1689), ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115 i Nr 147, poz. 1643 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 115, poz. 995, Nr 130, poz. 1112), ustawy z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 86, poz. 960, z 2001 r. Nr 5, poz. 43, Nr 60, poz. 610, Nr 76, poz. 811, Nr 87, poz. 954, Nr 100, poz. 1085 i Nr 129, poz. 1441 oraz z 2002 r. Nr 71, poz. 655, Nr 135, poz. 1143 i Nr 141, poz. 1178 i 1180), które w związku ze zmianami wprowadzonymi projektem przedmiotowej ustawy, jak i projektem ustawy o cudzoziemcach, ulegają zmianom. Wprowadzone korekty mają na celu zapewnienie jednolitej terminologii w zakresie problematyki cudzoziemców w całym systemie prawnym oraz przyznania cudzoziemcom, których objęto ochroną na podstawie projektu ustawy, uprawnień w poszczególnych dziedzinach prawa

zapewniających im podstawowe warunki bytowe w naszym kraju, a także wyeliminowanie dotychczas istniejących sprzeczności i luk prawnych.

Na uwagę zasługuje zmiana ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, polegająca na wprowadzeniu regulacji będącej podstawą bezpłatnego udzielania świadczeń zdrowotnych cudzoziemcom przebywającym w strzeżonych ośrodkach lub aresztach w celu wydalenia, nawet jeżeli nie posiadają uprawnień z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego. Dotychczas bowiem nie było przepisów odnoszących się do osób, które powinny korzystać z opieki medycznej na takich samych zasadach jak osoby przebywające w zakładach karnych, z uwagi na podobieństwo sytuacji, w jakiej znajdują się te osoby. W związku z tym, że projekt ustawy nie zawiera przepisów umożliwiających odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego w przedmiotowych kwestiach, konieczne było wprowadzenie odpowiednich zapisów w ustawie o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Powyższa zmiana będzie skutkowałą koniecznością zmiany rozporządzenia określającego sposób finansowania tychże świadczeń, bowiem świadczenia te będą finansowane z budżetu państwa z części 42 – sprawy wewnętrzne ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu.

W przepisach przejściowych rozstrzygnięto kwestie dotyczące postępowań administracyjnych wszczętych przed wejściem w życie projektowanej ustawy, które będą się toczyć na podstawie nowych przepisów. Zdecydowano się na takie rozwiązanie z uwagi na korzystniejsze regulacje wprowadzone w projekcie ustawy, zwłaszcza w przypadku postępowania o nadanie statusu uchodźcy, gdzie rozszerzono możliwości rozpoznania wniosku w ramach wszczętego postępowania. Natomiast zasady postępowania w stosunku do wydanych wcześniej decyzji ostatecznych, które ulegają wzruszeniu, zostały rozstrzygnięte odmiennie, ze względu na to, że postępowania te były prowadzone na podstawie dotychczasowych przepisów i jak wykazuje praktyka są one długotrwałe, a wprowadzenie nowych zasad wiązałoby się z dodatkowymi komplikacjami. Przepisy projektu nakazują traktować decyzje wydane dotychczas przez organy Straży Granicznej o odmowie wszczęcia postępowania jako decyzje o odmowie nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku, od których przysługuje odwołanie do Rady do Spraw Uchodźców. Kolejny przepis stanowi, że cudzoziemcom, którym udzielono świadczeń na podstawie dotychczasowych regulacji, nie wydaje się nowych decyzji, a jedynie realizacja świadczeń odbywa się w oparciu o nowe rozwiązania, gdyż planuje się określić wysokość świadczeń na poziomie obecnych stawek. Projekt ustawy przewiduje również, że zachowują ważność dotychczas wydane decyzje o nadaniu statusu uchodźcy i o udzieleniu azylu. Wygasają natomiast zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielone cudzoziemcom, posiadającym status uchodźcy. Rozwiązanie to wynika z faktu, że cudzoziemcom, którym zostanie nadany status uchodźcy na podstawie nowej ustawy, nie będą już udzielane takie zezwolenia.

Dokumenty wydane cudzoziemcowi w oparciu o ustawę z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach obowiązują do czasu ich wymiany, która powinna nastąpić najpóźniej do końca upływu okresu ich ważności. Ze względu na wprowadzenie pobytu tolerowanego uznano, że zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielone w wyniku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających wydalenie cudzoziemca stają się decyzjami o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany i uprawniają one cudzoziemców do korzystania z udogodnień, wiążących się z udzieleniem zgody na pobyt tolerowany. Natomiast karty pobytu, wydane cudzoziemcom, którym nadano status uchodźcy na podstawie dotychczas obowiązującej ustawy podlegają w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy nieodpłatnej wymianie na karty pobytu, określone w projekcie.

Projekt ustawy odnosi się także do pełnienia funkcji przez dotychczasowych członków Rady do Spraw Uchodźców, którzy działają do końca kadencji, na którą zostali powołani, ale na zasadach określonych w projekcie ustawy. Akty wykonawcze wydane na podstawie powyższej ustawy zachowują moc do czasu wejścia w życie rozporządzeń wydanych na podstawie niniejszej ustawy, pod warunkiem, że nie są z nim sprzeczne.

Przewiduje się termin wejścia w życie projektu ustawy na dzień 15 czerwca 2003 r., taki sam jak w projekcie ustawy o cudzoziemcach, która ma zastąpić obecną ustawę. Powyższa regulacja jest podyktowana tym, że ustawa o cudzoziemcach ma stanowić *lex generalis* w stosunku do ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pożądanym jest aby obie ustawy zaczęły obowiązywać w tym samym czasie. Przepis art. 106 projektu ustawy, który dotyczy podejmowania przez Radę Unii Europejskiej decyzji o udzieleniu lub zakończeniu ochrony czasowej będzie stosowany po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej i zastąpi regulacje, według których kompetencje w tym zakresie posiadała polska Rada Ministrów – z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej art. 107 zostanie uchylony.

Przewiduje się, że finansowe skutki wejścia w życie projektu ustawy będą niewielkie, a wprowadzone regulacje mogą przyczynić się nawet do obniżenia wydatków, związanych z nadawaniem cudzoziemcom statusu uchodźcy lub udzielaniem azylu, z uwagi na uproszczenie postępowania i opracowanie czytelnych zasad postępowania w tych sprawach. Przyjęte rozwiązania w zakresie postępowania o nadanie statusu uchodźcy, toczącego się wobec małoletnich pozbawionych opieki lub niepełnosprawnych, albo osób będących ofiarami przemocy oraz dotyczące pomocy udzielanej cudzoziemcom nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Odpowiadają one generalnie przepisom obecnie obowiązujących aktów wykonawczych, regulujących tę problematykę. Istnieją wprawdzie różnice w ujęciu regulacji dotyczących udzielania świadczeń dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, ale wysokość tych świadczeń planuje się określić w rozporządzeniu na dotychczasowym poziomie.

Skutki finansowe wejścia w życie projektowanej ustawy są w zasadzie związane tylko z wprowadzeniem instytucji pobytu tolerowanego i wynikają z przyznania cudzoziemcom z niej korzystającym określonych uprawnień, takich jak: dostęp do oświaty, zatrudnienia, świadczeń socjalnych, itd.

Biorąc pod uwagę poziom bezrobocia w Polsce należy liczyć się z tym, że część osób posiadających zgodę na pobyt tolerowany będzie korzystać ze świadczeń z pomocy społecznej. Koszty tej pomocy obciążą budżet państwa oraz budżety samorządu terytorialnego. Szacuje się, że będą one jednak niewielkie. Należy spodziewać się, że w związku z planowanym wprowadzeniem wiz w ruchu osobowym wobec Ukrainy, Białorusi i Federacji Rosyjskiej oraz w wyniku przystąpienia Polski, jako kraju członkowskiego UE, do Konwencji Dublińskiej, z pobytu tolerowanego może korzystać rocznie ok. 200 rodzin (tj. ok. 650 osób), co może stanowić ok. 0,03% wszystkich osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, których według danych dostarczonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, jest około 2 150 000.

Zakładając, że wszystkie te osoby będą korzystać ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej i biorąc za podstawę wydatki instytucji pomocy społecznej na zadania zlecone gminom i zadania własne gmin w 2001 r. (w ostatnim roku, co do którego wydatki te są podsumowane) można przyjąć następujący sposób obliczenia skutków finansowych w dziedzinie pomocy społecznej związanej z wprowadzeniem instytucji pobytu tolerowanego. W 2001 r. instytucje pomocy społecznej wydały na zadania zlecone gminom 1 773 714 063 zł. Koszty zadań własnych gmin w zakresie pomocy społecznej wyniosły w tym czasie 913 119 762 zł. (dane według informacji Ministerstwa Pracy i Pomocy Społecznej). Ze świadczeń z pomocy społecznej w 2000 r. skorzystało 2 149 320 osób. Przeciętnie zatem 1 osoba otrzymała świadczenia w wysokości 1 250 zł.

Przyjmując, że każda z 650 osób korzystających z pobytu tolerowanego otrzymałaby świadczenia w wysokości 1 250 zł. należy liczyć się z rocznymi wydatkami z tego tytułu w wysokości 812 500 zł. Należy jednak podkreślić, że wyliczenie to jest oparte na danych za 2001 r. i nie może być zaktualizowane według poziomu wydatków z 2002 r. ponieważ nie jest on jeszcze ustalony.

Choć więc wielkość wydatków związanych z korzystaniem przez osoby posiadające zgodę na pobyt tolerowany ze świadczeń z pomocy społecznej będzie niewielka, to zważywszy na to, że nie były one przewidziane w budżecie państwa ani w budżetach jednostek samorządu terytorialnego na 2003 r., to przewiduje się, że przepis uprawniający cudzoziemców do świadczeń z pomocy społecznej zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2004 r. Świadczenia z pomocy społecznej dla ww. kategorii cudzoziemców będą finansowane z dwóch źródeł, tj. budżetu państwa z części 44 – Zabezpieczenie Społeczne, dział 853 opieka społeczna oraz z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, ze środków przeznaczonych na finansowanie zadań z zakresu opieki społecznej.

Potencjalnie dodatkowe skutki finansowe mogłyby powstać w związku z wprowadzonymi przepisami dotyczącymi ochrony czasowej oraz zmianami do ustawy o szkolnictwie wyższym (art. 127) i ustawy o systemie oświaty (art. 129). Jakkolwiek zmiany te rozszerzają katalog osób korzystających z uprawnień przewidzianych w tych ustawach, nie spowodują praktycznie dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa w latach 2003 i 2004. Zmiana w ustawie o szkolnictwie wyższym polega na przyznaniu cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej i cudzoziemcom korzystającym z ochrony czasowej dostępu do nauki w szkołach wyższych i prowadzenia badań naukowych. Jeśli chodzi o tę pierwszą kategorię osób, z dotychczasowych doświadczeń Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców w sprawach dotyczących statusu uchodźcy, wynika, że prawie 100% osób posiadających status uchodźcy nie skorzysta z możliwości, jakie stwarzać będzie zmieniany przepis ustawy o szkolnictwie wyższym. Nie powinno się jednak pozbawiać osób, które z naszym krajem wiążą swoją przyszłość, możliwości podejmowania studiów i uczestniczenia w badaniach naukowych, nawet jeżeli miałyby z niej korzystać jedynie sporadycznie.

Natomiast uprawnienia wprowadzone do ustawy o systemie oświaty dotyczą osób posiadających zgodę na pobyt tolerowany i korzystających z ochrony czasowej. Wprowadzenie regulacji dającej osobom, posiadającym zgodę na pobyt tolerowany, bezpłatny dostęp do nauki również m.in. w szkołach ponadgimnazjalnych, nie będzie wiązało się z dodatkowymi wydatkami z budżetu państwa w 2003 r., gdyż pobyt tolerowany jest nową instytucją, która faktycznie będzie stosowana z końcem przyszłego roku i jak już zostało wyżej podkreślone, szacuje się, że liczba osób, którym zostanie udzielona zgoda na pobyt tolerowany, będzie niewielka i tylko w sporadycznych przypadkach osoby te będą decydować się na kształcenie w polskich szkołach na poziomie ponadgimnazjalnym. Powyższe rozwiązanie wiąże się z potrzebą zapewnienia możliwości kształcenia dzieci, których rodzice, nie ze swej winy, nie mogą powrócić z różnych względów do swych krajów pochodzenia. Należy pamiętać, że pobyt tych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może trwać wiele lat i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i sprawiedliwości społecznej byłoby pozbawienie tychże osób szansy zdobycia określonych kwalifikacji zawodowych i odpowiedniego do ich zdolności wykształcenia.

Wszelkie skutki finansowe związane z wprowadzeniem przepisów dotyczących ochrony czasowej oraz zmian w ustawie o szkolnictwie wyższym i o systemie oświaty w stosunku do tej kategorii osób powstaną dopiero wówczas, gdy o objęciu ochroną czasową danej grupy cudzoziemców zadecyduje Rada Ministrów, która również, zgodnie z art. 106 ust. 2 ustawy, jest zobowiązana do określenia szczegółowych zasad finansowania ochrony czasowej, a po uzyskaniu członkostwa w Unii Europejskiej jej Rada, przy czym koszty ochrony czasowej zostaną pokryte ze środków unijnych - Europejskiego Funduszu dla Uchodźców.

V. Ocena skutków regulacji

1. Podmioty objęte ustawą

Przepisy ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będą oddziaływać, w szczególności, na następujące podmioty:

- 1) cudzoziemców poszukujących ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwłaszcza ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, udzielenie zgody na pobyt tolerowany, korzystających z ochrony czasowej oraz
- 2) organy właściwe w sprawach udzielania ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców,
 - Radę do Spraw Uchodźców,
 - Komendanta Głównego Straży Granicznej i komendantów granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej,
 - Komendanta Głównego Policji,
 - wojewodów,
- 3) organy zobowiązane do wydania aktów wykonawczych do ustawy:
 - Radę Ministrów,
 - Prezesa Rady Ministrów,
 - ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
 - ministra właściwego do spraw zdrowia,
- 4) Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców oraz inne instytucje i organizacje społeczne, w których zakresie działania znajdują się w szczególności sprawy cudzoziemców i małoletnich.

2. Konsultacje

Projekt ustawy został uzgodniony z członkami Rady Ministrów i Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, wojewodami oraz Radą do Spraw Uchodźców w ramach uzgodnień międzyresortowych, jak również zaopiniowany przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców i Helsińską Fundację Praw Człowieka. Ponadto projekt został przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, która do chwili obecnej nie przedstawiła stanowiska w sprawie.

3. Wpływ projektu ustawy na sektor finansów publicznych, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny

Przewiduje się, że finansowe skutki wejścia w życie projektu ustawy będą niewielkie, a wprowadzone regulacje mogą przyczynić się nawet do obniżenia wydatków, związanych z nadawaniem cudzoziemcom statusu uchodźcy lub udzielaniem azylu, z uwagi na uproszczenie postępowania i opracowanie czytelnych zasad postępowania w tych sprawach. Przyjęte rozwiązania w zakresie postępowania o nadanie statusu uchodźcy, toczącego się wobec małoletnich pozbawionych opieki lub niepełnosprawnych, albo osób będących ofiarami przemocy oraz dotyczące pomocy udzielanej cudzoziemcom nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Odpowiadają one generalnie przepisom obecnie obowiązujących aktów wykonawczych, regulujących tę problematykę. Istnieją wprowadzone różnice w ujęciu regulacji dotyczących udzielania świadczeń dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, ale wysokość tych świadczeń planuje się określić w rozporządzeniu na dotychczasowym poziomie.

Skutki finansowe wejścia w życie projektowanej ustawy są w zasadzie związane tylko z wprowadzeniem instytucji pobytu tolerowanego i wynikają z przyznania cudzoziemcom z niej korzystającym określonych uprawnień, takich jak: dostęp do oświaty, zatrudnienia, świadczeń socjalnych, itd.

Biorąc pod uwagę poziom bezrobocia w Polsce należy liczyć się z tym, iż część osób posiadających zgodę na pobyt tolerowany będzie korzystać ze świadczeń z pomocy społecznej. Koszty tej pomocy obciążą budżet państwa oraz budżety samorządu terytorialnego. Szacuje się, że będą one jednak niewielkie. Należy spodziewać się, że w związku z planowanym wprowadzeniem wiz w ruchu osobowym wobec Ukrainy, Białorusi i Federacji Rosyjskiej oraz w wyniku przystąpienia Polski, jako kraju członkowskiego UE, do Konwencji Dublińskiej, z pobytu tolerowanego może korzystać rocznie ok. 200 rodzin (tj. ok. 650 osób), co może stanowić ok. 0,03% wszystkich osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, których według danych dostarczonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, jest około 2 150 000.

Zakładając, że wszystkie te osoby będą korzystać ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej i biorąc za podstawę wydatki instytucji pomocy społecznej na zadania zlecone gminom i zadania własne gmin w 2001 r. (w ostatnim roku, co do którego wydatki te są podsumowane) można przyjąć następujący sposób obliczenia skutków finansowych w dziedzinie pomocy społecznej związanej z wprowadzeniem instytucji pobytu tolerowanego. W 2001 r. instytucje pomocy społecznej wydały na zadania zlecone gminom 1 773 714 063 zł. Koszty zadań własnych gmin w zakresie pomocy społecznej wyniosły w tym czasie 913 119 762 zł. (dane według informacji Ministerstwa Pracy i Pomocy Społecznej). Ze świadczeń z pomocy społecznej w 2000 r. skorzystało 2 149 320 osób. Przeciętnie zatem 1 osoba otrzymała świadczenia w wysokości 1 250 zł.

Przyjmując, że każda z 650 osób korzystających z pobytu tolerowanego otrzymałaby świadczenia w wysokości 1.250 zł. należy liczyć się z rocznymi wydatkami z tego tytułu w wysokości 812.500 zł. Należy jednak podkreślić, że wyliczenie to jest oparte na danych za 2001 r. i nie może być zaktualizowane według poziomu wydatków z 2002 r. ponieważ nie jest on jeszcze ustalony.

Choć więc wielkość wydatków związanych z korzystaniem przez osoby posiadające zgodę na pobyt tolerowany ze świadczeń z pomocy społecznej będzie niewielka, to zważywszy na to, że nie były one przewidziane w budżecie państwa ani w budżetach jednostek samorządu terytorialnego na rok 2003, to przewiduje się, iż przepis uprawniający cudzoziemców do świadczeń pomocy społecznej zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2004 r. Świadczenia z pomocy społecznej dla ww. kategorii cudzoziemców będą finansowane z dwóch źródeł, tj. budżetu państwa z części 44 – Zabezpieczenie Społeczne, dział 853 opieka społeczna oraz z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, ze środków przeznaczonych na finansowanie zadań z zakresu opieki społecznej.

Potencjalnie dodatkowe skutki finansowe mogłyby powstać w związku z wprowadzonymi przepisami dotyczącymi ochrony czasowej oraz zmianami do ustawy o szkolnictwie wyższym (art. 127) i ustawy o systemie oświaty (art. 129). Jakkolwiek zmiany te rozszerzają katalog osób korzystających z uprawnień przewidzianych w tych ustawach, nie spowodują praktycznie dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa w latach 2003 i 2004. Zmiana w ustawie o szkolnictwie wyższym polega na przyznaniu cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej i cudzoziemcom korzystającym z ochrony czasowej dostępu do nauki w szkołach wyższych i prowadzenia badań naukowych. Jeśli chodzi o tę pierwszą kategorię osób, z dotychczasowych doświadczeń Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców w sprawach dotyczących statusu uchodźcy, wynika, że prawie 100% osób posiadających status uchodźcy nie skorzysta z możliwości, jakie stwarzać będzie zmieniany przepis ustawy o szkolnictwie wyższym. Nie powinno się jednak pozbawiać osób, które z naszym krajem wiążą swoją przyszłość, możliwości podejmowania studiów i uczestniczenia w badaniach naukowych, nawet jeśli miałyby z niej korzystać jedynie sporadycznie.

Natomiast uprawnienia wprowadzone do ustawy o systemie oświaty dotyczą osób posiadających zgodę na pobyt tolerowany i korzystających z ochrony czasowej. Wprowadzenie regulacji dającej osobom, posiadającym zgodę na pobyt tolerowany, bezpłatny dostęp do nauki również m.in. w szkołach ponadgimnazjalnych, nie będzie wiązało się z dodatkowymi wydatkami z budżetu państwa w 2003 r., gdyż pobyt tolerowany jest nową instytucją, która faktycznie będzie stosowana z końcem przyszłego roku i jak już zostało wyżej podkreślone, szacuje się, że liczba osób, którym zostanie udzielona zgodę na pobyt tolerowany, będzie niewielka i tylko w sporadycznych przypadkach osoby te będą decydować się na kształcenie w polskich szkołach na poziomie ponadgimnazjalnym. Powyższe rozwiązanie wiąże się z potrzebą zapewnienia możliwości kształcenia dzieci, których rodzice, nie ze swej winy, nie mogą powrócić z różnych względów do

swych krajów pochodzenia. Należy pamiętać, że pobyt tych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może trwać wiele lat i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i sprawiedliwości społecznej byłoby pozbawienie tychże osób szansy zdobycia określonych kwalifikacji zawodowych i odpowiedniego do ich zdolności wykształcenia.

Wszelkie skutki finansowe związane z wprowadzeniem przepisów dotyczących ochrony czasowej oraz zmian w ustawie o szkolnictwie wyższym i o systemie oświaty w stosunku do tej kategorii osób powstaną dopiero wówczas, gdy o objęciu ochroną czasową danej grupy cudzoziemców zadecyduje Rada Ministrów, która również, zgodnie z art. 106 ust. 2, jest zobowiązana do określenia szczegółowych zasad finansowania ochrony czasowej, a po uzyskaniu członkostwa w Unii Europejskiej jej Rada, przy czym koszty ochrony czasowej zostaną pokryte ze środków unijnych- Europejskiego Funduszu dla Uchodźców.

Z uwagi na dostęp osób, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany do zatrudnienia i świadczeń socjalnych można przewidzieć, że wprowadzenie instytucji pobytu tolerowanego będzie miało wpływ na rynek pracy i konkurencyjność gospodarki. Jednakże, biorąc pod uwagę dotychczasowe korzystanie z podobnej do pobytu tolerowanego instytucji, przewidzianej w obecnej ustawie o cudzoziemcach, należy przypuszczać, że wpływ ten będzie nieznaczny. Przyznanie powyższych uprawnień, zwłaszcza dostępu do zatrudnienia, jest konieczne, gdyż jak wielokrotnie podkreślała Helsińska Fundacja Praw Człowieka oraz Rzecznik Praw Obywatelskich, pozbawienie tych osób możliwości legalnego zarobkowania, sprzyja takim zachowaniom, które stanowią zagrożenie dla porządku publicznego naszego państwa, gdyż cudzoziemcy w celu uzyskania koniecznych środków finansowych, podejmują działania w „szarej strefie”, niekiedy mające charakter przestępczy. Przyjęte rozwiązania mają zatem na celu ograniczenie zjawisk kryminogennych, związanych z dotychczas nielegalnym pobytom cudzoziemców na terytorium Polski.

Wejście w życie projektu ustawy nie będzie miało innych negatywnych skutków dla rynku pracy, konkurencyjności gospodarki oraz sytuacji i rozwoju regionalnego, gdyż przedmiotowy projekt dotyczy zasad, warunków i trybu udzielania ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, legalizującej pobyt imigrantów w naszym kraju.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

projekt

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia

w sprawie wzorów formularzy wniosków i wzorów dokumentów w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy.

Na podstawie art. 38 ustawy z dnia _____ o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się:

1) wzór:

a) formularza wniosku:

- o nadanie statusu uchodźcy, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- o wydanie lub wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia,

b) tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, wydawanego przez organ przyjmujący wniosek, stanowiący załącznik nr 3 do rozporządzenia,

c) tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, wydawanego przez Prezesa Urzędu, stanowiący załącznik nr 4 do rozporządzenia;

2) ilość i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku o wydanie lub wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca.

§ 2. Do wniosku o wydanie lub wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca dołącza się po 2 aktualne fotografie osób objętych wnioskiem, nieuszkodzone, wyraźne, kolorowe, o wymiarach 4,5 cm x 3,5 cm, przedstawiające osobę umiejscowioną centralnie, bez okularów z ciemnymi szklami, w taki sposób, aby ukazywały lewy półprofil z widocznymi oczami oraz lewym uchem, z zachowaniem równomiernego oświetlenia twarzy; w przypadkach udokumentowanych medycznie, dopuszcza się zdjęcia cudzoziemca w okularach z ciemnymi szklami.

§ 3. Uchyła się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu postępowania oraz wzorów dokumentów w sprawach cudzoziemców (Dz. U. z 2001 r. Nr 68, poz. 716 i Nr 138, poz. 1562 oraz z 2002 r. Nr 189, poz. 1586) w zakresie uregulowanym w niniejszym rozporządzeniu.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

UZASADNIENIE

Projekt przedmiotowego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 38 ustawy z dnia (Dz. U.) o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten zobowiązuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia, w drodze rozporządzenia, wzorów formularzy wniosków o nadanie statusu uchodźcy i o wydanie lub wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca oraz wzoru tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, wydawanego zarówno przez organ przyjmujący wniosek, jak i Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Dotychczas zagadnienia te regulowało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu postępowania oraz wzorów dokumentów w sprawach cudzoziemców, wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które zgodnie z art. 143 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może obowiązywać, o ile nie jest sprzeczne z przepisami nowej ustawy do czasu wydania aktu wykonawczego na podstawie tej ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok. Stąd projektowane rozporządzenie w § 3 uchyla przepisy dotychczasowego rozporządzenia w zakresie uregulowanym przedmiotowym rozporządzeniem.

Załączone do projektu rozporządzenia wzory uwzględniają dane określone w przepisach ustawy dotyczące poszczególnych dokumentów i wniosków. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy oraz wniosek o wydanie lub wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca zawierają dane wskazane w art. 9 ustawy w zakresie niezbędnym, w pierwszym przypadku, do przeprowadzenia postępowania o nadanie statusu uchodźcy, a w drugim do wydania tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca.

Wydatki związane z wejściem w życie przedmiotowego rozporządzenia zostaną pokryte z części 42 Sprawy wewnętrzne budżetu państwa, ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców przewidzianych na rok 2003.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora publicznego, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

WZÓR

.....
(Pieczęć organu przyjmującego wniosek)

.....
| | | | | / | | | | | / | | | | |
Rok miesiąc dzień
(Miejsce i data złożenia wniosku)

*** Przed wypełnieniem wniosku proszę zapoznać się
z pouczeniem zamieszczonym na str. 5**

Fotografia wnioskodawcy	Fotografia małżonka wnioskodawcy którego obejmuje niniejszy wniosek
----------------------------	---

WNIOSEK

o nadanie statusu uchodźcy

Miejsce na fotografie osób objętych wnioskiem

.....
(podpis wnioskodawcy)

Wnoszę, by niniejszy wniosek obejmował także małżonka:

.....
(podpis wnioskodawcy)

Oświadczam, że wyrażam zgodę na to, by niniejszy wniosek dotyczył także mojej osoby.

.....
(podpis małżonka)

A. DANE OSOBOWE CUDZOZIEMCA

1. Nazwisko:

2. Nazwisko rodowe:

3. Imię (imiona):

4. Imię ojca:

5. Imię matki:

6. Data urodzenia: / / 7. lub wiek: 8. Płeć*

9. Miejscowość urodzenia:

10. Kraj urodzenia
(nazwa państwa):

11. Narodowość:

12. Obywatelstwo:

13. Kraj pochodzenia
(nazwa państwa):

14. Miejsce zamieszkania:

B. DANE OSOBOWE MAŁŻONKA

1. Nazwisko:

2. Nazwisko rodowe:

3. Imię (imiona):

4. Imię ojca:

5. Imię matki:

6. Data urodzenia: / / 8. lub wiek: 9. Płeć*

7. Miejscowość urodzenia:

10. Kraj urodzenia
(nazwa państwa):

11. Narodowość:

12. Obywatelstwo:

13. Kraj pochodzenia
(nazwa państwa):

14. Miejsce zamieszkania:

C. DANE OSOBOWE DZIECI

I.

1. Nazwisko:

2. Nazwisko rodowe:

3. Imię (imiona):

4. Imię ojca:

5. Imię matki:

6. Data urodzenia: / / 7. lub wiek: 8. Płeć*
rok miesiąc dzień

9. Miejscowość urodzenia:

10. Kraj urodzenia
(nazwa państwa):

11. Narodowość:

12. Obywatelstwo:

13. Kraj pochodzenia
(nazwa państwa):

14. Miejsce zamieszkania:

II.

1. Nazwisko:

2. Nazwisko rodowe:

3. Imię (imiona):

4. Imię ojca:

5. Imię matki:

6. Data urodzenia: / / 7. lub wiek: 8. Płeć*
rok miesiąc dzień

9. Miejscowość urodzenia:

10. Kraj urodzenia
(nazwa państwa):

11. Narodowość:

12. Obywatelstwo:

13. Kraj pochodzenia
(nazwa państwa):

14. Miejsce zamieszkania:

D. POSIADANE DOKUMENTY

- 1)
- 2)
- 3)

**E. OKREŚLENIE ISTOTNYCH ZDARZEŃ BĘDĄCYCH PRZYCZYNĄ UBIEGANIA SIĘ
O NADANIE STATUSU UCHODźCY**

F. ADNOTACJE URZĘDOWE

Nr systemowy osoby:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Nr systemowy wniosku:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

1. Wniosek przyjęty:

w ramach readmisji poza readmisją

2. Wjazd na terytorium RP:

legalny nielegalny

3. Pozostałe informacje:

Data, imię, nazwisko, stanowisko służbowe
i podpis osoby przyjmującej wniosek:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	/	<input type="text"/>	<input type="text"/>	/	<input type="text"/>	<input type="text"/>
rok					miesiąc			dzień	

.....
(podpis)

***POUCZENIE**

- 1) Wniosek należy wypełnić czytelnie, drukowanymi literami wpisywanymi w odpowiednie kratki.
- 2) Należy udzielać odpowiedzi na każde pytanie.
- 3) Odpowiedzi zaznaczone symbolem „X”, a umieszczone w odpowiednich kratkach traktowane będą jako zgodne z oświadczeniami wnioskodawcy.
- 4) W przypadku nazwisk składających się z kilku członków należy pomiędzy nimi umieścić znak”/”.
- 5) W rubryce "płeć" wpisać M - dla mężczyzny, K - dla kobiety; rubryka „narodowość” - w zależności od uznania wnioskodawcy - może pozostać nie wypełniona.
- 6) W przypadku braku dokumentu podróży lub jakiegokolwiek innego dokumentu stwierdzającego tożsamość należy wpisać słowo „brak”.

27/1/zał.1

WZÓR

.....
(Pieczęć organu przyjmującego wniosek)

				/			/		
rok			miesiąc			dzień			
(Miejsce i data złożenia wniosku)									

*** Przed wypełnieniem wniosku proszę zapoznać się
z pouczeniem zamieszczonym na str. 3
Wniosek wypełnia się w języku polskim**

Fotografia
Wnioskodawcy
(4,5 cm x 3,5cm)

WNIOSEK

- o wydanie tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca
 o wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca

.....
(podpis wnioskodawcy)

A. DANE OSOBOWE CUDZOZIEMCA

1. Nazwisko: _____

2. Nazwiska poprzednie: _____

3. Imię (imiona): _____

4. Imię ojca: _____

5. Imię matki: _____

6. Data urodzenia: _____ / _____ / _____ Wiek _____ Płeć* _____
rok miesiąc dzień

7. Miejscowość urodzenia: _____

8. Kraj urodzenia (nazwa państwa): _____

9. Narodowość*: _____

10. Obywatelstwo: _____

11. Kraj pochodzenia (nazwa państwa): _____

12. Rysopis: _____

 Wzrost: _____ cm Kolor oczu: _____

 Znaki szczególne: _____

B. DOKUMENT PODRÓŻY*

Typ dokumentu: _____

Seria: _____ Numer: _____

Data wydania: _____ / _____ / _____ Data ważności: _____ / _____ / _____
rok miesiąc dzień rok miesiąc dzień

Organ wydający: _____

Liczba wpisanych osób: _____

C. MIEJSCE POBYTU NA TERYTORIUM RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ*

1. Województwo _____

2. Gmina _____

3. Miejscowość: _____

4. Ulica: _____

5. Numer domu: _____ Numer mieszkania _____

6. Kod pocztowy: _____ - _____

D. DZIECI I INNE OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ POD OPIEKĄ*

Nazwisko i imię (imiona)	Miejsce i data urodzenia	Płeć	Stopień pokrewieństwa
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

TYMCZASOWE ZAŚWIADCZENIE TOŻSAMOŚCI CUDZOZIEMCA
AWERS

RZECZPOSPOLITA POLSKA

TYMCZASOWE ZAŚWIADCZENIE
TOŻSAMOŚCI CUDZOZIEMCA

Tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca i uprawnia go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

REWERS

podpis posiadacza

Nazwisko

Imię (imiona)

Data urodzenia lub wiek

Miejsce urodzenia

Obywatelstwo

Dzieci towarzyszące posiadaczowi dokumentu:

Nazwisko i imię (imiona)

Data urodzenia

Data upływu ważności

Organ wydający

Data i miejsce wydania

Imię, nazwisko
oraz stanowisko służbowe
pracownika organu wydającego

TYMCZASOWE ZAŚWIADCZENIE TOŻSAMOŚCI CUDZOZIEMCA

awers

RZECZPOSPOLITA POLSKA		TZ 0000000
TYMCZASOWE ZAŚWIADCZENIE TOŻSAMOŚCI CUDZOZIEMCA		
	nazwisko i imię (imiiona)	
	imię rodziców	
	data upływu ważności	
	data wywania	
	organ wydający	
	obywatelstwo	
strefa odczytywania maszynowego		

rewers

data i miejsce urodzenia		
adres zamieszkania		
wzrost	pleć	kolor oczu
podpis posiadacza		
Tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca potwierdza tożsamość jego posiadacza podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.		

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia

w sprawie warunków zakwaterowania małoletnich bez opieki w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy oraz standardu opieki obowiązującego w ośrodku.

Na podstawie art. 52 ustawy z dnia _____ o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki usytuowania ośrodka dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zwanego dalej „ośrodkiem”, w którym umieszcza się małoletnich bez opieki ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zwanych dalej „małoletnimi”;
- 2) warunki wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych dla małoletnich;
- 3) warunki zakwaterowania małoletnich w ośrodku;
- 4) standard opieki obowiązujący w ośrodku.

§ 2. 1. Ośrodek, w którym umieszcza się małoletniego powinien znajdować się w pobliżu szkoły oraz publicznego zakładu opieki zdrowotnej, udzielającego świadczeń zdrowotnych w zakresie co najmniej badań lekarskich ogólnych oraz szczepień ochronnych.

2. Małoletniego umieszcza się w wydzielonej części ośrodka.

§ 3. Na zakwaterowanie małoletniego w ośrodku przeznacza się budynki posiadające:

- 1) pokoje mieszkalne 1 – 5 osobowe, o powierzchni zapewniającej nie mniej niż 5 m² na osobę, właściwie oświetlone i wyposażone w:
 - a) łóżka lub tapczany,
 - b) szafki i lampki nocne,
 - c) szafy lub miejsca w szafie na przechowywanie rzeczy osobistych;
- 2) łazienki z miejscem do prania i suszenia oraz toalety w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny;
- 3) pokoje przeznaczone do:
 - a) cichej nauki,
 - b) wypoczynku, wyposażone w stoliki, krzesła, telewizor, gry, zabawki, książki (nie mniej niż jedno pomieszczenie na 10 dzieci),
 - c) izolacji dzieci chorych, o powierzchni co najmniej 6 m² na jednego chorego, wyposażone w umywalkę,
 - d) spotkań z osobami odwiedzającymi.

§ 4. 1. Zakwaterowanie małoletniego w ośrodku odbywa się w każdym czasie.

2. Rodzeństwo umieszcza się w jednym pokoju mieszkalnym, chyba że dobro małoletnich przemawia za rozdzieleniem rodzeństwa.
3. Osoba dokonująca zakwaterowania rodzeństwa uwzględnia w miarę możliwości ich wnioski.

§ 5. 1. Małoletniemu umieszczonemu w ośrodku zapewnia się całodobową opiekę i zaspokaja jego niezbędne potrzeby.

2. W przypadku, gdy wymaga tego sytuacja małoletniego, w ośrodku:

- 1) prowadzi się zajęcia socjalizujące, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, resocjalizujące, terapeutyczne rekompensujące brak wychowania w środowisku rodzinnym i przygotowujące do życia społecznego, a dla dzieci niepełnosprawnych – odpowiednią rehabilitację i zajęcia specjalistyczne;
- 2) zapewnia się kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych;
- 3) podejmuje działania w celu powrotu małoletniego do kraju pochodzenia lub innego kraju, w którym znajduje się jego rodzina.

§ 6. Uchyła się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie postępowania wobec małoletnich cudzoziemców pozbawionych opieki w okresie postępowania o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 91, poz. 813).

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

W porozumieniu:

**MINISTER
GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ**

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia dla ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zawartego w art. 52 ustawy z dnia ... o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) do wydania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, rozporządzenia dotyczącego warunków zakwaterowania małoletnich cudzoziemców pozbawionych opieki w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy i sprawowania opieki nad nimi. Projektowana regulacja zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie postępowania wobec małoletnich cudzoziemców pozbawionych

opieki w okresie postępowania o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 91, poz. 813), wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które zgodnie z art. 143 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może obowiązywać, o ile nie jest sprzeczne z przepisami nowej ustawy do czasu wydania aktu wykonawczego na podstawie tej ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok. Stąd projektowane rozporządzenie w § 6 uchyla przepisy dotychczasowego rozporządzenia w zakresie uregulowanym przedmiotowym rozporządzeniem.

Projektowane rozporządzenie odpowiada przepisom Unii Europejskiej w tym zakresie, tj. regulacjom zawartym w uchwale Rady z dnia 26 czerwca 1997 r. w sprawie małoletnich pozbawionych opieki, którzy są obywatelami państw trzecich odwołującej się do standardów międzynarodowych zawartych m.in. w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r. oraz – przyjętej w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych – Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. Postanowienia ww. uchwały odnoszą się do obywateli państw trzecich poniżej 18 roku życia, którzy przebywają na terytorium państw członkowskich bez opieki osoby dorosłej odpowiedzialnej za nich na podstawie przepisów prawa lub zwyczaju. Regulacje te dotyczą również małoletnich, którzy są obywatelami państw trzecich i zostali pozbawieni opieki już po wjeździe na terytorium państw członkowskich. Ww. uchwała ma na celu przyjęcie zaleceń standardów dotyczących traktowania małoletnich cudzoziemców pozbawionych opieki, w szczególności w zakresie ich przyjmowania, pobytu i wydalenia. Zasady dotyczące postępowania o nadanie statusu uchodźcy z udziałem małoletnich bez opieki zostały określone w ustawie, natomiast kwestie dotyczące szczegółowych warunków ich zakwaterowania i wychowania stanowią treść projektowanego rozporządzenia.

§ 1 wskazuje zakres uregulowania przedmiotowego aktu prawnego. Kolejne przepisy projektu określają warunki zakwaterowania w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, małoletnich pozbawionych opieki w trakcie postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy. Przepisy te korespondują z zaleceniami zawartymi w art. 3 ust. 6 i 7 oraz art. 4 ust. 4 uchwały Rady w sprawie małoletnich pozbawionych opieki, którzy są obywatelami państw trzecich. Ww. przepisy art. 3 odnoszą się do zapewnienia małoletnim cudzoziemcom pozbawionym opieki dostępu do nauki, jak też opieki medycznej w niezbędnym zakresie – specjalna opieka powinna być zapewniona małoletnim cudzoziemcom, którzy byli wykorzystywani, torturowani lub traktowani w sposób okrutny, nieludzki lub poniżający lub brali udział w konfliktach zbrojnych. Natomiast w art. 4 ust. 4 uchwały uregulowano kwestie odpowiednich warunków zakwaterowania małoletnich, którzy na czas trwania czynności proceduralnych mogą być umieszczani w przystosowanych do tego celu ośrodkach. W § 3 określone zostały wymogi odnośnie pomieszczeń mieszkalnych przeznaczonych dla małoletnich przebywających w ośrodkach. Z kolei w § 4, określono że zakwaterowanie odbywa się w każdym czasie. Jako warunek zakwaterowania wskazano umieszczanie rodzeństwa w jednym pomieszczeniu mieszkalnym oraz konieczność kierowania się dobrem dziecka, a w miarę możliwości zdaniem przez nie wyrażonym w tej kwestii. Rozwiązania powyższe są zgodne z art. 3 ust. 2 Konwencji o Prawach Dziecka, wskazującym na konieczność zapewnienia dziecku ochrony i opieki w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne dla jego dobra.

W dalszych przepisach projektu rozporządzenia określono standard sprawowania opieki nad małoletnim w ośrodku, uwzględniając potrzebę zapewnienia warunków odpowiednich do jego stopnia rozwoju psychofizycznego i przygotowania małoletniego cudzoziemca do życia społecznego, poprzez prowadzenie właściwych zajęć: specjalistycznych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych itp. Powyższe jest konsekwencją wskazań wynikających z art. 3 i art. 27 ust. 1 i art. 39 Konwencji o Prawach Dziecka.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora publicznego, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia

w sprawie regulaminu pobytu w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.

Na podstawie art. 61 ust. 2 ustawy z dnia o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr, poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Cudzoziemca przyjmuje się do ośrodka dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zwanego dalej „ośrodkiem”, na podstawie decyzji w sprawie przyznania pomocy, o której mowa w art. 55 ust. 5 ustawy z dnia o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „ustawą”.
2. Cudzoziemiec, przy przyjęciu do ośrodka, jest obowiązany okazać pracownikowi ośrodka, zwanemu dalej „pracownikiem”, tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca i podać dane osobowe.
3. Dane osobowe cudzoziemca przyjmowanego do ośrodka wprowadza się do ewidencji mieszkańców ośrodka.

§ 2.

Pracownik zapoznaje cudzoziemca z regulaminem pobytu w ośrodku, przetłumaczonym na język zrozumiały dla cudzoziemca, oraz informuje o:

- 1) przysługującej mu pomocy pieniężnej, jej wysokości i terminach jej wypłaty;
- 2) pozostałych formach pomocy, które zapewnia się cudzoziemcowi w ośrodku;
- 3) warunkach wstrzymywania pomocy.

§ 3.

1. Cudzoziemiec przyjęty do ośrodka, otrzymuje identyfikator z jego zdjęciem, uprawniający do pobytu na terenie ośrodka.
2. W identyfikatorze, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się:
 - 1) nazwisko i imię cudzoziemca;
 - 2) datę urodzenia;
 - 3) obywatelstwo;
 - 4) datę przybycia do ośrodka;
 - 5) numer identyfikacyjny.
3. Identyfikator obejmuje małoletnie dzieci pozostające pod władzą rodzicielską albo opieką cudzoziemca.

§ 4.

Cudzoziemiec przyjęty do ośrodka otrzymuje za pokwitowaniem: pościel, ręcznik, sztućce i naczynia stołowe.

§ 5.

1. Cudzoziemiec zajmuje wskazane przez pracownika pomieszczenie mieszkalne ośrodka i miejsce wyznaczone do spania, w miarę możliwości wraz z innymi członkami jego rodziny.
2. W pomieszczeniu mieszkalnym w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰ mogą przebywać tylko osoby w nim umieszczone.

§ 6.

1. Cudzoziemiec może przyjmować odwiedziny w ośrodku w godzinach od 10⁰⁰ do 16⁰⁰ w miejscu wyznaczonym przez pracownika.
2. Osoba odwiedzająca zgłasza pracownikowi ochrony ośrodka cel wizyty, wskazuje cudzoziemca, którego zamierza odwiedzić oraz okazuje dowód tożsamości w sposób umożliwiający wpisanie jej danych osobowych w zeszycie odwiedzin.

§ 7.

1. Cudzoziemiec otrzymuje całodzienne wyżywienie w stołówce ośrodka, z zastrzeżeniem § 8.
2. Posiłki są wydawane trzy razy dziennie.

§ 8.

1. Cudzoziemcowi przebywającemu w ośrodku, który otrzymuje zamiast wyżywienia ekwiwalent pieniężny, udostępnia się pomieszczenie kuchenne do samodzielnego przygotowywania posiłków.
2. Cudzoziemiec, o którym mowa w ust. 1, może przechowywać artykuły żywnościowe w wyznaczonych pomieszczeniach, wyposażonych w urządzenia chłodnicze.

§ 9.

Cudzoziemiec przebywający w ośrodku jest obowiązany poddać się badaniom lekarskim i zabiegom higienicznym zaleconym przez lekarza sprawującego opiekę medyczną w ośrodku.

§ 10.

1. Cudzoziemiec przebywający w ośrodku ma prawo do:
 - 1) swobodnego poruszania się na terenie ośrodka,
 - 2) poszanowania kultury, zwyczajów, obrzędów religijnych i tradycji narodowych, o ile nie są sprzeczne z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) uczestniczenia w życiu kulturalnym i społecznym ośrodka,
 - 4) otrzymywania informacji o przepisach prawnych dotyczących pobytu w ośrodku,
 - 5) zgłaszania próśb, skarg i wniosków związanych z warunkami pobytu w ośrodku.
2. Cudzoziemiec przebywający w ośrodku jest obowiązany:
 - 1) stosować się do zarządzeń pracownika,

- 2) dbać o higienę osobistą,
- 3) dbać o czystość zajmowanych pomieszczeń mieszkalnych, poprzez ich sprzątanie i usuwanie nieczystości, a także dbać o czystość wspólnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- 4) przestrzegać ciszy nocnej w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰,
- 5) powracać do ośrodka przed godziną 23⁰⁰,
- 6) posiadać i okazywać na żądanie pracownika tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca,
- 7) przy każdorazowym opuszczaniu terenu ośrodka, pozostawić identyfikator, o którym mowa w § 3,
- 8) niezwłocznie zawiadomić pracownika o wystąpieniu choroby, wypadkach lub awariach zaistniałych na terenie ośrodka,
- 9) udostępnić zajmowane pomieszczenie mieszkalne pracownikowi, w celu przeprowadzenia kontroli tego pomieszczenia.

§ 11.

Na terenie ośrodka nie można:

- 1) posiadać broni, amunicji, materiałów wybuchowych lub innych przedmiotów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu publicznemu, a także środków odurzających i substancji psychotropowych,
- 2) nadużywać napojów alkoholowych,
- 3) zakłócać porządku publicznego,
- 4) przyjmować na nocleg osób nieuprawnionych,
- 5) samowolnie przenosić wyposażenie pomieszczeń mieszkalnych ośrodka,
- 6) używać dodatkowych urządzeń grzewczych,
- 7) wnosić posiłków ze stołówki,
- 8) pozostawiać dzieci bez opieki rodziców,
- 9) fotografować lub filmować osób znajdujących się na terenie ośrodka, bez ich zgody.

§ 12.

Ośrodek nie odpowiada za pieniądze lub inne przedmioty wartościowe przechowywane przez cudzoziemca w ośrodku.

§ 13.

Cudzoziemiec przebywający w ośrodku może być przeniesiony do innego ośrodka.

§ 14.

Cudzoziemiec opuszczając ośrodek jest obowiązany zwrócić identyfikator, o którym mowa w § 3 oraz przedmioty, o których mowa w § 4.

§ 15.

Uchyla się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 stycznia 2002 r. w sprawie regulaminu pobytu w ośrodkach dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 10, poz. 105).

§ 16.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie regulaminu pobytu w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 61 ust. 2 ustawy z dnia o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej (Dz. U. Nr, poz.).

Projektowana regulacja zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 stycznia 2002 r. w sprawie regulaminu pobytu w ośrodkach dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 10, poz. 105), wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które zgodnie z art. 143 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może obowiązywać, o ile nie jest sprzeczne z przepisami nowej ustawy do czasu wydania aktu wykonawczego na podstawie tej ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok. Stąd projektowane rozporządzenie w § 15 uchyla przepisy dotychczasowego rozporządzenia w zakresie uregulowanym przedmiotowym rozporządzeniem.

Określenie zasad pobytu cudzoziemców w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy ma na celu zapewnienie porządku w trakcie przyjmowania i podczas pobytu cudzoziemca w ośrodku. Projekt określa również podstawowe zasady porządkowe, którym cudzoziemiec przebywający w ośrodku powinien się poddać, czynności towarzyszące przyjmowaniu i zakwaterowaniu cudzoziemca w ośrodku, warunki odwiedzin osób z zewnątrz, a także formalności związane z opuszczaniem ośrodka przez cudzoziemca.

Przepisy regulaminu sankcjonują obowiązujące, wypracowane przez 10 lat funkcjonowania ośrodków dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zasady przyjmowania, pobytu i opuszczania ośrodków przez cudzoziemców. Określają również obowiązki cudzoziemca podczas jego pobytu w ośrodku oraz przysługujące mu prawa.

Regulacje zawarte w projekcie pozwolą na ścisłą kontrolę korzystania przez cudzoziemca ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy z pomocy, udzielanej w ośrodku.

W porównaniu z poprzednio obowiązującym rozporządzeniem, zrezygnowano ze wskazania godzin wydawania posiłków. Pozostał zapis, że cudzoziemiec jest uprawniony do otrzymywania posiłków trzy razy dziennie, gdyż trudno zapewnić wszystkim cudzoziemcom posiłek o jednej wskazanej porze ze względu na możliwość swobodnego poruszania się cudzoziemców poza ośrodkiem w czasie, gdy ośrodek jest otwarty, tj. w godzinach od 6⁰⁰ do 23⁰⁰, oraz wyjazdów związanych z czynnościami dotyczącymi procedury w sprawie nadania statusu uchodźcy. Przyjęte rozwiązanie nie pozbawia cudzoziemca otrzymania posiłku w przypadku gdy nie skorzystał z niego o wyznaczonej porze.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora finansów publicznych, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia

w sprawie pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.

Na podstawie art. 68 ustawy z dnia o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr , poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) wysokość:

- a) jednorazowej pomocy pieniężnej na zakup odzieży i obuwia,
- b) stałej pomocy pieniężnej na zakup środków higieny osobistej,
- c) stałej pomocy pieniężnej na pokrycie drobnych wydatków osobistych cudzoziemca,
- d) ekwiwalentu pieniężnego w zamian za wyżywienie,
- e) świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- f) pomocy na pokrycie kosztów wyżywienia cudzoziemca w podróży w związku z dobrowolnym wyjazdem z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

termin i sposób ich wypłaty;
2) stawkę dzienną wyżywienia w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zwanego dalej „ośrodkiem”.

§ 2. 1. Wysokość jednorazowej pomocy pieniężnej na zakup odzieży i obuwia wynosi 133 zł.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, wypłaca się do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wydano decyzję w sprawie udzielenia cudzoziemcowi pomocy.

§ 3. 1. Wysokość stałej pomocy pieniężnej na zakup środków higieny osobistej wynosi 19 zł.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, wypłaca się do 10 dnia każdego miesiąca.

§ 4. 1. Wysokość stałej pomocy pieniężnej na pokrycie drobnych wydatków osobistych cudzoziemca wynosi 47, 50 zł.

2. W przypadku wykonywania przez cudzoziemca prac porządkowych na rzecz ośrodka pomoc, o której mowa w ust. 1, może być podwyższona do wysokości 95 zł.

3. Pomoc, o której mowa w ust. 1, wypłaca się do 10 dnia każdego miesiąca.

§ 5. 1. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego w zamian za wyżywienie wynosi 9, 50 zł dziennie.

2. Ekwiwalent, o którym mowa w ust. 1, wypłaca się do 10 dnia każdego miesiąca.

§ 6. 1. Wysokość świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosi 28, 50 zł dziennie.

2. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1, wypłaca się do 10 dnia każdego miesiąca.

§ 7. 1. Wysokość pomocy na pokrycie kosztów wyżywienia cudzoziemca w podróży w związku z dobrowolnym wyjazdem z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosi 8, 44 zł.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, wypłaca się nie wcześniej niż 7, a nie później niż 2 dni przed wyjazdem cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 8. Stawka dzienna wyżywienia w ośrodku, stanowiąca kwotę przeznaczoną na zakup produktów spożywczych, wynosi 9, 50 zł.

§ 9. Jeżeli okres pobytu cudzoziemca w ośrodku nie obejmuje pełnego miesiąca, pomoc, o której mowa w § 3 i 4, wypłaca się w wysokości proporcjonalnej do okresu pobytu cudzoziemca w ośrodku.

§ 10. 1. Pomoc, o której mowa w § 2-5 i 7 wypłaca się w kasie ośrodka, w którym cudzoziemiec przebywa.

2. Świadczenie, o którym mowa w § 6, wypłaca się w kasie ośrodka najbliższego miejsca pobytu cudzoziemca, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych stanem zdrowia lub bezpieczeństwem cudzoziemca, wypłata świadczenia, o którym mowa w § 6, może odbywać się w drodze przekazu pocztowego na adres wskazany przez cudzoziemca.

§ 11. Uchyla się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2002 r. w sprawie wysokości, warunków przyznawania i wstrzymywania oraz sposobu korzystania ze świadczeń przez cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 18, poz. 183 i Nr 203, poz. 1717).

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia wypełnia delegację art. 68 ustawy z dnia ... o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr ..., poz. ...). Przepis ten zobowiązuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych do wydania rozporządzenia określającego wysokość świadczeń przyznawanych cudzoziemcowi przebywającemu w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, czyli jednorazowej pomocy pieniężnej na zakup odzieży i obuwia, stałej pomocy pieniężnej na zakup środków higieny osobistej i na pokrycie drobnych wydatków osobistych cudzoziemca oraz ekwiwalentu pieniężnego w zamian za wyżywienie i stawki dziennej wyżywienia w ośrodku oraz wysokość świadczeń przyznawanych poza ośrodkiem, czyli świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pomocy na pokrycie kosztów wyżywienia w podróży w związku z dobrowolnym wyjazdem z Polski, a także termin i sposób wypłaty pomocy. Delegacja art. 68 ustawy upoważnia również ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia warunków uzasadniających podwyższenie kieszonkowego i maksymalną kwotę, do jakiej pomoc ta może zostać podwyższona.

Projektowana regulacja zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2002 r. w sprawie wysokości, warunków przyznawania i wstrzymywania oraz sposobu korzystania ze świadczeń przez cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 18, poz. 183 i Nr 203, poz. 1717), wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które zgodnie z art. 143 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może obowiązywać, o ile nie jest sprzeczne z przepisami nowej ustawy do czasu wydania aktu wykonawczego na podstawie tej ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok. Stąd projektowane rozporządzenie w § 11 uchyla przepisy dotychczasowego rozporządzenia w zakresie uregulowanym przedmiotowym rozporządzeniem.

Wysokość jednorazowej pomocy pieniężnej na zakup odzieży i obuwia ustalono na kwotę 133 zł. Jest to kwota analogiczna, jak w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2002 r. w sprawie wysokości, warunków przyznawania i wstrzymywania oraz sposobu korzystania ze świadczeń przez cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. Nr 18, poz. 183). Wysokość stałej pomocy pieniężnej na zakup środków higieny osobistej ustalono na kwotę 19 zł miesięcznie, analogicznie jak dotychczas. Stałą pomoc pieniężną na pokrycie drobnych wydatków osobistych (tzw. „kieszonkowe”) określono, jak dotychczas, na kwotę 47,50 zł miesięcznie. Podobnie jak w przywoływanym wyżej rozporządzeniu dopuszczono możliwość podwyższenia wysokości „kieszonkowego” w przypadku, gdy cudzoziemiec wykonuje prace porządkowe na rzecz ośrodka do 95,00 zł.

Wysokość świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określono na kwotę 28,50 zł na dzień. Jest to kwota, na którą składają się koszty zakwaterowania i wyżywienia wynikające z przywołanego wyżej, aktualnie obowiązującego rozporządzenia. Wysokość pomocy na pokrycie kosztów wyżywienia cudzoziemca w podróży w związku z dobrowolnym wyjazdem z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określono na 8,44 zł, analogicznie do proponowanej stawki dziennego wyżywienia w ośrodku oraz ekwiwalentu pieniężnego za wyżywienie. Z doświadczeń wynika, że dotychczasowa stawka, w wysokości 9,50 zł, w warunkach żywienia zbiorowego i przy oszczędnie prowadzonej gospodarce zakupowej, jest wystarczająco wysoka.

W projekcie rozporządzenia określono także miejsce wypłaty (kasa ośrodka) a także terminy wypłat świadczeń okresowych („kieszonkowe”, pomoc pieniężna na zakup środków higieny osobistej, świadczenie na pokrycie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) oraz jednorazowych (pomoc na zakup odzieży, pomoc na pokrycie kosztów wyżywienia w podróży w związku z dobrowolnym wyjazdem z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej). Terminy te nie uległy zmianie w stosunku do aktualnie obowiązującego rozporządzenia. Uściślono ponadto, jednocześnie ograniczając to do względów medycznych i bezpieczeństwa, możliwość przekazywania świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przekazem pocztowym. W pozostałych przypadkach świadczenia te wypłacane będą w ośrodku położonym najbliższym miejsca pobytu cudzoziemca. Dotychczasowe przepisy nie określały miejsca wypłaty świadczeń.

W związku z tym, że wysokość pomocy została skalkulowana na dotychczasowym poziomie, wprowadzenie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych wydatków z budżetu państwa.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora publicznego, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

WZÓR

.....
(Pieczęć organu przyjmującego wniosek)

.....
| | | | / | | | / | | |
rok miesiąc dzień
(Miejsce i data złożenia wniosku)

*** Przed wypełnieniem wniosku proszę zapoznać się z pouczeniem zamieszczonym na str. 3
Wniosek wypełnia się w języku polskim**

Fotografia
Wnioskodawcy
(4,5 cm x 3,5cm)

WNIOSEK

- o wymianę dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej
- o przedłużenie ważności dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej

.....

(podpis wnioskodawcy)

A. DANE OSOBOWE CUDZOZIEMCA

1. Nazwisko:

2. Nazwiska poprzednie:

4. Imię (imiona):

5. Imię ojca:

6. Imię matki:

7. Data urodzenia: / / Wiek Płeć*

rok miesiąc dzień

8. Miejscowość urodzenia:

9. Kraj urodzenia (nazwa państwa):

10. Narodowość*:

11. Obywatelstwo:

13. Kraj pochodzenia (nazwa państwa):

14. Rysopis:

Wzrost: cm Kolor oczu:

Znaki szczególne:

B. DOKUMENT PODRÓŻY*

Typ dokumentu:

Seria: Numer:

Data wydania: / / Data ważności: / /

rok miesiąc dzień rok miesiąc dzień

Organ wydający:

Liczba wpisanych osób:

C. MIEJSCE POBYTU NA TERYTORIUM RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ*

1. Województwo

2. Gmina

3. Miejscowość:

4. Ulica:

5. Numer domu: Numer mieszkania

6. Kod pocztowy: -

D. DZIECI I INNE OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ POD OPIEKĄ*

	Nazwisko i imię (imiona)	Miejsce i data urodzenia	Płeć	Stopień pokrewieństwa
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

UZASADNIENIE

Projekt przedmiotowego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 79 ustawy z dnia ... o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten zobowiązuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej oraz formularza wniosku o jego wymianę lub przedłużenie ważności oraz ilości i wymogów dotyczących fotografii dołączanych przez cudzoziemca do tego wniosku. Dotychczas zagadnienia te regulowało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu postępowania oraz wzorów dokumentów w sprawach cudzoziemców, wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które zgodnie z art. 143 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może obowiązywać, o ile nie jest sprzeczne z przepisami nowej ustawy do czasu wydania aktu wykonawczego na podstawie tej ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok. Stąd projektowane rozporządzenie w § 3 uchyla przepisy dotychczasowego rozporządzenia w zakresie uregulowanym przedmiotowym rozporządzeniem.

Załączony do projektu rozporządzenia wzór dokumentu jest zgodny z postanowieniami załącznika do Konwencji Genewskiej, natomiast wzór wniosku o wymianę lub przedłużenie ważności tego dokumentu uwzględnia dane określone w art. 9 ustawy w zakresie niezbędnym do dokonania tych czynności, a także do wydania karty pobytu. Cudzoziemiec otrzymuje kartę pobytu z urzędu w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy. Okres ważności karty pobytu odpowiada okresowi ważności dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej i po upływie tego okresu podlega ona wymianie.

Wydatki związane z wejściem w życie projektowanego rozporządzenia zostaną pokryte z budżetu państwa, z części 42 Sprawy wewnętrzne, ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Środki te zostały przewidziane w budżecie państwa na rok 2003.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora publicznego, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia

**w sprawie wzoru karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych
w sprawach o udzielanie cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej
Polskiej.**

Na podstawie art. 123 ustawy z dnia _____ o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych cudzoziemca, który:

- 1) złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy;
- 2) złożył wniosek o udzielenie azylu;
- 3) uzyskał zgodę na pobyt tolerowany;
- 4) korzysta z ochrony czasowej

stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

UZASADNIENIE

Projekt przedmiotowego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 123 ustawy z dnia _____ 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten zobowiązuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany lub korzystają z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Załączony do projektu rozporządzenia wzór karty daktyloskopijnej zawiera dane osobowe, które zgodnie z ustawą mogą być przetwarzane w sprawach objętych jej regulacją oraz uwzględnia przyczynę pobrania odcisków linii papilarnych.

Wydatki związane z wejściem w życie projektowanego rozporządzenia, związane z przygotowaniem wzoru karty daktyloskopijnej, zostaną pokryte z budżetu państwa, z części 42 Sprawy wewnętrzne, ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Środki te zostały przewidziane w budżecie państwa na rok 2003.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora publicznego, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

Załącznik do rozporządzenia Ministra
Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia

KARTA DAKTYLOSKOPIJNA

Nazwisko			Data urodzenia			Płeć (M,K)	
Nazwisko rodowe			Znak sprawy				
Nazwiska poprzednie			Numer Eurodac				
Imię (imiona)			Imię ojca			Imię matki	
Miejscowość urodzenia			Kraj urodzenia				
Obywatelstwo			Narodowość				
Miejsce zamieszkania w kraju pochodzenia							
Miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej							
Data i miejsce złożenia wniosku							
Data pobrania odcisków linii papilarnych							
Powód pobrania odcisków linii papilarnych (zaznaczyć X)	☐	Status uchodźcy	☐	Udzielenie azylu			
	☐	Zgoda na pobyt tolerowany	☐	Ochrona czasowa			

P 1. wielki palec	2. wskazujący palec	3. środkowy palec	4. serdeczny palec	5. mały palec
L 6. wielki palec	7. wskazujący palec	8. środkowy palec	9. serdeczny palec	10. mały palec

ODCISKI KONTROLNE

LEWA RĘKA – jednoczesny odcisk czterech palców	jednoczesny odcisk wielkich palców	PRAWA RĘKA – jednoczesny odcisk czterech palców
--	------------------------------------	---

	LEWY	PRAWY	

Numer identyfikacyjny osoby pobierającej odciski linii papilarnych

RZECZPOSPOLITA
POLSKA

DOKUMENT PODRÓŻY
(Konwencja z dnia 28 lipca 1951r.)

TRAVEL DOCUMENT
(Convention of 28 July 1951)

Niniejszy dokument jest ważny na wszystkie kraje świata.
This document is valid for all countries of the world.

Dokument lub dokumenty, na których podstawie został wydany niniejszy dokument: *Document or documents on the basis of which the present document is issued.*

Decyzja nr _____ z dnia _____

wydana przez _____

Issued by/through

Official name/ institution/ Private resident

Ryzyko/Description

Weight/Height

When filed

Enter serial/Color of coat

Age/Time

Enter number/Shape of face

Enter date of completion

Enter description/Special provisions

Dokument zawiera 32 strony na łączną okładkę.
This document contains 32 pages, exclusive of cover.

RZECZPOSPOLITA POLSKA / REPUBLIC OF POLAND
 DOKUMENT PODROŻY / TRAVEL DOCUMENT
 WYDANE PRZEZ MINISTERSTWO
 WYŚWIATLENIA I TURYSTYKI
 POL
 WYDANE PRZEZ MINISTERSTWO
 WYŚWIATLENIA I TURYSTYKI

WYDANE PRZEZ MINISTERSTWO

WYŚWIATLENIA I TURYSTYKI

WYDANE PRZEZ MINISTERSTWO

WYŚWIATLENIA I TURYSTYKI

WYDANE PRZEZ MINISTERSTWO

WYŚWIATLENIA I TURYSTYKI

WYDANE PRZEZ MINISTERSTWO

WYŚWIATLENIA I TURYSTYKI

Draw a picture of your favourite place.
 Children accompanying teacher

1 2 3 4

Write down the name of the place you have drawn.

Handwritten text: "Kerala"

WZRY/PISAS

Nazwiska posiadacza Dokumentu musi być wpisane na każdej stronie.
The name of the holder of the document must be registered in each visa.

Dokument zawiera 32 strony nie licząc okładek.
This document contains 32 pages, exclusive of cover.

1. Niniejszy dokument został wydany wyłącznie w celu zapewnienia jego posiadaczom w dokumencie podróżny, który może zastąpić paszport państwowy. Dokument ten nie przesądza obywatelską przynależność, ani nie ma na nią wpływu.

This document is issued solely with a view to providing the holder with a travel document which can serve in lieu of a national passport. It is without prejudice to and no way affects the holder's nationality.

2. Posiadacz jest uprawniony do powrotu do Rzeczypospolitej Polskiej w okresie ważności tego dokumentu.

The holder is authorized to return to the Republic of Poland during the period of validity of this document.

3. Jeżeli posiadacz dokumentu osiedli się w państwie innym niż to, które wydało niniejszy dokument, musi on, jeżeli chce ponownie podróżować, zwrócić się do właściwych władz państwa swojego stałego zamieszkania o wydanie nowego dokumentu. Stary dokument podróżny powinien być wydany przez władze wydające nowy dokument i zwrócony władzom, które go wydały.

Should the holder take up residence in a country other than that which issued the present document, he must, if he wishes to travel again, apply to the competent authorities of his country of residence for a new document. The old travel document shall be withdrawn by the authority issuing the new document and returned to the authority which issued it.

WZÓR

.....
(Pieczęć organu przyjmującego wniosek)

.....
| | | | | / | | | | / | | | |
rok miesiąc dzień
(Miejsce i data złożenia wniosku)

*** Przed wypełnieniem wniosku proszę zapoznać się
z pouczeniem zamieszczonym na str. 3
Wniosek wypełnia się w języku polskim**

Fotografia
Wnioskodawcy
(4,5 cm x 3,5cm)

WNIOSEK

- o wymianę dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej
 o przedłużenie ważności dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji
Genewskiej

.....
(podpis wnioskodawcy)

A. DANE OSOBOWE CUDZOZIEMCA

1. Nazwisko:

2. Nazwiska poprzednie:

4. Imię (imiona):

5. Imię ojca:

6. Imię matki:

7. Data urodzenia: / / Wiek Płeć*

rok miesiąc dzień

8. Miejscowość urodzenia:

9. Kraj urodzenia (nazwa państwa):

10. Narodowość*:

11. Obywatelstwo:

13. Kraj pochodzenia (nazwa państwa):

14. Rysopis:

Wzrost: cm Kolor oczu:

Znaki szczególne:

B. DOKUMENT PODRÓŻY*

Typ dokumentu:

Seria: Numer:

Data wydania: / / Data ważności: / /

rok miesiąc dzień rok miesiąc dzień

Organ wydający:

Liczba wpisanych osób:

C. MIEJSCE POBYTU NA TERYTORIUM RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ*

1. Województwo

2. Gmina

3. Miejscowość:

4. Ulica:

5. Numer domu: Numer mieszkania

6. Kod pocztowy: -

D. DZIECI I INNE OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ POD OPIEKĄ*

	Nazwisko i imię (imiona)	Miejsce i data urodzenia	Płeć	Stopień pokrewieństwa
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

E. UZASADNIENIE WNIOSKU*

1. Proszę o wymianę przedłużenie dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej.

3. Przyczyna wymiany dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej:

2. Poprzedni dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej:

Seria: Numer:

Data wydania: rok miesiąc dzień

Data ważności: rok miesiąc dzień

Organ wydający:

Załączniki do wniosku:
(załącza wnioskodawca)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Oświadczam, że wszystkie dane zawarte we wniosku są prawdziwe.

Data i podpis wnioskodawcy

rok / miesiąc / dzień

(podpis)

Data, imię, nazwisko, stanowisko służbowe
i podpis osoby przyjmującej wniosek

rok / miesiąc / dzień

(podpis)

F. ADNOTACJE URZĘDOWE

(Wypełnia organ rozpatrujący wniosek)

Wydano dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej:

Seria: Numer:

Data wydania: / /
rok miesiąc dzień

Data ważności: / /
rok miesiąc dzień

Organ wydający:

Data i podpis osoby odbierającej dokument

/ /
rok miesiąc dzień

(podpis)

Nr systemowy osoby:

Nr systemowy wniosku:

***POUCZENIE**

- 1) Należy wypełnić wszystkie wymagane rubryki. W przypadku braku niezbędnych danych wniosek może być pozostawiony bez rozpatrzenia.
- 2) Kwestionariusz należy wypełnić czytelnie, drukowanymi literami wpisywanymi w odpowiednie kratki.
- 3) Części A, B, C, D i E wypełnia wnioskodawca.
- 4) Część F wypełnia organ przyjmujący wniosek.
- 5) W części A, w rubryce "płeć" wpisać M - dla mężczyzny, K - dla kobiety; rubryka „narodowość” - w zależności od uznania wnioskodawcy - może pozostać nie wypełniona.

UZASADNIENIE

Projekt przedmiotowego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 79 ustawy z dnia ... o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten zobowiązuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej oraz formularza wniosku o jego wymianę lub przedłużenie ważności oraz ilości i wymogów dotyczących fotografii dołączanych przez cudzoziemca do tego wniosku. Dotychczas zagadnienia te regulowało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu postępowania oraz wzorów dokumentów w sprawach cudzoziemców, wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które zgodnie z art. 143 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może obowiązywać, o ile nie jest sprzeczne z przepisami nowej ustawy do czasu wydania aktu wykonawczego na podstawie tej ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok. Stąd projektowane rozporządzenie w § 3 uchyla przepisy dotychczasowego rozporządzenia w zakresie uregulowanym przedmiotowym rozporządzeniem.

Załączony do projektu rozporządzenia wzór dokumentu jest zgodny z postanowieniami załącznika do Konwencji Genewskiej, natomiast wzór wniosku o wymianę lub przedłużenie ważności tego dokumentu uwzględnia dane określone w art. 9 ustawy w zakresie niezbędnym do dokonania tych czynności, a także do wydania karty pobytu. Cudzoziemiec otrzymuje kartę pobytu z urzędu w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy. Okres ważności karty pobytu odpowiada okresowi ważności dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej i po upływie tego okresu podlega ona wymianie.

Wydatki związane z wejściem w życie projektowanego rozporządzenia zostaną pokryte z budżetu państwa, z części 42 Sprawy wewnętrzne, ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Środki te zostały przewidziane w budżecie państwa na rok 2003.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora publicznego, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

z dnia

**w sprawie wzoru karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych
w sprawach o udzielanie cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej
Polskiej.**

Na podstawie art. 123 ustawy z dnia _____ o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych cudzoziemca, który:

- 1) złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy;
 - 2) złożył wniosek o udzielenie azylu;
 - 3) uzyskał zgodę na pobyt tolerowany;
 - 4) korzysta z ochrony czasowej
- stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

UZASADNIENIE

Projekt przedmiotowego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 123 ustawy z dnia _____ 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten zobowiązuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany lub korzystają z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Załączony do projektu rozporządzenia wzór karty daktyloskopijnej zawiera dane osobowe, które zgodnie z ustawą mogą być przetwarzane w sprawach objętych jej regulacją oraz uwzględnia przyczynę pobrania odcisków linii papilarnych.

Wydatki związane z wejściem w życie projektowanego rozporządzenia, związane z przygotowaniem wzoru karty daktyloskopijnej, zostaną pokryte z budżetu państwa, z części 42 Sprawy wewnętrzne, ze środków będących w dyspozycji Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Środki te zostały przewidziane w budżecie państwa na rok 2003.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na dochody budżetu i sektora publicznego, rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

Załącznik do rozporządzenia Ministra
Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia

KARTA DAKTYLOSKOPIJNA

Nazwisko			Data urodzenia			Płeć (M,K)	
Nazwisko rodowe			Znak sprawy				
Nazwiska poprzednie			Numer Eurodac				
Imię (imiona)			Imię ojca			Imię matki	
Miejscowość urodzenia			Kraj urodzenia				
Obywatelstwo			Narodowość				
Miejsce zamieszkania w kraju pochodzenia							
Miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej							
Data i miejsce złożenia wniosku							
Data pobrania odcisków linii papilarnych							
Powód pobrania odcisków linii papilarnych (zaznaczyć X)	☐	Status uchodźcy	☐	Udzielenie azylu			
	☐	Zgoda na pobyt tolerowany	☐	Ochrona czasowa			

P 1. wielki palec	2. wskazujący palec	3. środkowy palec	4. serdeczny palec	5. mały palec
L 6. wielki palec	7. wskazujący palec	8. środkowy palec	9. serdeczny palec	10. mały palec

ODCISKI KONTROLNE

LEWA RĘKA – jednoczesny odcisk czterech palców	jednoczesny odcisk wielkich palców	PRAWA RĘKA – jednoczesny odcisk czterech palców
--	------------------------------------	---

	LEWY	PRAWY	

Numer identyfikacyjny osoby pobierającej odciski linii papilarnych